

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ناپیوسته رشته مامایی

(مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و نحوه ارزشیابی)

مصوب چهل و هشتمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

مورخ ۱۳۹۱/۴/۱۹

بسمه تعالی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ناپیوسته رشته مامایی

رشته: مامایی

دوره: کارشناسی ناپیوسته

دبیرخانه تخصصی: دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در چهل و هشتمین جلسه مورخ ۹۱/۴/۱۹ بر اساس طرح دوره کارشناسی ناپیوسته رشته مامایی که به تأیید دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی رسیده است، برنامه آموزشی این دوره ها را در چهار فصل (مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و ارزشیابی برنامه) بشرح پیوست تصویب کرد و مقرر می دارد:

۱- برنامه آموزشی کارشناسی ناپیوسته رشته مامایی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.

الف- دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیرنظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اداره می شوند.

ب- موسساتی که با اجازه رسمی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و براساس قوانین، تأسیس می شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی می باشند.

ج- مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

۲- از تاریخ ۹۱/۴/۱۹ کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه مؤسسات در زمینه کارشناسی ناپیوسته رشته مامایی در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می شوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

۳- مشخصات کلی، برنامه درسی، سرفصل دروس و ارزشیابی برنامه کارشناسی ناپیوسته رشته مامایی در چهار فصل جهت اجرا ابلاغ می شود.

رأی صادره در چهل و هشتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۹۱/۴/۱۹ در مورد

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ناپیوسته رشته مامایی

- ۱- برنامه آموزشی دوره کارشناسی ناپیوسته رشته مامایی با اکثریت آراء به تصویب رسید.
- ۲- برنامه آموزشی دوره کارشناسی ناپیوسته رشته مامایی از تاریخ تصویب قابل اجرا است.

مورد تأیید است

دکتر سید منصور رضوی
دبیر شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورد تأیید است

دکتر مصطفی رضائیان
دبیر شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت
و تخصصی

مورد تأیید است

دکتر محمدعلی محقق
معاون آموزشی

رأی صادره در چهل و هشتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۹۱/۴/۱۹ در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی ناپیوسته رشته مامایی صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر مرضیه وحید دستجردی
وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
و رئیس شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

فصل اول
مشخصات کلی برنامه آموزشی
دوره کارشناسی ناپیوسته
رشته مامایی

۱- نام، مقطع و تعریف رشته
کارشناسی ناپیوسته رشته مامایی

(uncontinuous) Midwifery Bachelor of Science

تعریف رشته:

رشته مامایی از رشته های علوم پزشکی است که دانش آموختگان آن در سطح کارشناسی با ارائه خدمات بهداشت باروری و انجام مراقبتهای دوران بارداری، حین و بعد از زایمان، انجام مراقبتهای نوزادان و شیرخواران و ارائه آموزش و مشاوره سلامت جنسی و باروری به زنان در حدود وظایف تعیین شده، ترویج زایمان طبیعی و ایمن، تشخیص حالات غیرطبیعی در مادر، جنین یا نوزاد تازه متولد شده، انجام اقدامات اضطراری در حین بارداری یا زایمان و ارجاع به موقع موارد غیرطبیعی، در جهت تامین و ارتقای سلامت مادر و جنین - نوزاد و شیرخوار و کودک تلاش می کنند.

۲ - تاریخچه رشته و پیشرفتهای جدید:

تاریخچه رشته در جهان و ایران:

براساس مدارک و مستندات باقیمانده از قرنهای پیش، هیپوکرات پزشک یونانی، برنامه آموزش مامایی را در قرن پنجم قبل از میلاد شروع کرد. سرانوس پزشک رومی در قرن دوم میلادی مشخصات یک مامای خوب را شامل نیاز به تحصیل و دسترسی به دانش مامایی تعیین کرد. او همچنین کتابی را نوشت که تا سال ۱۵۰۰ میلادی مورد استفاده بود. در سال ۱۴۵۲ میلادی آلمان اولین قانون در مورد مامایی در زمینه زایمان زنان را تصویب کرد. در کشورهای غربی که با مهاجرت دیگر اقوام تشکیل شده بود نظیر ایالات متحده، آمریکای لاتین و استرالیا، ماماها برای این جوامع مهاجری یک ضرورت محسوب می شدند و همواره مورد احترام بودند. آموزش مامایی در این جوامع به حدود ۲۰۰ سال قبل برمی گردد. در آمریکا در سالهای ۱۹۲۱ تا ۱۹۲۹ آموزش و صدور مجوزکار برای ماماها انجام شد و بتدریج آموزشکده های مامایی تاسیس شد.

در ایران، اولین مدرسه مامائی در سال ۱۲۹۸ در بیمارستان بانوان (زنان) سابق شهر تهران تأسیس شد. پس از گذشت ۱۰ سال اولین آموزشگاه عالی مامائی با دوره ۳ ساله معادل لیسانس بعنوان یکی از شعب مدرسه طب در سال ۱۳۰۸ آغاز بکار کرد. پس از تأسیس دانشگاه تهران در سال ۱۳۱۳ و دانشکده پزشکی آن در سال ۱۳۱۵، بیمارستان زنان به همراه آموزشگاه مامائی آن در سال ۱۳۱۹ ضمیمه دانشکده پزشکی شد. از سال ۱۳۵۴ تا زمان انقلاب اسلامی، دوره های لیسانس مامائی در مراکز اصفهان، مشهد و دانشگاه شهید بهشتی (ملی سابق) گسترش یافت. در سالهای قبل از انقلاب علاوه بر لیسانس مامائی در بعضی از مراکز دوره های کاردانی مامائی و معادل لیسانس پرستاری مامائی وجود داشت. پس از پیروزی انقلاب اسلامی و بازگشایی دانشگاهها بدنال انقلاب فرهنگی دوره های کاردانی مامائی و کارشناسی ناپیوسته و سپس کارشناسی پیوسته مامائی در اکثر استانهای کشور تأسیس شد. همچنین از سال ۱۳۶۴ کارشناسی ارشد مامائی در دانشگاه تربیت مدرس و از سال ۱۳۷۰ در دانشگاه بزرگ دیگر کشور برقرار گردید. مقطع کارشناسی پیوسته و ناپیوسته در دانشگاه آزاد اسلامی (غیردولتی) نیز موجود است. مقطع کاردانی این رشته، به دلیل عدم نیاز کشور، از سال ۱۳۸۵ تا کنون متوقف شده است.

۳- ارزشها و باورها:

در کشور جمهوری اسلامی ایران با توجه به اینکه علم آموزی یک فریضه دینی است، بر رشد و تکامل انسانها تأکید می شود، از اینرو هر گونه آموزش برای تعالی انسانها و ایجاد یک زندگی بهتر و سازنده تر امری ضروری و مطلوب است.

از آنجا که خانواده واحد بنیادی جامعه و کانون اصلی رشد تعالی انسانها است و زنان و مادران در این کانون نقش محوری و تعیین کننده ای را به عهده دارند، لذا توجه به سلامت جسمی و روانی مادران و کودکان و ارائه خدمات بهداشتی برای این گروه های آسیب پذیر در رأس برنامه های بهداشتی و درمانی دولت جمهوری اسلامی ایران قرار دارد. از این رو پوشش دهی اینگونه خدمات با توجه به تعریف رشته مامائی در حیطه ابعاد بالینی و بهداشتی آن قرار می گیرد.

در این دوره آموزشی با اعتقاد به اینکه امور مربوط به باروری نظیر جاملگی و زایمان، رخداد طبیعی و فیزیولوژیک زندگی هستند و اینکه پیشگیری بر درمان مقدم است، حفظ شرایط طبیعی برای رخدادهای باروری امری ضروری است و انحرافات از حالات طبیعی باید به درستی و به دقت شناسایی و به مسیر طبیعی هدایت شوند.

برخورداری از مراقبتها و خدمات مطلوب مامائی بدون در نظر گرفتن محل زندگی، نژاد، قوم، سن، فرهنگ، مذهب، اعتقادات سیاسی، وضعیت اقتصادی و موقعیت اجتماعی حق همه خانواده ها است.

دانش آموخته این دوره مسئولیت دارد که، استانداردهای بالای خدمات و مراقبتهای مامائی را از طریق آموزش و یادگیری مطلوب دوران تحصیلی، آموزشهای مداوم پس از آن و بکارگیری نتایج تحقیقات، هماهنگ با اهداف کشوری و در محدوده وظایف همراه با رعایت قوانین و اخلاقیات و عدالت به مددجویان ارائه نمایند.

۴- رسالت (Mission):

رسالت این برنامه تربیت نیروی انسانی متعهد، آگاه و متبحر در زمینه مامائی است که خدمات مامائی را در سطوح مختلف پیشگیری، به عنوان یک فرد از اعضای تیم سلامت و یا به صورت مستقل، به مددجویان ارائه می نماید.

۵- چشم انداز (Vision):

در ۱۰ سال آینده، دانش آموختگان این رشته، با توجه به فلسفه و رسالت برنامه، ضمن تکمیل پست های مورد نیاز کشور در مراکز بهداشتی درمانی، خدمات مامائی مؤثر و کارآمد خود را در بالاترین استانداردهای حرفه ای و تأمین رضایتمندی مراجعین و مددجویان ارائه خواهند نمود.

۶- اهداف کلی دوره (Aims):

- کمک به ارتقاء شاخصهای مرتبط با سلامت باروری زنان و خانواده
- کمک به کاهش مشکلات مرتبط با مادر و جنین - نوزاد و شیرخوار و کودک و کاهش مرگ و میر ناشی از دوران بارداری
- کمک به ترویج زایمان های طبیعی در کشور

۷- نقش دانش آموختگان (Role definition):

دانش آموختگان این رشته در نقشهای زیر در جامعه انجام وظیفه می کنند:

- تشخیصی، مراقبتی - مداخله ای
- آموزشی
- مشاوره ای
- پیشگیری
- مدیریتی

۸- وظایف حرفه ای دانش آموختگان (Task analysis):

وظایف حرفه ای دانش آموختگان رشته مامایی در نقشهای مختلف خود به شرح زیرند:

الف: در نقش تشخیصی، مراقبتی - مداخله ای

- ۱- برقراری ارتباط موثر حرفه ای با مددجویان، همکاران و مسئولین مربوطه
- ۲- گرفتن شرح حال مددجویان و ثبت آن در پرونده بهداشتی درمانی آنان
- ۳- انجام معاینات فیزیکی مددجویان و ثبت آن در پرونده
- ۴- درخواست و تفسیر اولیه آزمایشات لازم برای مراقبت زنان باردار در واحد تحت فعالیت، طبق دستورالعمل های کشوری
- ۵- تشخیص اقدامات مورد نیاز مراقبتی و مداخله ای برای مددجویان
- ۶- تشخیص موارد غیر طبیعی و ارجاع به موقع مددجویانی که نیاز به کمک متخصص دارند به متخصص مربوطه و پیگیری موارد
- ۷- انجام مراقبتهای دوره بارداری (تنظیم خانواده شامل گذاشتن IUD و ...) در شرایط عادی و ارجاع موارد براساس دستورالعمل های موجود کشوری برای مددجویان
- ۸- هدایت و انجام زایمان طبیعی و ایمن
- ۹- به کارگیری رویه های مجاز (Permitted Procedures) مراقبتی برای مددجویان
- ۱۰- ثبت دقیق کلیه اقدامات انجام شده در پرونده مددجو
- ۱۱- شناسایی نیازهای جسمی، روانی و عاطفی مددجویان و ثبت آن در پرونده مددجو

ب: در نقش آموزشی:

- آموزش مددجویان و همراهان وی در زمینه های خودمراقبتی و مراجعه برای مراقبت، تغذیه دوران بارداری، شناسایی عوامل خطر در دوره بارداری، تدارکات زایمان، نکات مربوط به شیردهی، نکات مرتبط با جلوگیری از بارداری
- شرکت در برنامه های آموزش مداوم

ج: در نقش مشاوره ای:

- ارائه مشاوره های دوره بلوغ دختران، قبل از ازدواج، قبل از بارداری، بارداری، زایمان و بعد از زایمان و مشاوره در زمینه بهداشت جنسی، بهداشت سالمندی و تنظیم خانواده در حد دستورالعمل های موجود کشوری

د: در نقش پیشگیری:

- برنامه ریزی و اجرای مراقبتهای دوران بارداری برای مددجویان تحت پوشش و پیگیری مشکلات مربوطه تا حصول اطمینان از رفع خطر
- مشارکت در برنامه های غربالگری نظام سلامت
- مشارکت در طرحهای پژوهشی یا پیشگیری نظام سلامت
- انجام یا نظارت بر واکسیناسیون مادر و نوزاد

ه: در نقش مدیریتی:

- مشارکت در اداره واحد تحت فعالیت

توانمندی‌های و مهارت‌های اصلی مورد انتظار

(Expected Competencies)

الف: توانمندی‌های عمومی مورد انتظار:

توانمندی‌های عمومی مورد انتظار برای دانش آموختگان عبارتند از:

- برقراری ارتباط موثر حرفه ای
- تفکر نقادانه و تشخیص خطر
- مهارتهای حل مسئله
- تفسیر یافته ها و آزمایشات مرتبط
- تصمیم گیری مبتنی بر شواهد
- درخواست و ارائه مشاوره
- تجویز منطقی داروهای مجاز
- پیگیری (Follow UP) مددجویان

تذکر: موارد فوق باید به تعدادی انجام شوند که استاد یا مسئول آموزش مطمئن شود که در حد مورد نیاز، یادگیری اتفاق افتاده است.

ب: توانمندی های اختصاصی مورد انتظار برای دانش آموختگان*:

کارشناسان رشته مامایی بایستی در طول دوره تحصیلی خود مهارت های عملی زیر را بیاموزند:

حداقل دفعات انجام برای یادگیری			مهارت
انجام مستقل تحت نظارت مربی	مشارکت	مشاهده	
ارزیابی فیزیکی و معاینات شامل:			
۵۰	۵	۵	معاینه رحم و لگن زنان
۵۰	۵	۵	معاینات در دوران بارداری
۶۰	۵	۵	توشه واژینال
۶۰	۵	۵	مانور لئوپولد
۴۰	۵	۵	معاینه رحم پس از زایمان طبیعی
۱۰	۵	۵	معاینه رحم پس از سزارین
۱۰	۲	۲	انجام معاینات ترخیص زائو و ارزیابی روانی - اجتماعی
۱۰	۵	۵	معاینه پستان
۱۰	۵	۵	معاینه نوزادان
۲	۲	۲	معاینات مرتبط با تجاوزات جنسی
مهارت های اختصاصی دیگر شامل:			
۲۰	۵	۵	ارزیابی شاخص ها و تست های سلامت جنین
۵	۲	۲	انجام خونگیری وریدی از نوزادان و بزرگسالان
—	۲	۲	زایمان با نمایش بریچ و زایمان دوقلویی (در صورت وجود)
۱۰	۵	۵	پایش رشد و تکامل کودک سالم
۱۰	۱۰	۵	گذاشتن IUD
۱۰	۵	۵	خارج کردن IUD
۱۰	۵	۵	گذاشتن سوند ادرار در زنان و دختران
—	—	۵	مشاهده بی حسی اپیدورال و آماده کردن مادر
۴۰	۲	۲	کنترل لیبر
۴۰	۲	۲	زایمان با نمایش سر در زنان چندزا و زایمان اول
۱۰	۵	۵	اینداکشن
—	از هر کدام ۵ مورد	از هر کدام ۵ مورد	تشخیص بارداریهای پرخطر (زودرس - دکولمان - اکلامپسی و ...) و ارجاع سریع موارد
۱۰	۵	۵	اپیزوتومی
۱۰	۳	۲	ترمیم پارگی های درجه یک و دوی پرینه در موارد اضطراری
۲	۵	۵	کوراژ(خارج کردن جفت با دست یا ابزار)
۵ مورد	۱ مورد	۱ مورد	انجام انواع تزریقات زیرجلدی، داخل جلدی، عضلانی و وریدی
۲۰	۵	۵	کنترل درد در زایمان (فیزیکی، روانی با داروهای مجاز)
۲۰	۵	۵	اندازه گیری آنتروپومتریک نوزادان
۲	۵	۵	نمونه گیری از پاشنه پای نوزادان
۱۵	۵	۵	گذاشتن کانول آنژیوکت و وصل کردن سرم

تذکره: اعداد و ارقام فوق حداقل موارد برای یادگیری است. بدیهی است که انجام هر چه بیشتر پروسیجرهای یاد شده به تسلط بهتری می انجامد.

ادامه جدول مهارت های اختصاصی:

حداقل دفعات انجام برای یادگیری			مهارت
انجام مستقل تحت نظارت مربی	مشارکت	مشاهده	
۴۰	۵	۵	کنترل خونریزی ها در مرحله سوم زایمان
۵	۳	۳	اداره خونریزی های پس از زایمان
۱۰	۱	۱	ماساژ دو دستی رحم
۱۰	۵	۵	آموزش عملی مهارت شیردهی به مادران
۵	۱	۱	پانسمان
برای هر کدام ۵	برای هر کدام ۱	برای هر کدام ۱	کار با دستگاههای فورواتوکلاو
۵	۱	۱	چیدن و بستن پگ های زایمان، اپی زیوتومی، ترمیم پارگی، بررسی سرویکس
۴۰	۵	۵	مراقبت های پره ناتال (۱)
برای هر کدام ۱۰ مورد	برای هر کدام ۳ مورد	برای هر کدام ۳ مورد	تنظیم میکروست برای نوزاد و مادر
۳	۱	۱	پیگیری مادران پس از زایمان در منزل
۳	۳	۳	کار با دستگاههایی مانند، فتوتراپی، پالس اکسیمتری وانکوباتور
از هر کدام ۱۰ مورد کسب مهارت	از هر کدام ۵ مورد	از هر کدام ۵ مورد	پایش قلب جنین با گوشی پینارد، داپلر و دستگاه مونیتورینگ تا کسب مهارت به تشخیص مربی و ارزیابی تست های جنین
۵	۳	۳	OCT - NST
۴۰	۳	۲	پایش سلامت نوزاد بلافاصله پس از زایمان طبیعی
—	—	۵	مشاهده سزارین
۵	۵	۵	کمک به مراقبت نوزادان پس از سزارین
—	۳	۲	احیای قلبی عروقی نوزادان (BLS) (۲)
—	۳	۲	احیای قلبی عروقی نوزادان (ALS) (۲)
۱	۱	۱	احیای قلبی عروقی (BLS) مادران (۲)
۲	۲	۲	گذاشتن کاتتر معده (Feeding Tube) برای نوزادان
۳	۳	۳	تزریق و پایش سولفات منیزیم تحت نظارت
۵	۳	۲	تزریق روگام
از هر واکسن ۵	از هر واکسن ۲	از هر واکسن ۲	واکسیناسیون (مادر و کودک)
انجام آزمایشات:			
۵	۱	۱	Hct, Hb
۵	۱	۱	زمان انعقاد خون و سیلان
۵	۱	۱	تعیین گروه خونی و Rh

ادامه جدول مهارت های اختصاصی:

حداقل دفعات انجام برای یادگیری			مهارت
انجام مستقل تحت نظارت مربی	مشارکت	مشاهده	
۵	۱	۱	تست تشخیص بارداری گراویندکس و (BHCg)
۵	۳	۳	تست فرن
۳۰	۱۰	۱۰	نمونه گیری برای پاپ اسمیر
۵	۱	۱	استفاده از نوارهای اندیکاتور برای قند، پروتئین و پارگی کیسه آب
۱۰	۵	۵	تهیه اسمیر از ترشحات واژن و پستان به روش های لازم

*کلیه مهارت های فوق به علاوه مهارت هایی که در دروس کارآموزی در صفحات مربوطه آورده شده، تحت نظارت مستقیم مربی کسب می گردد. ضمناً پیگیری مادران در منزل باید با حضور مربی و رضایت کتبی سرپرست خانواده باشد و در صورت وجود امکانات لازم باشد.

۱- اقداماتی که در مراقبت های پره نتال انجام می شوند عبارتند از:

اخذ شرح حال - انجام معاینات مورد نیاز برای زایمان خانم باردار مانند: معاینات مرتبط با حرکات و قلب جنین - آنمی، ادم و فشارخون مادر - اندازه گیری ارتفاع رحم و تخمین وزن جنین - مانورلثوپولد - معاینه پستان - ارزیابی - زجر جنین - ارزیابی لگن و پلویمتری و غیره.

۲- آموزش احیای قلبی - عروقی در کارگروههای آموزشی صورت می گیرد.

تبصره:

کلیه دانشجویان پس از گذراندن کلیه واحدهای درسی و کارآموزی در عرصه و کسب حداقل مهارتهای عمومی و اختصاصی، باید در آزمون بالینی نهایی که از جمیع مهارتهای حرفه ای رشته شامل (زایمان، پره ناتال، ژینکولوژی، بهداشت مادر و کودک و بارداری، تنظیم خانواده، نوزادان و کودکان) به عمل می آید، شرکت و نمره قبولی (حداقل ۱۲) را کسب نمایند و جهت فراغت از تحصیل موفقیت در آزمون مذکور ضروری می باشد. چنانچه دانشجویی در آزمون مردود شود، در هربخش طبق نظر مدیر گروه مربوطه مجدداً به میزان لازم کارآموزی انجام داده و سپس در آزمون شرکت می نماید.

۹- استراتژیهای اجرای برنامه (استراتژیهای کلی آموزشی):

استراتژی های تدوین برنامه بر محور های زیر استوار است:

- توجه به نیازهای جامعه در زمینه بهداشت باروری و پاسخگوئی به جامعه
- بهره گیری از دانش روز مامائی
- توجه به تواناییهای حرفه ای و وظایف شغلی
- توجه به چندپیشگی، در عین رعایت حریم های حرفه ای
- تأکید بر پیشگیری و ارتقاء سلامت و حفظ و بازگشت به روند فیزیولوژیک
- تلفیق روشهای آموزشی معلم محور و دانشجو محور
- تأکید بر روشهای فعال و خلاق
- آموزش در محیط های واقعی حرفه ای
- توجه به خودآموزی، پژوهش محوری و آینده نگری

۱۰- شرایط و نحوه پذیرش دانشجو:

- از طریق شرکت در آزمون سراسری کاردانی به کارشناسی ناپیوسته دانشگاهها و به صورت متمرکزخواهد بود.
- کسانی می‌توانند در آزمون ورودی این دوره ثبت‌نام و شرکت کنند که دانشنامه کاردانی در رشته کاردانی مامائی داشته باشند.

مواد امتحانی و ضرایب آزمون ورودی شامل:

- بارداری - زایمان عادی و غیرعادی (۳)، جنین‌شناسی - نوزاد سالم - نوزاد نارس (۳)، بیماریهای زنان
- بیماریهای داخلی و جراحی در مامائی (۱)، بهداشت مادر و کودک و بهداشت تنظیم خانواده (۱)

۱۱- رشته های مشابه در داخل کشور:

وجود ندارد

۱۲- رشته های مشابه در خارج از کشور:

سابقه رشته مامائی در آسیا، در اروپا نظیر فرانسه، هلند، انگلیس و در آمریکای شمالی و جنوبی و همچنین استرالیا و نیوزیلند وجود دارد.

۱۳- شرایط مورد نیاز برای راه اندازی رشته:

طبق ضوابط شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور می‌باشد.

انتظارات اخلاقی از فراگیران:

انتظار می‌رود که فراگیران:

- منشور حقوقی (۱) بیماران را دقیقاً رعایت نمایند.
- مقررات مرتبط با حفاظت و ایمنی (Safety) بیماران، کارکنان و محیط کار را دقیقاً رعایت نمایند.
- مقررات مرتبط با Dress Code (۲) را رعایت نمایند.
- در صورت کار با حیوانات، مقررات اخلاقی (۳) مرتبط را دقیقاً رعایت نمایند.
- از منابع و تجهیزاتی که تحت هر شرایط با آن کار می‌کنند، محافظت نمایند.
- به استادان، کارکنان، هم‌دوره‌ها و فراگیران دیگر احترام بگذارند و ایجاد جو صمیمی و احترام‌آمیز در محیط کار مشارکت نمایند.
- در نقد برنامه‌ها، ملاحظات اخلاق اجتماعی و حرفه‌ای را رعایت کنند.
- در انجام پژوهش‌های مربوط به رشته، نکات اخلاق پژوهش را رعایت نمایند.

❖ موارد ۱، ۲ و ۳ در بخش ضمایم این برنامه آورده شده‌اند.

جایگاه یا جایگاه‌های شغلی دانش‌آموختگان در نظام سلامت کشور:

بیمارستانها - زایشگاهها - مراکز بهداشتی و درمانی - درمانگاههای مرتبط - دفاتر کار ماماها

فصل دوم
مشخصات دوره برنامه آموزشی
دوره کارشناسی ناپیوسته
رشته مامایی

مشخصات دوره:

نام دوره: کارشناسی ناپیوسته رشته مامایی

طول دوره و ساختار آن:

طول دوره و نظام آموزشی آن مطابق آئین‌نامه آموزشی دوره‌های کاردانی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی پیوسته مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی می‌باشد.

تعداد کل واحدهای درسی:

نام دروس و تعداد واحدهای درسی و ساعات:

تعداد واحد	نوع واحد
۹	دروس عمومی
۷	دروس علوم پایه
۴۱	دروس تخصصی
۸	دروس کارآموزی در عرصه
۶۵	جمع

۱ واحد نظری = ۱۷ ساعت

۱ واحد عملی = ۳۴ ساعت

۱ واحد کارآموزی = ۵۱ ساعت

۱ واحد کارآموزی زایمان = ۷۲ ساعت

۱ واحد کارآموزی در عرصه = ۵۱ ساعت

۱ واحد کارآموزی در عرصه زایمان = ۱۰۲ ساعت

تبصره:

کلیه دانشجویان پس از گذراندن کلیه واحدهای درسی و کارآموزی در عرصه و کسب حداقل مهارت‌های عمومی و اختصاصی، باید در آزمون بالینی نهایی که از جمیع مهارت‌های حرفه‌ای رشته شامل (زایمان، پره ناتال، ژینکولوژی، بهداشت مادر و کودک و بارداری، تنظیم خانواده، نوزادان و کودکان) به عمل می‌آید، شرکت و نمره قبولی (حداقل ۱۲) را کسب نمایند و جهت فراغت از تحصیل موفقیت در آزمون مذکور ضروری می‌باشد. چنانچه دانشجویی در آزمون مردود شود، در هر بخش طبق نظر مدیر گروه مربوطه مجدداً به میزان لازم کارآموزی انجام داده و سپس در آزمون شرکت می‌نماید.

جدول الف - دروس عمومی برنامه آموزشی دوره کارشناسی ناپیوسته رشته مامایی

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت	
			نظری	عملی
۱	یکی از دروس مبانی نظری اسلام*	۲	۳۴	-
۲	یکی از دروس انقلاب اسلامی*	۲	۳۴	-
۳	یکی از دروس تاریخ و تمدن اسلامی*	۲	۳۴	-
۴	یکی از دروس آشنایی با منابع اسلامی*	۲	۳۴	-
۵	تربیت بدنی ۲	۱	-	۳۴
۶	تاریخ فرهنگ و تمدن اسلام و ایران**	۲	۳۴	-
جمع			۱۱	

* گذراندن این دروس مطابق عناوین دروس عمومی معارف اسلامی مصوب جلسه ۵۴۲ مورخ ۸۳/۴/۲۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی است.

** توضیح: در صورتیکه دانشجو در دوره کاردانی درس فرهنگ و تمدن اسلام و ایران را نگذرانده باشد ملزم به گذراندن این درس در دوره کارشناسی ناپیوسته اضافه بر سقف واحدهای دوره می‌باشد.

گرایش	نام درس	تعداد واحد	ساعت	
			نظری	عملی
۱ - مبانی نظری اسلام	اندیشه اسلامی ۱ (مبدا و معاد)	۲	۳۴	-
	اندیشه اسلامی ۲ (نبوت و امامت)	۲	۳۴	-
	انسان در اسلام	۲	۳۴	-
	حقوق اجتماعی و سیاسی در اسلام	۲	۳۴	-
۲ - انقلاب اسلامی	انقلاب اسلامی ایران	۲	۳۴	-
	آشنایی با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	۲	۳۴	-
	اندیشه سیاسی امام خمینی (ره)	۲	۳۴	-
۳ - تاریخ و تمدن اسلامی	تاریخ تحلیلی صدر اسلام	۲	۳۴	-
	تاریخ امامت	۲	۳۴	-
۴ - آشنایی با منابع اسلامی	تفسیر موضوعی قرآن	۲	۳۴	-
	تفسیر موضوعی نهج البلاغه	۲	۳۴	-

جدول ب - دروس علوم پایه برنامه آموزشی دوره کارشناسی ناپیوسته رشته مامایی

کد درس	نام درس	تعداد واحد		ساعات			پیش نیاز یا همزمان
		نظری	عملی	نظری	عملی	کارآموزی	
۰۱	تشریح	۲	۰/۵	۳۴	۱۷	-	۵۱
۰۲	فیزیولوژی	۲	۰/۵	۳۴	۱۷	-	۵۱
۰۳	ایمنی شناسی	۱/۵	۰/۵	۲۶	۱۷	-	۴۳
	جمع	۵/۵	۱/۵				

جدول ج - دروس تخصصی برنامه آموزشی دوره کارشناسی ناپیوسته رشته مامایی

ردیف	نام درس	تعداد واحد				ساعات			پیش نیاز یا همزمان
		جمع	نظری	عملی	کارآموزی	جمع	کارآموزی	عملی	
۰۴	آسیب شناسی عمومی و اختصاصی	۱	۰/۵	۰/۵	-	۲۶	۱۷	۹	۰۳ و ۰۲ و ۰۱
۰۵	داروشناسی	۱	۱	-	-	۱۷	-	۱۷	۰۳ و ۰۲ و ۰۱
۰۶	آمار حیاتی	۲	۱/۵	۰/۵	-	۴۳	۱۷	۲۶	۰۷
۰۷	اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماریها (بهداشت ۱)	۲	۲	-	-	۳۴	-	۳۴	-
۰۸	زبان انگلیسی تخصصی	۲	۲	-	-	۳۴	-	۳۴	-
۰۹	ژنتیک	۲	۲	-	-	۳۴	-	۳۴	-
۱۰	بارداری و زایمان غیرطبیعی (بارداری و زایمان ۱)	۲	۲	-	-	۳۴	-	۳۴	۰۳ و ۰۲ و ۰۱
۱۱	کارآموزی بارداری طبیعی و غیرطبیعی*	۱	-	-	۱	۵۱	۵۱	-	۱۰
۱۲	کارآموزی زایمان طبیعی و غیرطبیعی**	۲	-	-	۲	۱۴۴	۱۴۴	-	۱۰
۱۳	بیماریهای داخلی و جراحی در بارداری و زایمان (بارداری و زایمان ۲)	۱	۱	-	-	۱۷	-	۱۷	۱۹ تا ۱۷ و ۱۰
۱۴	نوزادان	۱	۱	-	-	۱۷	-	۱۷	۰۳ و ۰۲ و ۰۱
۱۵	بیماریهای کودکان	۲	۲	-	-	۳۴	-	۳۴	۱۴
۱۶	کارآموزی بیماریهای کودکان*	۱	-	-	۱	۵۱	۵۱	-	۱۵
۱۷	فیزیوپاتولوژی و بیماریهای داخلی (۱)	۲	۲	-	-	۳۴	-	۳۴	۰۳ و ۰۲ و ۰۱
۱۸	فیزیوپاتولوژی و بیماریهای داخلی (۲)	۲	۲	-	-	۳۴	-	۳۴	۱۷
۱۹	فیزیوپاتولوژی و بیماریهای جراحی	۲	۲	-	-	۳۴	-	۳۴	۱۸ و ۱۷

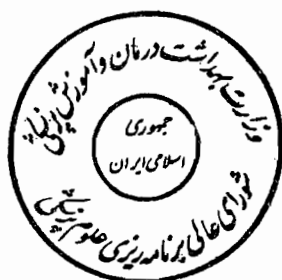
* ۱ واحد کارآموزی = ۵۱ ساعت

** ۱ واحد کارآموزی زایمان = ۷۲ ساعت

ادامه جدول ج - دروس تخصصی برنامه آموزشی دوره کارشناسی ناپیوسته رشته مامایی

ردیف	نام درس	تعداد واحد			ساعات			پیش نیاز یا همزمان
		جمع	نظری	عملی	کارآموزی	عملی	کارآموزی	
۲۰	کارآموزی بیماریهای داخلی و جراحی	۱	-	-	۱	-	-	۱۷ و ۱۸ و ۱۹
۲۱	ارتباطات، آموزش و مشاوره در بهداشت مادر و کودک و باروری (بهداشت ۲)	۱	۱	-	-	-	۱۷	۱۰ و ۱۴ و ۱۵
۲۲	بهداشت مادر و کودک و باروری (بهداشت ۳)	۲	۲	-	-	-	۲۴	۲۱
۲۳	مدیریت و ارتقاء کیفیت در بهداشت مادر و کودک و باروری (بهداشت ۴)	۱	۱	-	-	-	۱۷	۲۱ و ۲۲
۲۴	کارآموزی بهداشت باروری، مادر و کودک و تنظیم خانواده	۱	-	-	۱	-	-	۲۱ و ۲۲ و ۲۳
۲۵	روانپزشکی در مامائی	۱	۱	-	-	-	۱۷	-
۲۶	اختلالات عملکرد جنسی	۱	-	-	-	-	۱۷	۲۵
۲۷	رادیولوژی، سونولوژی و الکتروولوژی در مامائی و زنان	۱	۱	-	-	-	۱۷	۱۰ و ۱۳ و ۲۹
۲۸	اصول مدیریت و کاربرد آن در مامائی	۲	۲	-	-	-	۲۴	۱۰ و ۱۳
۲۹	بیماریهای زنان و ناباروری	۳	۳	-	-	-	۵۱	۱۰ و ۱۳
۳۰	کارآموزی بیماریهای زنان	۱	-	-	۱	-	-	۲۹
	جمع	۴۱						

جدول د - جدول دروس کارآموزی در عرصه برنامه آموزشی دوره کارشناسی ناپیوسته رشته مامایی

کد درس	نام کارآموزی	مشخصات و محل کارآموزی	واحد	ساعت	پیش نیاز یا همزمان
۳۱	کارآموزی در عرصه بارداری طبیعی و غیرطبیعی*	درمانگاههای تخصصی بارداری در بیمارستانهای آموزشی	۱	۵۱	-
۳۲	کارآموزی در عرصه زایمان طبیعی و غیرطبیعی**	بخش زایمان و بعد از زایمان بیمارستانهای آموزشی	۲	۲۰۴	-
۳۳	کارآموزی در عرصه بیماریهای زنان و ناباروری*	درمانگاههای تخصصی زنان و ناباروری و بخش جراحی ژنیکولوژی در بیمارستانهای آموزشی	۱	۵۱	-
۳۴	کارآموزی در عرصه بهداشت باروری، مادر و کودک و تنظیم خانواده*	درمانگاه بهداشت مادر و کودک و تنظیم خانواده در بیمارستان و شبکه ها و فیلدهای بهداشتی	۱	۵۱	-
۳۵	کارآموزی در عرصه نوزادان طبیعی و نیازمند به مراقبتهای ویژه*	در بخشهای نوزادان بخصوص در بخش نوزادان نیازمند مراقبتهای ویژه	۱	۵۱	-
۳۶	کارآموزی در عرصه بیماریهای داخلی و جراحی در بارداری*	در بخشهای مامائی(داخلی و جراحی) دارای فرد حامله همراه با بیماریهای داخلی و جراحی(فقط صبحها) در بیمارستانهای آموزشی	۱	۵۱	-
۳۷	کارآموزی در عرصه مدیریت و کاربرد آن در مامائی*	بخشهای زنان و مامائی، زایمان و درمانگاه-های مربوطه	۰/۵	۲۶	-
۳۸	کارآموزی در عرصه رادیولوژی، سونولوژی و الکترولوژی در مامائی و زنان*	در واحدهای رادیولوژی سونوگرافی بیمارستانهای آموزشی ترجیحاً زایشگاه آموزشی که تمامی مراجعین آن مربوط به مامائی و زنان باشد.	۰/۵	۲۶	-
جمع			۸		

* ۱ واحد کارآموزی در عرصه = ۵۱ ساعت

** ۱ واحد کارآموزی در عرصه زایمان = ۱۰۲ ساعت

فصل سوم
مشخصات دروس برنامه آموزشی
دوره کارشناسی ناپیوسته
رشته مامائی

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۲/۵

نوع واحد: ۲ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی

هدف کلی درس: شناخت آناتومی تنه و اعصاب مرکزی و کمک گرفتن از آن در موارد بالینی و کلینیکی شرح درس: در این درس دانشجویان با ساختمان اندام فوقانی و تحتانی و سروگردن و تنه (قفسه سینه، شکم، ادراری، تناسلی) و اعصاب مرکزی آشنا می‌گردد.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت)

الف - نظری (۳۴ ساعت)

۱ - اندام بالای (۲ ساعت):

استخوانها، عضلات، عروق، اعصاب، آناتومی سطحی، مفاصل، موارد بالینی

۲ - اندام پایینی (۲ ساعت):

استخوانها، عضلات، عروق، اعصاب، آناتومی سطحی، مفاصل، نکات بالینی

۳ - سروگردن (۶ ساعت):

استخوانهای سر و صورت، مهره‌های گردنی، حدود و نواحی سر و گردن، عضلات گردن، عضلات صورت، دستگاه بینایی، دستگاه شنوایی، دستگاه بویایی، زبان و حس چشایی، حلق و حنجره، غدد ضمیمه سر و گردن، عروق و اعصاب و لنف.

۴ - قفسه سینه (۴ ساعت):

استخوانهای تشکیل دهنده قفسه سینه، عضلات، پلورا، ریه‌ها، مدیاستن، قلب پستان، عروق، اعصاب و لنف آنها.

۵ - شکم (۶ ساعت):

عضلات ناحیه شکم، پریتونئوم، دستگاه گوارش، غدد ضمیمه دستگاه گوارش، عروق اعصاب، سیستم لنفاوی.

۶ - دستگاه ادراری تناسلی (۱۰ ساعت):

کلیه‌ها، حالب، مثانه، مجرای خروجی ادرار، پروستات، بیضه، کیسه سمینال، تخمدان، رحم، ضمائم آن، واژن، اندام تناسلی خارجی در هر دو جنس، پرینه، عروق، لنف، ساختمان لگن و انواع آن، اعصاب و عضلات لگن، دیامترهای آنها.

۷ - اعصاب (۴ ساعت)

جینین شناسی دستگاه اعصاب مرکزی، نخاع، پل، مخچه، مخ، بطنها، مننژ، عروق، اعصاب جمجمه ای و خودکار راههای عصبی، گردش خون

ب - عملی (۱۷ ساعت): تشریح کامل پستان، معاینه کامل پستان، شامل تنه (قفسه سینه، شکم، ادراری، دستگاه تناسلی و پرینه (اعضا، عضلات، عروق و اعصاب و لنف)

منابع اصلی درس:

1. Lawrence H. Bannister et al.(last edition). GRAYS ANATOMY New York: Churchill Livingstone.
2. Sobotta Atlas of human Anatomy/. - Baltimore: Williams & wilkines, (last edition).

۳. آناتومی لگن با نکات بالینی ابولحسن زاده، اکرم، آخرین چاپ
۴. اندام فوقانی و تحتانی و مفاصل، الهی، بهرام، آخرین چاپ
۵. استخوان شناسی، طباطبایی، محمود، آخرین چاپ
۶. آناتومی قفسه سینه و تنه و شکم، الهی، بهرام، آخرین چاپ
۷. تند آموز کالبد شناسی توصیفی، فروحی، علی، آخرین چاپ.
۸. سایر منابع معتبر روز

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

۱. حضور فعال در کلاس
۲. شرکت در امتحان عملی
۳. شرکت در امتحان نیم ترم
۴. شرکت در امتحان پایان ترم

پیش‌نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۲/۵ واحد

نوع واحد: ۲ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی

هدف کلی درس:

شناخت کامل فیزیولوژی سیستم‌های مختلف بدن و نحوه کاربرد آن در موارد بالینی.

شرح درس:

در طول این درس دانشجو با فیزیولوژی غدد درون ریز و دستگاه تناسلی، دستگاه گوارش، کلیه‌ها و چگونگی تنظیم مایعات بدن و چگونگی تنظیم pH خون آشنا می‌گردد.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت)

الف - نظری (۳۴ ساعت)

۱- مروری بر فیزیولوژی گردش خون (۴ ساعت)

قوانین فیزیکی گردش خون، عوامل ایجاد کننده جریان خون، گردش خون شریانی و فشار در عروق مختلف، گردش خون مویرگی، فشارهای اسموتیک و هیدروستاتیک و قانون استارلینگ، گردش خون وریدی، تنظیم برون ده قلبی و روشهای اندازه‌گیری آن، تنظیم عصبی فشار خون، تنظیم هورمونی گردش خون، تنظیم گردش خون در قلب و مغز و پوست و عضلات و احشاء، گردش خون ریوی، گردش خون لنف، تأثیر فعالیت بر سیستم قلب و عروق و گردش خون، شوک گردش خون.

۲- مروری بر فیزیولوژی تنفس (۲ ساعت)

مکانیک تنفس، نقش سورفکتانت، کار تنفسی (کار ارتجاعی و غیرارتجاعی)، حجم و ظرفیتهای ریوی و منحنی آنها، قوانین گازها و طریقه انتقال آنها، ترکیب گازها تبادلات بین آلوئول و خون، نسبت تهویه به جریان خون، نحوه انتقال گازها در خون، تنفس در ارتفاعات، فعالیت عضلانی و تنفس در جنین، اعمال غیرتنفسی ریه‌ها.

۳- مروری بر فیزیولوژی دستگاه عصبی (۲ ساعت)

سلول عصبی و انواع آن، حس‌های پنجگانه، فیزیولوژی نخاع، مخ و مخچه، فیزیولوژی تعادل، فیزیولوژی تالاموس و هیپوتالاموس، فیزیولوژی قشر مخ، یادگیری، حافظه و رفلکس‌های شرطی سیستم مشبک، سیستم لمبیک، سیستم اعصاب خودکار، امواج مغزی، تنظیم درجه حرارت بدن، مایع مغزی و نخاعی، درد و مکانیسم ایجاد آن

۴- مروری بر فیزیولوژی خون (۲ ساعت)

فیزیولوژی خون و بافت خونساز، ترکیبات خون، فیزیولوژی گلبول قرمز و هموگلوبین و نقش آن در حمل اکسیژن و گاز کربنیک، فیزیولوژی گلبولهای سفید و روند التهاب، فیزیولوژی پلاکتها، هموستاز (انعقاد خون) فیزیولوژی پلازما و لنف.

۵- مروری بر فیزیولوژی غدد درون‌ریز (۸ ساعت)

مقدمات هورمون‌شناسی و مکانیسم عمل آنها - متابولیسم کلی بدن، غدد هیپوفیز و هورمونهای مترشحه - رابطه هیپوفیز با هیپوتالاموس - فیزیولوژی غدد تیروئید و پاراتیروئید و هورمونهای مترشحه و تنظیم کلیسم خون - لوزالمعده و انسولین و تنظیم قند خون - فیزیولوژی غده فوق کلیوی (قسمت قشری و مرکزی و هورمونهای مترشحه)

۶- مروری بر فیزیولوژی تولیدمثل (۶ ساعت)

فیزیولوژی تخمدان - فیزیولوژی سیکل ماهانه - فیزیولوژی بلوغ - فیزیولوژی آبستنی، فیزیولوژی جفت، تفکیک جنسی - فیزیولوژی زایمان فیزیولوژی رشد پستان شیرسازی و شیر دادن - فیزیولوژی یائسگی - فیزیولوژی بیضه و بلوغ در پسرها - فیزیولوژی پروستاگلاندینها

۷- مروری بر فیزیولوژی دستگاه گوارش (۴ ساعت):

کلیات حرکات دستگاه گوارش - جویدن و بلع - حرکات معده و روده باریک، حرکات روده بزرگ و ناحیه آنورکتال و رفلکس اجابت مزاج - ترشح بزاق و گوارش شیمیایی در دهان - ترشح معده و تنظیم آن - گوارش معدی - ترشح لوزالمعده و عمل گوارشی آن - صفرا و عمل گوارشی آن - ترشح و گوارش روده‌ای - جذب - اعمال متابولیک کبدی - تعادل رژیم غذایی و اثرات ویتامین‌ها

۸- مروری بر فیزیولوژی کلیه و تنظیم مایعات بدن (۵ ساعت) و تنظیم PH خون (۱ ساعت):

آناتومی کلیه و گردش خون کلیوی - نفرون - فیلتراسیون گومرولی و اندازه‌گیری آن - مکانیسم‌های توبولی کلیرانس پلازما - مکانیسم رقیق و غلیظ شدن ادرار - خود تنظیمی گردش خون کلیه - مقایسه ترکیبات خون و ادرار - کنترل حجم مایع خارج سلولی و غلظت الکترولیتها - مکانیسم ادرار کردن. تعریف PH، انواع اسیدوز و الکالوز - مکانیسم‌های جبرانی - اثرات بافری خون، نقش تنفس و کلیه در تنظیم PH.

ب - عملی (۱۷ ساعت):

- انجام برخی از آزمایشات خونی - تنفسی و CBC, Hb, Hct, ESR, زمان سیلان، انعقاد، شمارش پلاکت و تعیین فیبرینوژن که قادر باشد آزمایش‌های جدول مهارت‌های اساسی یادگیری رشته مامایی را انجام دهد ضمن اینکه سایر آزمایش‌های ضروری طبق سرفصل و با نظر اساتید گروه مربوطه توسط خود دانشجو باید انجام گیرد.

منابع اصلی درس:

- ۱- فیزیولوژی پزشکی، پروفیسور گایتون، آرتور، آخرین چاپ.
- ۲- اساس فیزیولوژی بالینی. گرین جان هربرت، آخرین چاپ.
- ۳- کلیات فیزیولوژی پزشکی. گانونگ، ویلیام اف، آخرین چاپ.
- ۴- بارداری و زایمان ویلیامز. کانینگهام، اف، گاری. آخرین چاپ
- ۵- آندوکرینولوژی بالینی و نازائی اسپیروف، اسپیراف، میون. آخرین چاپ
- ۶- بیوشیمی عمومی. شهبازی، پرویز. آخرین چاپ.
- ۷- سایر منابع معتبر روز

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

- ✓ حضور فعال در کلاس
- ✓ انجام تکالیف محوله
- ✓ شرکت در امتحان نیم ترم و پایان ترم
- ✓ شرکت در امتحان عملی

پیش‌نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: ۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی

هدف کلی درس:

آشنایی با اجزاء و عناصر تشکیل دهنده سیستم ایمنی، عمل آنها و واکنشهای ایمنی در مقابل عوامل عفونی از جمله باکتریها، قارچها، ویروسها و انگلها

شرح درس:

در طول این درس، اجزاء و عناصر تشکیل دهنده سیستم ایمنی و نحوه عملکرد آن در مقابل عوامل مختلف عفونی تدریس شده و دانشجویان با چگونگی کاربرد ایمونولوژی در تشخیص های پزشکی آشنا می‌گردند.

رئوس مطالب: (۴۳ ساعت)

الف - تئوری (۲۶ ساعت)

- ۱- بافتها و سلولهای ایمنی شامل: تیموس، طحال، عقده‌های لنفاوی و گره‌های لنفاوی، مغز استخوان، لنفوسیت‌های T و B ماکروفاژها، منوسیتها، ائوزینوفیل، نوتروفیل، بازوفیل، ماست سل‌ها و سلولهای لانگرهانس و دندرتیک و ..
- ۲- آنتی‌ژن (تعریف، خصوصیات و انواع آنتی‌ژنها)
- ۳- ساختمان، انواع، تولید و عمل ایمونولوگلوبولینها (آنتی بادیها)
- ۴- اجزاء سیستم کمپلمان و نحوه فعالیت آنها
- ۵- پاسخهای سیستم ایمنی هومورال (تولید آنتی‌بادی)
- ۶- پاسخهای سیستم ایمنی سلولی (CMT)
- ۷- ایمنی در بیماریهای ناشی از باکتریها
- ۸- ایمنی در بیماریهای ناشی از ویروسها
- ۹- ایمنی در بیماریهای ناشی از انگلها
- ۱۰- ایمنی در بیماریهای ناشی از قارچها

- ۱۱- تولورانس و بیماریهای خود ایمنی و نقش ایمونوساپرسیوها در کنترل بیماریها
- ۱۲- پاسخهای ایمنی در برابر سلولهای توموری و سرطانی
- ۱۳- سیستم MHC و HLA و ایمونوژنتیک و نقش آن در پیوند اعضا
- ۱۴- بیماریهای نقص ایمنی
- ۱۵- واکسن و واکسیناسیون
- ۱۶- ایمونوهماٹولوژی و ارتباط ایمونولوژیک مادر و جنین و ناسازگاریهای ناشی از گروههای خونی، کراس مچ
- ۱۷- ایمونولوژی باروری و ناباروری (رابطه ایمونولوژیک مادر و جنین، سقطهای ایمونولوژیک و خودبخودی)
- ۱۸- ایمونولوژی پیوند اعضا و داروهای سرکوبگر سیستم ایمنی
- ۱۹- آلرژیها و انواع پاسخهای آلرژیک
- ۲۰- کاربرد ایمونولوژی در تشخیصهای پزشکی و آزمایشات ایمونولوژیک (آگلوتیناسیون، تیتراژ آنتیبادی، آنتی بادی مونوکلونال و ..)

ب - عملی (۱۷ ساعت)

- انجام آزمایشات در ارتباط با رشته مامایی مثل آزمایشات اثبات حاملگی در خون و ادرار - کومبس - تیتراژ آنتی بادی - شمارش و اندازه گیری سلولها و دیگر اجزای سیستم ایمنی - رسوب گلبولی - آنتی بادیهای مونوکلونال و تعیین گروههای خونی ABO و Rh و آموزش هایی که قادر باشد آزمایش های جدول مهارت های اساسی یادگیری رشته مامایی را انجام دهد ضمن اینکه سایر آزمایش های ضروری طبق سرفصل و با نظر اساتید گروه مربوطه توسط خود دانشجو باید انجام گیرد.

منابع اصلی درس:

- ۱- ایمنولوژی رویت. رویت، ایران موریس. آخرین چاپ.
- ۲- اصول ایمنولوژی رویت. رویت، ایران موریس. آخرین چاپ.
- ۳- ایمنولوژی ابوالعباس، آخرین چاپ
- ۴- ایمنولوژی Kuby، آخرین چاپ
- ۵- دیگر منابع معتبر روز

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

- حضور فعال در کلاس چگونه انجام امور محوله
- شرکت در امتحان نیم ترم
- شرکت در امتحان پایان ترم

پیش‌نیاز یا همزمان: تشریح، فیزیولوژی و ایمنی شناسی

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: ۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی

هدف کلی درس:

۱- آشنایی با دژنرسانس و مرگ سلولی، مطالعه و مشاهده جزئیات میکروسکوپی بافتها و اعضای غیر طبیعی

در دستگاههای مهم بدن و چگونگی نمونه برداری و رنگ آمیزی بافتهای غیر طبیعی

۲- کاربرد علمی و عملی آسیب شناسی در مامایی

شرح درس:

در این درس مباحث در دژنرسانس و مرگ سلولی، التهابات و ترمیم بافتها، علل آسیب شناسی سلولی،

بافت ها و اعضای غیر طبیعی در دستگاههای مهم بدن تدریس می‌شود و دانشجویان با چگونگی نمونه برداری و

رنگ آمیزی بافتهای غیرطبیعی آشنا می‌گردند.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت):

الف: نظری (۹ ساعت)

عمومی:

۱- کلیات پاتولوژی دژنرسانس و مرگ سلولی

۲- التهاب و ترمیم بافتها

۳- تعاریف و علل آسیب شناسی

۴- مکانیسم های آسیب سلولی

۵- آسیب های برگشت پذیر و برگشت ناپذیر

۶- مرفولوژی سلول آسیب دیده

۷- آتروفی - هیپرتروفی

۸- هیپرپلازی - متاپلازی

۹- آماس، علائم آماس و رویدادهای عمده در آماس، مواد واسطه ای شیمیایی، آماس حاد و آماس مزمن.

۱۰- ادم (تعریف علل و انواع آن) احتقان

۱۱- هموستاز طبیعی، ترومبوز، انعقاد داخل رگی منتشر. آمبولی (آمبولی ریوی، آمبولی مایع آمنیوتیک)

۱۲- استعداد به سرطان و عوامل مستعدکننده آن، اختلالات رشد سلولی، نئوپلاسمها، اختلالات پیش سرطانی،

تشخیص آزمایشگاهی سرطان و تومورمارکرها

- اختصاصی:

- ۱- بیماریهای دستگاه تناسلی زن (کیست بارتولن، دیستروفی فرج، تومورهای فرج، کارسینوم مهبل، بیماریهای التهابی لگن، سلولیت ها و تومورهای سرویکس، آدنومیوز، تومورهای لوله ها، کیست های غیرنئوپلاستیک تخمدان، تومورهای تخمدان، کوندیلوما آکومیناتا و لاتا، گنوره، سیفلیس،
- ۲- بیماریهای پستان، تغییرات فیبروکیستیک.

ب - عملی (۱۷ ساعت):

- مشاهده لام:

آشنایی با سیتولوژی طبیعی واژن، اندکس هورمونی به همراه التهابهای اختصاصی و غیراختصاصی (۴ لام)

- ۱- سیتولوژی غیرطبیعی متاپلازی، دیسپلازی، کارسینوم در جاو مهاجم (۴ لام)
- ۲- بافت التهابی سرویکس، رحم، سرطان درجا (INSITU) و سرطان مهاجم (INVASIVE) اسکواموس و آدنوم، (۴ لام)
- ۳- بررسی فازهای مختلف اندومتر، هیپرپلازی اندومتر (۴ لام)
- ۴- سرطان آندومتر مهاجم، کوریوکارسینوما، مول (۴ لام)
- ۵- لیومیوم رحم، آدنومیوز، پولیپ آندومتر، لیومیوم سارکوم (۴ لام)
- ۶- آزمایش ترشحات واژن و کشت، مشاهده میکروسکوپی، تست Wet و ...
- ۷- ترانوم خوش خیم و بدخیم، دیس ژرمینوها، فیبرومیوم (۴ لام)
- ۸- فیبروکیستیک پستان، کارسینوم پستان، فیبروآدنوم پستان، هیپرپلازی پروستات، (جمعاً ۲۵ لام)
- ۹- آزمایش ترشحات واژن (کشت - مشاهده میکروسکوپی، تست wet و ...)

منابع اصلی درس:

آسیب شناسی رابینز و سایر منابع معتبر روز

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

- ۱- حضور فعال در کلاس
- ۲- انجام ارزشیابی عملی
- ۳- شرکت در امتحان میان ترم
- ۴- شرکت در امتحان پایان ترم

پیش‌نیاز یا همزمان: تشریح، فیزیولوژی و ایمنی شناسی

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

- ۱- آشنایی کامل با گروه‌های مختلف دارویی مورد تجویز در دوران بارداری
- ۲- آشنایی کامل با کاربرد داروهای مختلف در دوران بارداری و حین زایمان و در برخی بیماری‌های زنان
- ۳- آشنایی با اثرات جانبی و خطرات ناشی از مصرف داروها بر سلامتی مادر و جنین

شرح درس:

در این در مباحث مربوط به داروهای مختلفی که در دوران بارداری و زایمان و برخی از بیماری‌های زنان بکار برده می‌شود همراه با اثرات جانبی و خطرات اجتماعی ناشی از آن در مادر و جنین تدریس می‌گردد.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت)

- کلیات تجویز داروها در بارداری و شیردهی
- داروهای شیمی‌درمانی: کلیات شیمی‌درمانی - آشنایی با داروهای ضد میکروبی - درمان عفونت‌های دستگاه تناسلی زنان (عفونت‌های باکتریال، قارچی و انگلی) - سرطان‌های شایع در زنان - داروهای ضد سرطان
- درمان دارویی پرفشاری خون در بارداری
- درمان دارویی بیماری‌های قلبی-عروقی در بارداری: نارسایی قلبی در بارداری، آنژین صدری در بارداری، درمان آریتمی در بارداری، داروهای ضد انعقاد در بارداری
- فارماکولوژی غدد درون ریز: کلیات غدد درون ریز - کورتیکوستروئید - هورمون‌های جنسی زنانه و گنادوتروپین‌ها
- داروهای ضد بارداری
- محرک‌های اوولاسیون (درمان ناباروری)
- داروهای تضعف و محرک رحم - درمان دارویی زایمان زودرس
- درمان بیماری‌های تیروئید در بارداری (کم کاری و پرکاری تیروئید)
- درمان دیابت در بارداری (انسولین و داروهای پائین آورنده قند خون خوراکی)
- درمان دارویی صرع در بارداری
- داروهای ضد درد مخدر و غیر مخدر در بارداری

منابع اصلی درس:

۱. داروشناسی کاتزونگ، آخرین چاپ
۲. داروهای ژنریک ایران. همتی، کریم، آخرین چاپ
۳. اطلاعات دارویی بالینی: داروهای ژنریک ایران. - جاویدان نژاد، صادق، آخرین چاپ.

۴. فارماکولوژی بالینی. صائبی، اسماعیل. آخرین چاپ
۵. فارماکولوژی پزشکی، گات، آندرسون، آخرین چاپ.
۶. در سنامه جامع داروهای رسمی ایران. - شهرآز، سعید. ایران فارما، آخرین چاپ و سایر منابع معتبر روز

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

- ۱- چگونگی حضور فعال در کلاس
- ۲- چگونگی انجام تکالیف محوله
- ۳- شرکت در امتحان میان ترم
- ۴- شرکت در امتحان پایان ترم

پیش‌نیاز یا همزمان: اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماریها (بهداشت ۱)

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: ۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی

هدف کلی درس:

- ۱- آشنایی دانشجویان با روشهای متداول تحقیق در علوم پزشکی
- ۲- توانایی دانشجویان در جمع آوری و بیان آماری اطلاعات
- ۳- آشنایی دانشجویان با استنباط آماری به منظور درک کامل مقالات تحقیقی
- ۴- توانایی دانشجویان در انجام تحقیقات پزشکی و بهداشتی

شرح درس:

در طول این درس دانشجویان با مفاهیم تحقیق، انواع و مراحل مختلف آن آشنا شده توانایی استنباط آماری را به منظور درک کامل مقالات تحقیقی در امور پزشکی و بهداشتی را کسب می‌نمایند.

رئوس مطالب: (۴۳ ساعت):

الف: کلیاتی از روش تحقیق کاربرد آمار در آن (۸ ساعت):

- ۱- مفهوم تحقیق و انواع آن
- ۲- مراحل مختلف یک تحقیق (بیان مسئله، هدف نویسی، سؤال و فرضیه پژوهش و ..)
- ۳- انواع متغیرها، انواع مطالعات اپیدمیولوژیک، انواع جمعیتها، انواع نمونه گیری
- ۴- انواع داده ها و روشهای جمع آوری اطلاعات و انواع اعتبار و پایایی
- ۵- طبقه بندی اطلاعات و بیان آن بوسیله جداول و نمودار

ب: آمار حیاتی (۱۸ ساعت نظری + ۱۷ ساعت عملی):

- ۱- مفهوم احتمال و بیان قوانین ساده آن
- ۲- توزیع دو جمله ای و کاربرد آن در علوم پزشکی
- ۳- توزیع زمان و پواسن و کاربرد آن در علوم پزشکی
- ۴- توزیع نرمال و کاربرد آن در علوم پزشکی و توزیع احتمال نمونه - توزیع احتمال $\bar{x}$ و توزیع احتمال p
- ۵- قضیه حد مرکزی، برآورد حدود اعتماد و میانگین و نسبت برآورد تعداد نمونه و اساس آن.
- ۶- مفهوم فرضیه، تست آماری، اشتباه نوع اول و دوم
- ۷- دستور انجام چند آزمون مهم آماری که بیشتر در مقالات پزشکی مشاهده می‌گردد.

آزمون اختلاف و نسبت از یک عدد ثابت، آزمون اختلاف در میانگین و دو نسبت.

۸- مفهوم بستگی بین دو وضعیت و روش بررسی آن در صفحات کمی و کیفی (ضریب همبستگی آزمون، ضریب همبستگی با عدد صفر، جداول توافقی)

۹- بررسی آماری چند مقاله پزشکی و مامایی انتخاب شده.

منابع اصلی درس:

- ۱- روشهای آماری و شاخصهای بهداشتی، دکتر کاظم محمد، آخرین چاپ.
- ۲- روشهای آماری در علوم تحقیقی. دکتر شریعتمداری محمد تقی، آخرین چاپ
- ۳- تحقیق در سیستمهای بهداشتی وزارت بهداشت و درمان. دکتر شریعتمداری محمد تقی، آخرین چاپ
- ۴- درسنامه پزشکی پیشگیری اجتماعی. (ج. ۱ - ۴) پارک. جی. ای، آخرین چاپ.
- ۵- آمار و شاخص های حیاتی. دکتر ملک افضلی حسین، آخرین چاپ
- ۶- آمارحیاتی. دکتر آیت اللهی محمد کاظم، آخرین چاپ
- ۷- روشهای تحقیق و کاربرد آن. دکتر صادقی حسن آبادی، محمد، آخرین چاپ
- ۸- روش تحقیق در علوم پزشکی. دکتر عزیزی فریدون، آخرین چاپ
- ۹- سایر منابع معتبر روز

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

- ۱- حضور فعال در کلاس
- ۲- چگونگی انجام تکالیف محوله
- ۳- شرکت در امتحان نیم ترم
- ۴- شرکت در امتحان پایان ترم

پیش‌نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

- ۱- آشنا شدن دانشجویان با اصطلاحات رایج در اپیدمیولوژی و پزشکی پیشگیری
- ۲- آشنا شدن دانشجویان با علل ایجاد و چگونگی انتشار بیماریها در جامعه
- ۳- کسب اطلاعات اختصاصی راجع به اپیدمیولوژی بعضی از بیماریهای شایع کشور

شرح درس:

در طول این در دانشجو با تعریف اپیدمیولوژی، اصطلاحات رایج در آن، انواع روشهای مطالعه اپیدمیولوژیکی، علل و عوامل مؤثر در ایجاد و انتشار یک مشکل یا بیماری و اپیدمیولوژی انواع بیماریهای کودکان و بزرگسالان آشنا میشود.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری):

- ۱- تعریف اپیدمیولوژی، برخورد اکولوژیک با بیماریها
- ۲- واژه های متداول در اپیدمیولوژی
- ۳- طبقه بندی عوامل بیماریزا (فیزیکی، شیمیایی، بیولوژیکی و ..)
- ۴- نقش عوامل مختلف در ایجاد بیماریها (میزبان - عامل بیماریزا، محیط و ..)
- ۵- عوامل محیط فیزیکی و شیمیایی بیولوژیک و اجتماعی
- ۶- پیشگیری و مراحل مختلف آن
- ۷- کلیات و انواع مطالعات اپیدمیولوژیک (بطور اختصار)
- ۸- اپیدمی‌ها و چگونگی بررسی آنها (نحوه جمع آوری اطلاعات، طبقه‌بندی و نمایش آنها بر حسب زمان، مکان، شخص) استفاده آمار در اپیدمیولوژی
- ۹- غربالگری
- ۱۰- اپیدمیولوژی و کنترل بیماری قابل پیشگیری بوسیله واکسن و مکانیسم ایمنی آنها - ساخت واکسن، نگهداری، زنجیره سرد و نحوه کاربرد

کلیاتی از مراقبتهای ادغام یافته کودکان:

۱۱- مراقبتهای ادغام یافته کودک سالم

۱۲- مراقبتهای ادغام یافته ناخوشیهای کودکان

اپیدمیولوژی و کنترل بیماریهای کودکان:

۱۳- تعریف، اهمیت، اپیدمیولوژی، پاتولوژی بیماریهای اسهالی (اسهال حاصله از اثر اشیرشیاکولی، وبا و اسهال حاصله از ویبریوما، اسهال انگلی و عفونتهای حاصله از سالمونلا، شیکلا... - تعریف و انواع دز هیدراتاسیون و تشخیص درجات آن (سئوال، مشاهده، لمس، توزین) - درمان اسهال با توجه به پیشگیری از دزئیدراتاسیون و درمان دزئیدراتاسیون (سرمهای وریدی و خوراکی، ORS و دلایل تأثیر، نحوه کاربرد آن، رژیم های غذایی و نقش آنتی بیوتیکها و داروهای ضد اسهال) پیشگیری و کنترل و آموزش بهداشت، بهداشت مواد غذایی، بهسازی محیط و مبارزه بامگس و..

۱۴- تعریف، اهمیت، اپیدمیولوژی، پاتولوژی بیماریهای تنفسی و عفونتهای تنفسی - انواع، درمان، تغذیه، پیشگیری و کنترل و آموزش بهداشت

۱۵- تعریف، اهمیت، اپیدمیولوژی، پاتولوژی عفونتهای گوش و حلق و بینی- انواع، درمان، تغذیه، پیشگیری و کنترل و آموزش بهداشت

۱۶- تعریف، اهمیت، اپیدمیولوژی، پاتولوژی اختلالات رشد و تکامل - انواع، درمان، تغذیه، پیشگیری و کنترل و آموزش بهداشت

۱۷- تعریف، اهمیت، اپیدمیولوژی، پاتولوژی آنمی- انواع، درمان، تغذیه، پیشگیری و کنترل و آموزش بهداشت

اپیدمیولوژی بیماریهای مهم بزرگسالان:

۱۸- کلیاتی درباره برخی بیماریهای مهم نظیر (سل، تب مالت، مالاریا، ایدز، هپاتیت، بیماریهای مقاربتی و رفتارهای پرخطر)

۱۹- اپیدمیولوژی و کنترل بیماریهای غیر واگیر و عوامل خطر مربوطه (سرطانها، روماتیسم و بیماریهای قلبی، دیابت، فشارخون، پوکی استخوان، اختلالات اسکلتی و عضلانی، حوادث و...) - یائسگی

۲۰- کلیاتی درباره بعضی از بیماریهای خاص در ایران (هاری، جذام و...)

منابع اصلی درس:

۱. منابع معتبر و به روز اپیدمیولوژی
۲. اصول اپیدمیولوژی. مازنر، جویدیت سن. آخرین چاپ
۳. مراقبت ادغام یافته کودک سالم (ویژه غیرپزشک) وزارت بهداشت و درمان
۴. درسنامه پزشکی و پیشگیری و اجتماعی (ج ۱ - ۴)، پارک، جی.ای. آخرین چاپ
۵. اپیدمیولوژی گوردیس، آخرین چاپ
۶. مراقبتهای ادغام یافته ناخوشیهای اطفال (ویژه غیرپزشکان)، وزارت بهداشت، معاونت سلامت، دفتر سلامت خانواده، اداره کودکان ۱۳۸۶

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

- ✓ حضور فعال در کلاس،
- ✓ چگونگی انجام تکالیف محوله،
- ✓ شرکت در امتحان نیم ترم،
- ✓ شرکت در امتحان پایان ترم

پیش‌نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

۱- آشنا ساختن دانشجویان با متون و منابع علمی و لغات و اصطلاحات مورد لزوم و پیشوندها و پسوندها در رابطه با کلمات پزشکی و مامایی

۲- توانایی درک مفاهیم و بهره‌گیری از کتب و مجلات علمی در ارتباط با حرفه بمنظور ارتقاء سطح دانش حرفه‌ای

شرح درس:

با گذراندن این درس دانشجویان با متون علمی، لغات و اصطلاحات تخصصی حرفه خود به منظور بهره‌گیری از کتب و مجلات علمی آشنا می‌شوند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری):

- مقدمه بر اختصارات پزشکی متداول - پسوندها و پیشوندهای رایج در پزشکی (کتاب E.S.P)
- استفاده صحیح از فرهنگ لغات، خواندن متون علمی مربوط به مامایی با سرعتی مناسب و درک مفاهیم و مبانی، نوشتن صحیح لغات و اصطلاحات پزشکی
- ترجمه و خلاصه نویسی متون علمی مامایی

منابع اصلی درس:

- ۱- کتب تخصصی مامایی و زنان و مقالات علمی مامایی
- ۲- English in basic medical sciences
- ۳- Focus Series (Socus)

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

- حضور فعال در کلاس
- چگونگی انجام تکالیف محوله
- شرکت در امتحان نیم ترم
- شرکت در امتحان پایان ترم

پیش‌نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

- شناخت کامل اصول تشخیص در بیماریهای ژنتیک در دوران جنینی
- کسب مهارتهای لازم در اجرای طرق و روشهای پیشگیری و اصول بیماریابی (بیماریهای ژنتیکی) در جامعه
- کاربرد علمی و عملی از آثار و علائم بالینی و آزمایشگاهی در زمینه ژنتیکی و سلولی در رابطه با ارائه خدمات بالینی مامائی
- آشنایی با ناهنجاریهای کروموزومی

شرح درس: در طول این درس، اصول تشخیص بیماریهای ژنتیک در دوران جنینی توضیح داده می‌شود و دانشجویان ضمن آشنایی با ناهنجاریهای کروموزومی با روشهای پیشگیری و اصول بیماریابی آشنا می‌گردند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت)

۱- ژنتیک پزشکی:

- تاریخچه و سیر تحولات ژنتیک، تعریف علم ژنتیک و جایگاه کنونی ژنتیک در زندگی بشر و موجودات -
- شاخه های علم ژنتیک، ژنتیک پزشکی، عوامل ژنتیکی و ساختمان عمومی و ارتباط کلی آنها با یکدیگر (کروموزوم، کروماتین، کروماتید، ژن) ساختمان سلول p و E - سیکل حیاتی سلول، تقسیم میتوزی و میوزی، گامتوزنز در مرد و زن.
- انواع توارث صفات و بیماریها در انسان:

الف - تک ژنی

- * اتوزومی غالب (قدرت نفوذ ژن و بروز ژن متنوع)
- * اتوزومی مغلوب
- * وابسته به جنس قالب
- * وابسته به جنس مغلوب
- (ترسیم شجره و حل مسائل)

ب - کروموزومی

- تعدادی (یوپلوئیدی و آنپلوئیدی و شرح ناهنجاریها)
- ساختاری(حذف - افزایش - جابجایی - واژگونی و شرح ناهنجاریها و ایزوکروموزوم)
- تهیه کاریوتایپ

ج - چند فاکتوری (مولتی فاکتوریال) توارث چند ژنی - صفات نرمال (قد و وزن) - بیماریها و ناهنجاریهای مربوطه و مسائل آن - بررسی دوقلوها و توارث پذیری و واریانس.

د - سیتوپلاسمیک (میتوکندری) بررسی هتروپلاسمی - هموپلاسمی - جهش ها و حذف های ژنوم میتوکندری و شجره های مربوطه

۲- ژنتیک مولکولی:

ساختمان مولکولی ژن - چگونگی اثبات اینکه DNA عامل مولکولی وراثت است - اصول و کلیات ساختمانی DNA و RNA - چگونگی مضاعف شدن DNA، چگونگی تبدیل اطلاعات ژنتیکی از DNA به محصول نهایی (پروتئین) - چگونگی نسخه برداری از DNA و ساختمان mRNA اصول سنتز پروتئین موتاسیون و انواع آن - نتایج موتاسیون - عوامل موتاسیون - مکانیسم پیدایش موتاسیون - موتاسیون و بیماریها در انسان - ساختمان مولکول HB، کم خونی داسی شکل - انواع اختلالات هموگلوبین - اصول قطع کردن DNA - اصول مندلی ژنتیک - چگونگی ایجاد پلاسمید - چگونگی انتقال ژن پیوند شده به داخل سلول - کاربردهای عمل مهندسی ژنتیک.

۳- ایمونوژنتیک:

اصول و طبقه بندی ساختمان آنتی بادی - مکانیسم diversity در آنتی بادی - آنتی ژنهای HLA (پیوند بافت و HLA - بیماریها و HLA) - گروههای اصلی و فرعی خون و RH - مسائل مربوط به ناسازگاریها خونی و RH در جنین و مادر.

۴- تشخیص قبل از تولد:

اهمیت و انواع روشهای فیزیکی - بیولوژیک - سونوگرافی - Xray فیتوسکوپی، بیوپسی کوریون - مایع آمنیوتیک - اصول مطالعه بیماریهای کروموزومی و متابولیک، چگونگی انجام و اندیکاسیونهای انجام - مهمترین بیماریهای قابل تشخیص قبل از تولد.

۵- ژنتیک و سرطان:

نقش وراثت در سرطان، رابطه کروموزم ها و سرطان - نقش ویروسها و سرطان - ژنهای انکوژن - موارد کارسینوژن - مکانیسم عمل مواد کارسینوژن - رابطه عوامل کارسینوژن با ژنهای انکوژن - مسائل دیگر بویژه مسائل جدید در ژنتیک.

۶- تراژن ها:

تعریف انواع تراژن ها - طبقه بندی تراژن ها - شرح یک نمونه از تراژنهای مختلف شیمیایی، ویروس، میکروبی - دارویی، فیزیکی، مکانیسم اثر تراژن ها - حساسیت بافتی و عضوی تراژن ها - اهمیت اجتماعی و پزشکی، رابطه تراژن ها با مواد موتاژن و کارسینوژن.

۷- مشاوره ژنتیک:

تعریف تاریخچه، چگونگی انجام، اصول علمی محدودیتها، موارد کاربرد و عدم کاربرد - مسائل علمی و عاطفی.

۸- بازدید از مراکز مشاوره ژنتیک

منابع اصلی درس:

۱ - ژنتیک در پزشکی تامپسون. تامپسون، جیمز اسکات. آخرین چاپ.

۲ - بارداری و زایمان ویلیامز. کانینگهام، اف. گاس. آخرین چاپ

3 - Medical Genetics principles and practice: Nora/ (last edition) Fraser

4 - ABC of Clinical Genetics th (last edition). Helen M Kingston.

۵ - سایر منابع معتبر روز

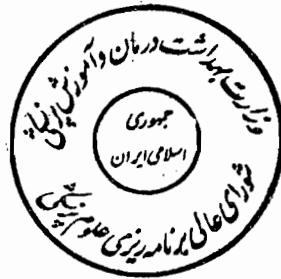
شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

- حضور فعال در کلاس

- چگونگی انجام تکالیف محوله

- شرکت در امتحان نیم ترم

- شرکت در امتحان پایان ترم

پیش‌نیاز یا همزمان: تشریح، فیزیولوژی و ایمنی شناسی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

کسب دانش کافی در مورد تشخیص، اداره و مراقبت از مادر و جنین در بارداریها و زایمانهای غیر طبیعی و نیز روشهای دارویی و غیردارویی کاهش درد

شرح درس:

در طول درس نحوه تشخیص، اداره و مراقبت از مادر و جنین در بارداریها و زایمانهای غیر طبیعی تدریس می‌گردد.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

توجه: در صورت کمبود ساعات درس با تایید گروه آموزشی مامایی می‌توان بین ۵۰ تا ۱۰۰٪ به ساعات درس افزود.

انواع دیستوشیها در حین لیبر شامل نیروهای خروجی، کانال زایمان، جنین و...- قرارها و پرزانتاسیونها و پوزیشن های غیرطبیعی - تغییر پوزیشنها در مادر - فورسپس، واکيوم، سزارین و مراقبتهای بعد از آن - آگمنتیشن و ایندکشن و دیگر داروهای مصرفی در لیبر و موارد و نحوه انجام و عوارض آنها، مانیتورینگ جنین در حین بارداری و تستهای ارزیابی سلامت جنین در موارد بارداری غیرطبیعی، پارگیهای پرینه و کانال زایمانی و رحم - برگشتگی رحم - خروج دستی جفت - انواع خونریزیهای بعد از زایمان - انواع عفونتهای بعد از زایمان - DIC، سقط - حاملگی خارج از رحم - بیماریهای های تروفوبلاستیک حاملگی (مول هیداتیفرم) - GTT - مول مهاجم - کوریو کارسینوما - جفت سرراهی - جدا شدن زودرس جفت - تروماها در حاملگی و مراقبت از آن - بیماریها و ناهنجاریهای جفت (جفت آکرتا و...) و پرده های جنینی (پلی هیدرآمینوس - الیگوهیدرآمینوس - پرو لاپس بندناف - عفونت و التهاب پرده های جنینی)، زایمان زودرس - پارگی زودرس پرده های جنینی - حاملگی طولانی شده، تأخیر رشد داخل رحمی - ناسازگاری RH و ABO، استفراغ های شدید حاملگی - پرفشاری خون در حاملگی (پره اکلامپسی - اکلامپسی، فشارخون مزمن و...)، بارداری چندقلو - حاملگی خانمها در سنین پایین و بالا - اعتیاد در حاملگی - دیگر موارد مهم و جدید که در سرفصل دروس بارداری و زایمان نباشد با نظر استاد آشنایی مختصر با تئوری درد و مکانیسم ایجاد و احساس حس درد آشنایی مختصر با انواع روشهای دارویی و غیردارویی کاهش درد زایمان و نحوه اثر آنها

منابع اصلی درس:

- ۱) بارداری و زایمان ویلیامز، کانینگهام، اف. گاس. آخرین چاپ
- ۲) میلز، مارگارت اف. درسنامه مامایی میلز، آخرین چاپ
- ۳) مراقبتهای انغام یافته سلامت مادران (راهنمای خدمات داخل و خارج بیمارستانی) در دو جلد - وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت مادران
- ۴) راهنمای کشوری انجام زایمان طبیعی و ارائه روشهای غیردارویی کاهش درد زایمان، وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده جمعیت، اداره سلامت مادران
- ۵) راهنمای کشوری ارائه خدمات مامایی و زایمان، بیمارستانهای دوستدارمادر - وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت مادران
- ۶) کتابهای مربوط به فیزیولوژی درد و نیز انواع روشهای دارویی و غیردارویی کاهش درد زایمان
- ۷) سلامت زن از منظری دیگر، روستا، فیروزه، مینوکه، شیوا. آخرین چاپ
- 8 - Danforths obstetrics and gynecology edited by James R. Scoot. (last edition). - Philadelphia: Lww
- 9 - Current obstetric % gynecology diagnosis & Treatment, edited by Alan H. Decherney. - (last edition) - New york: McGraw Hill.
- 10 - Maternity & womens health Care/ - edited by Ditra Leonard Lowder Milk and etal. - (last edition). - st. Louis: Mosby
- 11 - A Guide to Effective care child birth. (last edition). - oxford: oxford university,
- 12-Varneys Midwifery -(last edition), New york: Jones & Barlett
- 13 - Essential of maternity Bobak
- 14 - Complementary Therapies for pregnancy and child birth - Denise Tiran and Sue Mack
- 15 - Carlson, Karen J., Stephanie A., Eisentot - Primary care of woman - st. Louise - Mosby. (last edition)
- 16 - Maternity Nursing/ Naternal and child Nursing (last edition)
- 17 - Danforths obstetrics and gynecology edited by James R. Scoot. (last edition). - Philadelphia: Lww,
- 18 - Novaks gynecology, edited by Jonathan s. Berek. - (last edition). - Philadelphia: Lww.
- 19 - High risk Pregnancy Management options, edited by David k. James. - (last edition). - London: W.B. Saunders,.

شیوه ارزشیابی دانشجویی در حیطه های مختلف:

- حضور فعال در کلاس
- چگونگی انجام تکالیف محوله
- شرکت در امتحان نیم ترم
- شرکت در امتحان پایان ترم

پیش نیاز یا همزمان: بارداری و زایمان غیرطبیعی (۱)

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: کارآموزی

هدف کلی درس:

- ۱- آشنایی با واحدهای ارائه کننده مراقبت های دوران بارداری (مراکز بهداشتی درمانی)
- ۲- تشخیص و اداره یک حاملگی طبیعی و کسب مهارت در انجام مراقبت های دوران بارداری
- ۳- آشنایی با آموزش و مشاوره مادران باردار در رابطه با حاملگی (بهداشت دوران بارداری، شکایات شایع دوران بارداری و طرق پیشگیری از آنها و ...)
- ۴- برقراری ارتباط صحیح با مادر و خانواده
- ۵- تشخیص موارد غیر طبیعی با نظارت مربی و انجام مراقبت ها و اقدامات مربوطه (ارجاع و غیره)
- ۶- رعایت موازین انسانی، اخلاقی و اسلامی و حرفه ای در قبال مادر باردار، همراهان و کارکنان

شرح درس:

در طول کارآموزی این واحد دانشجویان ضمن آشنایی با واحدهای ارائه کننده خدمات بهداشتی مراقبت های دوران بارداری را به همراه نکات لازم مورد نظر تحت نظارت مربیان انجام می دهند.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت):

- پذیرش مددجو - انجام معاینات عمومی و شکمی
- انجام معاینات و اژینال جهت تشخیص شروع زایمان و مراحل پیشرفت زایمان
- درخواست آزمایشات لازم دوران بارداری، نسخه نویسی، تشخیص موارد غیر طبیعی و پیگیری آنها
- انجام آموزشهای لازم به مادر و پدر در رابطه با بهداشت دوران بارداری (تغذیه، ورزش و ...) و آمادگی برای ایفای نقش والدین
- آموزش ورزشهای دوران بارداری جهت آمادگی برای زایمان

موارد فوق در درمانگاههای مامایی (پره ناتال) بیمارستانهای آموزشی زیر نظر مربی مامایی انجام می پذیرد.
در طی ۱۲ روز (روزانه ۴ ساعت و ۱/۲ ساعت همراه با ۱۵ دقیقه استراحت) (انجام بیش از موارد تعیین شده توسط دانشجو مانعی ندارد)

تفسیر و راهنمایی صحیح بر اساس جوابهای سونوگرافی یا آزمایشهای ارزیابی جنین ۳ مورد	تجویزداروهای مجاز و لازم حین بارداری برای ۱۵ خانم باردار	گرفتن شرح حال و ارزیابی روانی و اجتماعی و فیزیکی ۱۰ خانم بارداری طبیعی و ۱۳ مورد غیرطبیعی در طی ۱۲ روز:
--	--	---

بررسی حداقل ۱۵ مورد اندام تحتانی از حیث ادم و میزان آن و واریس	درخواست ۲ - ۱ نوبت U/C U/A در بارداری	گرفتن شرح حال وارزیابی روانی و اجتماعی و فیزیکی ۱۰ مورد خانم باردار غیرطبیعی شامل انواع بیماریهای داخلی و جراحی همراه
آموزش و توضیح یک مورد تست حرکت جنین	درخواست ۲ - ۱ مورد سونوگرافی	بارداری نظیر قلبی، دیابت، عفونت ادراری و کلیوی، آنمی، حاملگی طولانی، پره اکلامپسی، گروه خون منفی، اختلالات تیروئید و.....
ارائه آموزشهای مختلف دوران بارداری ۲ مورد در دو موضوع مختلف (در کلاس یا فردی)	انجام ۲ - ۱ نوبت NST	انجام ۲۰ بار معاینات کامل فیزیکی اعضای مختلف بدن (قلب، ریه، تیروئید، آنمی، کلیه، پستان، اندامهای تحتانی)
تفسیر و راهنمایی بر اساس جواب آزمایشات مراجعین در ۱۰ مورد	انجام ۲ - ۱ نوبت Roll over test	تشکیل پرونده و درخواست آزمایشات روتین یا لازم در حین بارداری برای ۱۵ خانم باردار
شرکت در پرسش و پاسخ و مطالعه مباحث		

منابع اصلی درس:

- ۱- بارداری وزایمان ویلیامز، کانینگهام، اف. گاس. آخرین چاپ
- ۲- درسنامه مامایی میلز، میلز، مارگارت اف. آخرین چاپ
- ۳- مراقبتهای انغام یافته سلامت مادران (راهنمای خدمات داخل و خارج بیمارستانی) در دو جلد - وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت مادران
- ۴- راهنمای کشوری انجام زایمان طبیعی و ارائه روشهای غیردارویی کاهش درد زایمان، وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده جمعیت، اداره سلامت مادران
- ۵- راهنمای کشوری ارائه خدمات مامایی وزایمان، بیمارستانهای دوستدارمادر - وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت مادران
- ۶- بیماریهای داخلی و جراحی در بارداری و زایمان، آخرین چاپ
- 7- Complication in Pregnancy
- 8- Danforth's obstetrics and gynecology edited by James R. Scoot. (last edition). - Philadelphia: Lww
- 9- Current obstetric % gynecology diagnosis & Treatment, edited by Alan H. Decherney. - (last edition). - New york: McGraw Hill.
- 10- Maternity & womens health Care/ - edited by Ditra Leonard Lowder Milk and etal. - (last edition). - st. Louis: Mosby
- 11- A Guide to Effective care child birth. (last edition). - oxford: oxford university,
- 12- Varneys Midwifery -(last edition), New york: Jones & Barlett
- 13- Essential of maternity Bobak (last edition)

- 14-Carlson, Karen J., Stephanie A., Eisentot - Primary care of woman- st. Louise - Mosby.
(last edition)
- 15- Maternity Nursing/ Naternal and child Nursing (last edition)
- 16- Danforths obstetrics and gynecology edited by James R. Scoot. (last edition). - Philadelphia:
Lww,
- 17- Novaks gynecology, edited by Jonathan s. Berek. - (last edition). - Philadelphia: Lww.
- 18- High risk Pregnancy Management options, edited by David k. James. - (last edition). -
London: W.B. Saunders,.

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

حضور فعال در محیط کارآموزی

- انجام تکالیف محوله

- چگونگی انجام امور مربوط به مددجو

- امتحان پایان دوره

پیش نیاز یا همزمان: بارداری و زایمان غیرطبیعی (۱)

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: کارآموزی

هدف کلی درس:

- کسب مهارت در انجام زایمانهای طبیعی و غیرطبیعی
- تشخیص و مراقبت از بارداریهای غیر طبیعی، آشنایی با انجام زایمانهای غیر طبیعی بریچ، دوقلویی، زودرس و دیررس و ...
- آشنایی با وسایلی نظیر مانیتور جنینی، فورسپس، واکيوم و کاربرد آن و زایمانهای سزارین
- آشنایی با کورتاژ و کورتاژ

شرح درس:

در طول گذراندن این کارآموزی دانشجویان در جهت کسب مهارت در انجام زایمانهای طبیعی و تشخیص و مراقبت از بارداریهای غیر طبیعی و آشنایی با انجام زایمانهای غیر طبیعی به امر مراقبت از بیماران و انجام زایمان های طبیعی می‌پردازند.

رئوس مطالب: (۱۴۴ ساعت):

- کنترل و انجام معاینات لازم در پذیرش زائو و تشخیص نیاز به بستری
- انجام آموزشهای لیبر (آرام سازی ذهنی، عضلانی، تمرینات تنفسی و ..) در خواست آزمایشات لازم، انجام مراقبت های مادر در لیبر، ارزیابی جنین در حین زایمان، بررسی الگوی FHR و تشخیص موارد غیر طبیعی، انجام اقدام مناسب در شرایط مختلف ثبت اطلاعات در پارتوگراف)
- انجام زایمانهای طبیعی، معاینه و مراقبت از نوزاد متولد شده
- اداره مراحل بعد از زایمان، انجام معاینه مادر و ترخیص او بعد از زایمان
- آموزش، مشاوره با مادر (همسر و خانواده) در موارد تنظیم خانواده، شیردهی و ..
- انجام زایمانهای همراه با اپی زیاتومی و ترمیم پارگیها
- اداره زایمانهای غیر طبیعی نظیر بریچ، دوقلویی، زایمان زودرس و دیررس، پره اکلامپسی، عفونت پرده ها و ...
- انجام تحریک زایمانی و تجویز دارو در case های مختلف
- انفوزیون سرم
- انجام زایمان در مادران دارای بیماریهای قلبی، تنفسی، کلیوی و ادراری، خونی، عفونی، گوارشی و ...
- توانایی اداره و کنترل مددجویانی که زایمان با ابزار دارند.
- کسب مهارت در نسخه نویسی، انجام کورتاژ و خروج دستی جفت و بررسی داخل رحم در مرحله ۴، مشاهده سقط، کورتاژ و سزارین و کمک به مراقبتهای مربوطه

۱۳ روز صبح و عصر ۱۰ ساعته (روزانه یک ساعت برای نماز و ناهار) = ۲ واحد (انجام بیش از موارد تعیین شده توسط دانشجو مانعی ندارد)

<p>توجه: نیمی تا دوسوم از موارد زیر باید در case های —ی مانند دیابت، پره اکلامپسی، پارگی زودرس کیسه آب، دکولمان و پروی —، post date/post term، قلبی، دوقلوئی، بریج، جنین مرده، IUGR، زایمان زودرس، واکيوم و... باشد و نام هر مورد خاص در شرح خلاصه ای که دانشجو برای هر فرد می نویسد ثبت گردد تا بعد مشخص شود که هر دانشجو آیا همه case ها را آموزش دیده است؟ و نیز از هر case چند مورد را انجام داده است.</p>		
<p>گرفتن شرح حال، معاینات فیزیکی و لئوپلد و گرفتن علائم حیاتی ۲۰ مورد</p>	<p>پوشیدن صحیح گان و دستکش و استفاده صحیح از وسایل و باز کردن صحیح پک</p>	<p>کنترل FHR حداقل ۱۰۰ مورد (البته به میزان لازم برای کنترل لیبر) شامل پیدا کردن محل صحیح، کنترل نبض جنین با نبض مادر، کنترل یک دقیقه ای کامل، کنترل لازم بلافاصله بعد از کنترکشن، شمارش مثبت و بکارگیری مانیتورینگ</p>
<p>کلامپ بند ناف و معاینه فیزیکی نوزاد و تزریق ویتامین K و نظارت بردستبند و گرفتن اثر پای نوزاد ۸-۴ مورد</p>	<p>وفراهم کردن وسایل مورد نیاز با بکارگیری اصول صحیح استریلیتی ۸-۴ مورد ۲-۴ مورد اینداکشن</p>	<p>انجام صحیح پرپ و درپ پرینه ۸-۴ مورد</p>
<p>ترمیم اپی زیوتومی یا پارگی ۲ مورد با توجهات و مراقبتهای ضروری قبل و حین و بعد از ترمیم</p>	<p>انجام صحیح زایمان جفت و معاینه کامل آن ۸-۴ مورد</p>	<p>توشه واژینال: دیلاتاسیون، افاسمان، استیشن، پوزیشن، موقعیت سرویکس، وضعیت کیسه آب و معاینه لگن (۲۰- ۱۲ بار)</p>
<p>خروج دستی جفت ۱ مورد و جستجوی داخل رحم در مرحله چهارم ۱ مورد</p>	<p>انجام صحیح بیحسی اپی زیوتومی ۲ مورد، بیحسی پودندال ۱ مورد</p>	<p>معاینه لازم و تصمیم در بستری کردن زائودر لیبر ۳ مورد</p>
<p>دفع صحیح وسایل مصرفی آلوده و جمع آوری درست وسایل غیرمصرفی در محل های مربوطه پس از زایمان ۸-۴ مورد</p>	<p>تشخیص نیاز به اپی زیوتومی و انجام اپی زیوتومی ۲ مورد</p>	<p>آماده کردن زائوی بستری شده برای استقرار در اتاق لیبر (لباس، تخت، توصیه به تخلیه مثانه، گرفتن رگ و وصل سرم در صورت لزوم و خونگیری و توضیحات لازم به زائو) ۱۰ مورد</p>
<p>برقراری attachment و bounding بین مادر و نوزاد پس از زایمان ۸-۴ مورد</p>	<p>مشاهده اداره لیبر ۲ مورد</p>	<p>اداره و کنترل لیبر بطور کامل (شامل کنترل صدای قلب، کنترل انقباضات رحمی، تغذیه، پوزیشن، برقراری ارتباط اعتماد آمویز و آموزشهای لازم و حمایت عاطفی از زائو، معاینه واژینال، توجه به تخلیه مثانه، کمک به تسکین درد با استفاده از روشهای مختلف، تجویز دارو</p>
<p>برقراری وسایل راحتی زائو و انجام کنترل های مرحله چهارم (شامل کنترل خونریزی، ارتفاع و قوام رحم، علائم حیاتی، هشیاری زائو هر ربع ساعت تا ۱ ساعت) پس از زایمان و ثبت درست و گزارش آن به مربی/مامایی بخش ۸-۴ مورد</p>	<p>کمک به انجام زایمان ۵ مورد</p>	<p>کمک به انجام زایمان ۵ مورد</p>

<p>مورد</p> <p>دادن آموزشهای کامل بعد از زایمان قبل از انتقال مادر به بخش بعد از زایمان (شامل مراقبت از خود و بهداشت فردی، حمام، مراقبت از زخم، لوشیا، تغذیه، بهداشت در دفع مدفوع ادرار، علائم خطر در مادر و نیاز به مراجعه فوری، نحوه شیردهی، واکسیناسیون، دفع مدفوع و ادرار نوزاد، دیگر مراقبتهای نوزاد، علائم خطر نوزاد، آزمایشات لازم برای غربالگری بیماریهای منجر به عقب افتادگی نوزاد، نزدیکی جنسی و تنظیم خانواده و بازگشت قاعدگی و نیز احتمال بارداری مجدد و زمان و مکان مراجعات بعدی) در ۸-۴ مورد و مشاوره با زن و شوهر ۱ مورد</p>	<p>انجام زایمان بطور کامل ۸-۴ مورد</p>	<p>استفاده از روشهای مختلف، تجویز دارو و مایع درمانی لازم در موارد مورد نیاز، پاسخ به سوالات زائویا همراهو...)</p> <p>۲۴ مورد هر مورد حداقل ۳ ساعت که ۴-۲ مورد از آن اینداکشن باشد</p> <p>انجام آمنیوتومی با رعایت تمامی شرایط لازم ۱ مورد</p>
<p>مشاهده سقط، کورتاژ و سزارین و کمک به مراقبتهای مادر و نوزاد بعد از آن</p>		
<p>ترخیص مادر با انجام معاینات لازم و دادن آموزشهای حین ترخیص در مورد خود و فرزندش ۲ مورد</p>	<p>رسیدگی به وضع نوزاد بلافاصله بعد از زایمان (بازکردن راه هوایی، جلوگیری از هیپوترمی، تحریک برای تنفس بهتر و دادن آپگار دقیق</p>	<p>تشخیص زمان زایمان و انتقال به موقع زائو به اتاق زایمان ۸-۴ مورد</p>
<p>شرکت در پرسش و پاسخ و مطالعه مباحث نظری</p>	<p>از هیپوترمی، تحریک برای تنفس بهتر و دادن آپگار دقیق</p> <p>۵۱) ۸-۴ مورد</p>	

منابع اصلی درس:

- ۱ - بارداری و زایمان ویلیامز، کانینگهام، اف. گاس. آخرین چاپ
- ۲ - درسنامه مامایی میلز، میلز، مارگارت اف. آخرین چاپ
- ۳ - درسنامه مامایی وارنی - آخرین چاپ
- ۳ - مراقبتهای ادغام یافته سلامت مادران (راهنمای خدمات داخل و خارج بیمارستانی) در دو جلد - وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت مادران
- ۴ - راهنمای کشوری انجام زایمان طبیعی و ارائه روشهای غیردارویی کاهش درد زایمان، وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده جمعیت، اداره سلامت مادران
- ۵ - راهنمای کشوری ارائه خدمات مامایی و زایمان، بیمارستانهای دوستدارمادر - وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت مادران
- ۶ - همچنین بیماریهای داخلی و جراحی در بارداری و زایمان

7 - Complication in Pregnancy

8 - Danforth's obstetrics and gynecology edited by James R. Scoot. (last edition). - Philadelphia: Lww

9 - Current obstetric % gynecology diagnosis & Treatment, edited by Alan H. Decherney. - (last edition). - New york: McGraw Hill.

10 - Maternity & womens health Care/ - edited by Ditra Leonard Lowder Milk and etal. - (last edition). - st. Louis: Mosby

11 - A Guide to Effective care child birth. (last edition). - oxford: oxford university,

Varneys Midwifery -(last edition), New york: Jones & Barlett - 12

13 - Essential of maternity Bobak (last edition)

14 - Carlson, Karen J., Stephanie A., Eisentot - Primary care of woman - st. Louise - Mosby. (last edition)

15 - Maternity Nursing/ Naternal and child Nursing (last edition)

16 - Danforth's obstetrics and gynecology edited by James R. Scoot. (last edition). - Philadelphia: Lww,

17 - Novaks gynecology, edited by Jonathan s. Berek. - (last edition). - Philadelphia: Lww.

18 - High risk Pregnancy Management options, edited by David k. James. - (last edition). - London: W.B. Saunders,.

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

۱- حضور فعال در محیط کارآموزی

۲- چگونگی انجام تکالیف محوله

۳- چگونگی انجام امور مربوط به مددجو

۴- شرکت در امتحان پایان دوره

نام درس: بیماریهای داخلی و جراحی در بارداری و زایمان (بارداری و زایمان ۲) کد درس: ۱۳

پیش نیاز یا همزمان: بارداری و زایمان غیرطبیعی (۱) - فیزیوپاتولوژی و بیماریهای داخلی ۱ و ۲ - فیزیوپاتولوژی و بیماریهای جراحی
تعداد واحد: ۱ واحد
نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

۱. شناخت نیازهای اساسی و تشخیص حالات انسان در هنگام سلامت و بیماری بویژه زن باردار مبتلا به بیماریهای داخلی و جراحی و اثرات آن در بارداری و زایمان و بالعکس. تشخیص مشکلات و احتیاجات مادر و اخذ تصمیم مناسب در انتخاب اولویتها در جهت اجرای مراقبتهای مربوطه.
۲. کاربرد یافته‌های علمی در ارائه خدمات به زنان باردار بیمار و آسیب‌پذیر و فراهم آوردن کمکهای پزشکی لازم در موارد لزوم.
۳. تشخیص مسئولیتها و محدودیت‌های حرفه ای، پایبند بودن به رعایت اصول اخلاقی و موازین اسلامی به هنگام ارائه خدمات به منظور حفظ جان مادر و بچه و تأمین سلامت آنها.

شرح درس: در طول این درس ضمن مرور بر دگرگونیهای وضعیت فیزیولوژیک مادر در طول بارداری، بیماریهای زنان باردار مبتلا به مشکلات تنفسی - قلبی عروقی - ریوی - کلیه و ادراری - گوارشی - کبدی - خونی - غددی - اعصاب و روان نیز تدریس می‌گردد.

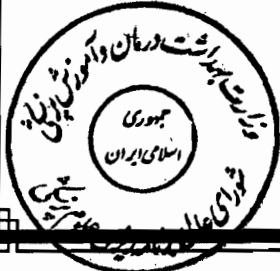
رئوس مطالب: (۱۷ ساعت):

توجه: در صورت کمبود ساعات، می‌توان با تأیید گروه آموزشی مامایی بین ۵۰ تا ۱۰۰ درصد به ساعات درس افزود.

ارزیابی وضعیت مادر (۲ ساعت)

دگرگونیهای فیزیولوژیک و تغییرات ایجاد شده در مقادیر آزمایشگاهی - تجویز داروها در خلال بارداری - اثرات جراحی و هوشبری بر نتایج بارداری - روشهای تصویر برداری - اولتراسوند تروما (غیر نافذ - نافذ - درمان) بیماریهای قلبی در بارداری (۲ ساعت)
اقدامات کلی - مشاوره قبل از بارداری - پیوند قلب - بیماریهای دریچه‌ای - هیپرتاسیون شریان ریوی - اثرات روی بارداری - کاردیومیوپاتی در حول و حوش زایمان - کاردیومیوپاتی ایدیوپاتیک - آندوکاردیت عفونی - بیماریهای ترومبوآمبولیک (ترومبوز وریدهای سطحی - عمقی درمان) قبل و بعد از زایمان - آمبولی ریوی
بیماریهای ریوی (۲ ساعت)

تنگی نفس در بارداری - پنونومی، علل - تشخیص - درمان و پیشگیری آسم پاتوفیزیولوژی - اثرات بارداری بر روی آسم - اثرات آسم بر بارداری و جنین - مسمومیت با منو اکسید کربن - نارسایی حاد تنفسی - سیر بالینی و درمانی

بیماریهای کلیه و مجاری ادرار (۲ ساعت)

- تغییرات مجاری ادرار در بارداری
- بررسی بیماریهای کلیوی در حین بارداری - بارداری بدنبال نفرکتومی - عفونتهای دستگاه ادراری - باکتریواوری بدون علامت - سیستیت و اورتریت پیلونفریت حاد و مزمن - سنگ کلیه در بارداری - تشخیص - درمان -

گلومرولوپاتی ها (گلومرولو نفریت - حاد، مزمن - سریعاً پیشرونده - سندروم نفروتیک

- بیماریهای کلیه پلی کیستیک و بارداری

- بیماری مزمن کلیوی در بارداری

- باردار شدن پس از پیوند کلیه

- دیالیز در زمان بارداری

- نارسایی حاد کلیه (انسدادی - ایدیوپاتیک پس از زایمان)

بیماریهای گوارشی (۲ ساعت)

- روشهای تشخیصی

- اختلالات قسمت فوقانی دستگاه گوارش

- استفراغهای شدید بارداری

- ازوفازیت رفلاکسی - فتق هیاتال - فتق دیافراگمی - آشالازی - زخم پپتیک - خونریزی های دستگاه گوارش

فوقانی - اختلالات روده کوچک و کولون - بیماریهای التهابی روده و بارداری - استومی و بارداری - انسداد

روده - آپاندیسیت - کولیت حاد

بیماریهای کبد (۱ ساعت)

- استفراغهای شدید بارداری - کلستاز داخل کبدی در بارداری - کبد چرب حاد در بارداری - اختلالات

انعقادی - اثرات ایجاد شده بر بارداری.

- کبد در پره اکلامپسی و اکلامپسی

- هماتوم کبدی و پارگی آن

- هپاتیت ویروسی

- هپاتیت مزمن فعال - سیروز و بارداری

- واریس های مری در بارداری

- پیوند کبد

بیماریهای خونی (۲ ساعت)

کم خونی (اتیولوژی آثار کم خونی بر بارداری - کم خونی فقر آهن - کم خونی ناشی از خونریزی حاد - کم

خونی همراه با بیماریهای مزمن - بیماریهای کلیوی - تالاسمی - کم خونی مگالوبلاستیک - کمبود اسیدفولیک - کمبود

ویتامین B12 - کم خونی های همولیتیک - اکتسابی - کم خونی همولیتیک بارداری - پلی سیتی - پورپورای

ترومبوسیتوپنیک - شوک خونریزی و کمبود حجم خون - باکتریی و شوک سپتیسیمیک، تغییرات همودینامیک در

شوک سپتیک، تشخیص و درمان. شوک عفونی و تشخیص و درمان آن

بیماریهای غدد (۲ ساعت) دیابت، بیماریهای تیروئید و دیگر موارد مهم
بیماریهای اعصاب و روان (۲ ساعت)
پاتوفیزیولوژی اختلالات حمله ای - صرع در بارداری - سردرد های میگرنی - اسکروزمولتیپل - بیماری هانینگتون -
سندرم تونل کارپ - افسردگی پس از زایمان

منابع اصلی درس:

- ۱ - منابع مربوط به دروس نظری بارداری و زایمان ۱ تا ۳
- ۲ - منابع مربوط به دروس بیماریهای داخلی و جراحی در بارداری و زایمان
- ۳ - Complication in Pregnancy

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

- حضور فعال در کلاس
- چگونگی انجام تکالیف محوله
- شرکت در امتحان پایان ترم

هدف کلی درس:

- ۱- شناخت حالات نوزاد و شیرخوار در هنگام سلامت و بیماری و تشخیص نیازها و تصمیم‌گیری در مورد انجام اقدامات لازم و مناسب بویژه نزد نوزادان آسیب پذیر نظیر نوزاد نارس و غیره.
- ۲- آشنایی با ناهنجاریها و بیماریهای نوزاد و شیرخوار و توانایی انجام معاینات لازم نزد نوزاد و شیرخوار
- ۳- شناخت نحوه رشد، تکامل و نقش تغذیه با شیر مادر بر سلامت کودک و کمک به پیشگیری از بیماری ها و مرگ و میر نوزادان و کسب مهارت در آموزش موارد فوق به مادران
- ۴- رعایت اصول بهداشتی و پیشگیری از بیماریها از جمله واکسیناسیون به منظور سلامت نوزاد و شیرخوار و دادن آموزشهای لازم به مادر و خانواده

شرح درس:

در این درس به تدریس مباحث مختلف پیرامون شناخت حالات نوزاد و شیرخوار به هنگام سلامت و بیماری، تشخیص نیاز آنان در موارد انجام اقدامات لازم و مناسب می‌پردازد.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت):

- ✓ چگونگی تهیه شرح حال از نوزاد و شیرخوار و انجام معاینات بالینی - رعایت نکات بهداشتی در بخش و در حین معاینه - مشخصات نوزاد طبیعی و نوزاد نارس
- ✓ تشخیص و تعیین سن و مراقبتهای مربوطه به نوزاد نارس و مراقبت کانگورویی - اهمیت ارتباط عاطفی نوزاد و والدین و حضور والدین در کنار نوزاد
- ✓ تشخیص نوزادان پرخطر - حوادث داخل اطاق زایمان
- ✓ آپگار و احیای نوزاد (وسایل و داروهای مورد نیاز، مراحل اقدام و ..) - آشنایی با دستگاههای موجود در بخش: پالس اکسیمتر، ونتیلاتور، فتوترپی، انکوباتور...
- ✓ آسفیکسی (پاتوفیزیولوژی عوارض و مراقبتها)
- ✓ آپنه نوزادی (پاتوفیزیولوژی، خطرات و نحوه احیا و اقدامات دارویی)
- ✓ اختلالات تنفسی شامل RDS، آسپیراسیون، سیانوز، نشست و نفوذ هوا از ریه ها، ناهنجاریهای تنفسی

- ✓ اختلالات دستگاه ادراری تناسلی در زمان تولد (علائم، عوارض، اقدامات درمانی مراقبتی)
- ✓ عفونتهای نوزادی (فیزیوپاتولوژی، سیر بالینی، علل تشخیص و درمان و مراقبتها) - نحوه ایزوله کردن و مراقبتهای خاص آن
- ✓ یرقان نوزادی (فیزیوپاتولوژی، سیر بالینی، علل، تشخیص و درمان و مراقبتها)
- ✓ تشنج نوزادان (فیزیوپاتولوژی، علل، درمان و مراقبتها)
- ✓ تغذیه در نوزاد شیرخوار با تأکید بر تغذیه با شیر مادر و هم اتاقی با مادر (in - Romming) - بیمارستانهای دوستدار کودک
- ✓ آزمایشات لازم جهت غربالگری نوزادان به منظور تشخیص بیماریهای مادرزادی مانند هیپوتیروییدی، فنیل کتونوری و غیره
- ✓ مراقبت از نوزاد ناهنجار
- ✓ مشکلات شایع دوران نوزادی و مراقبتهای مربوطه
- ✓ اختلالات تغذیه در شیرخوار و کودک - نحوه تجویز سرم و مایع درمانی و الکترولیتها در نوزاد و محاسبات مربوطه
- ✓ پیشگیری توسط برنامه واکسیناسیون

منابع اصلی درس:

- ۱ - طب کودکان نلسون - درسنامه تهویه مکانیکی نوزاد زیر نظر پریسا محقی، آخرین چاپ
- ۲ - سایر منابع معتبر روز و کتابهای پرستاری مراقبت از نوزادان
- ۳ - مراقبت کانگرویی، لودینگتن هو، اس، گلانت، اس کی، آخرین چاپ
- ۴ - مراقبت آغوشی (کانگرویی)، راهنمای مراقبت از نوزادان نارس ویژه والدین، وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت نوزادان
- ۵ - WHO و UNICEF، حمایت و ترویج تغذیه با شیر مادر در بیمارستانهای دوستدار کودک، وزارت بهداشت، اداره سلامت کودکان
- 6 - Nichols Francine H. child berth Education. "Practice, Research and Theory, OSA: W.B. saunders

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

- حضور فعال در کلاس،
- چگونگی انجام تکالیف محوله،
- شرکت در امتحان نیم ترم،
- شرکت در امتحان پایان ترم

پیش نیاز یا همزمان: نوزادان

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

۱. شناخت حالات کودک در هنگام سلامت و بیماری، تشخیص نیازها و تصمیم مناسب در جهت رفع آنها، انتخاب اولویتها و اجرای آنها
۲. آشنایی با ناهنجاریها و بیماریهای کودکان، توان انجام معاینات و اقدامات لازم در هر مورد.
۳. مهارت آموزش به مادر و خانواده در مورد بیماری و نکات مراقبتی از کودک
۴. رعایت اصول بهداشتی و موارد پیشگیری در مورد سلامت کودک و آموزش آن به مادر و خانواده

شرح درس:

در این درس به تدریس مباحث شناخت حالات بیماری و سلامت نزد کودکان، تشخیص نیازهای آنان و تصمیم گیری های مناسب در موارد مختلف پرداخته می شود.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری):

- ۱ - مروری بر رشد و تکامل کودک، بهداشت روانی کودک، بازی و تربیت و کلا سلامتی او از دیدگاه روانشناسی رشد و نیز از دیدگاه اسلام
- ۲ - تهیه شرح حال و انجام معاینات بالینی
- ۳ - مروری بر متابولیسم ویتامین ها و اختلالات مربوطه در کودکان
- ۴ - اختلال در متابولیسم قندها، چربیها، پروتئین ها و بیماریهای شایع مربوطه
- ۵ - آلرژی و ایمنی و اختلالات شایع آنها
- ۶ - روماتیسم حاد مفصلی و بیماریهای بافت همبند
- ۷ - مسائل و بیماریهای عفونی کودکان (باکتریال، ویرال، قارچی، انگلی، ...)
- ۸ - بیماریها و ناهنجاریهای شایع قلبی
- ۹ - بیماریها و ناهنجاریهای شایع تنفسی
- ۱۰ - بیماریها و ناهنجاریهای شایع دستگاه گوارش
- ۱۱ - بیماریها و اختلالات شایع خونی
- ۱۲ - بیماریها و اختلالات شایع آندوکرینی
- ۱۳ - بیماریها و ناهنجاریهای شایع سیستم ادراری
- ۱۴ - بیماریها و ناهنجاریهای شایع مربوط به اسکلت بدن (استخوانها - مفاصل و عضلات)
- ۱۵ - اورژانسها و اقدامات لازم
- ۱۶ - حوادث شایع در کودکان (انسداد تنفسی، مسمومیت ها و ...)

منابع اصلی درس:

- ۱- فوریتهای طب کودکان، (گریگوری / بالدوین)، آخرین چاپ
- ۲- بیماریهای عفونی کودکان (نلسون)، آخرین چاپ
- ۳- درسنامه طب کودکان (نلسون)، آخرین چاپ
- ۴- روانپزشکی اطفال نلسون (ریچارد ای برمن)، آخرین چاپ
- ۵- دیگر منابع معتبر روز با نظر استاد

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

- ۱- حضور فعال در کلاس
- ۲- چگونگی انجام تکالیف محوله
- ۳- شرکت در امتحان نیم ترم
- ۴- شرکت در امتحان پایان ترم

پیش نیاز یا همزمان: بیماریهای کودکان (نظری)

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: کارآموزی

هدف کلی درس:

- ۱- آشنایی با بیماریها و اورژانسهای کودکان
- ۲- ارتباط برقرار کردن با کودک بیمار و والدین او
- ۳- آشنایی با اصول کلی درمان و مراقبت از کودک بیمار

شرح درس:

در طول گذراندن این واحد کارآموزی دانشجویان ضمن آشنایی با بیماریها و اورژانسهای کودکان نحوه ارتباط با کودک بیمار و والدین و اطرافیان وی را همراه با شناسایی اصول کلی درمان و مراقبت از کودک می آموزند.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت)

- مراقبت از کودک بیمار، گرفتن شرح حال - انجام معاینات بالینی
- آشنایی با برخی از بیماریهای کودکان و توان تشخیص سلامت از بیماری
- آشنایی با اقدامات اورژانس در کودکان زیر نظر استاد مربوطه در درمانگاه و بخش کودکان
- انجام مراقبت های لازم از کودک

در طی ۱۲ روز (روزانه ۴ ساعت و ۱/۲ ساعت همراه با ۱۵ دقیقه استراحت) = ۱۵ case مختلف (انجام بیش از موارد تعیین شده توسط دانشجو مانعی ندارد)

آمورشی انجام EEG صحیح (از نظر زمان و آموزش محرومیت از خواب قبل از انجام) به والدین	بررسی رشد کودک از نظر دستگاه عصبی و معاینات و تستهای مربوطه: بررسی عقب افتادگی های ذهنی به دلیل کرن ایکترس و غیره، تشنج در کودکان و تظاهرات و آن، افت تحصیلی به دلیل مشکلات مغزی و...	معاینه کودک (سر و گردن، گوش و حلق و بینی، قلب و ریه، شکم و کبد و طحال، دستگاه تناسلی، اندامها، دستگاه ادراری و...)
آموزش تغذیه صحیح و ورزش به کودکان و والدین	بررسی کودک از نظر کم خونی	بررسی علائم VIS در کودکان و تفاوت آن با بزرگسالان
آموزش، بررسی و توصیه واکسیناسیون صحیح در کودکان در حالتها و شرایط مختلف	بررسی کودک از نظر رشد (تاخیر رشد، افزایش غیرطبیعی رشد)	تفاوت معیارهای آزمایشگاهی مثل Hb, Hct, FBS, Ca, Mg, P آلکالن

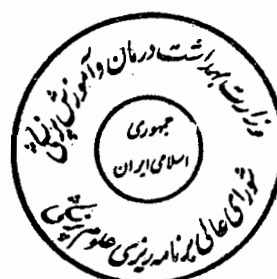
مشاهده، معاینه فیزیکی، تشخیص علائم و تظاهرات و اداره و پیگیری بیماریهای شایع عفونی و غیرعفونی در کودکان شامل حداقل ۱۵ مورد بیماری مختلف	آموزش گرفتن نوار قلب از کودکان (ECG)	فسفاتاز و کراتینین ادرار و... در کودکان بزرگسالان
---	--------------------------------------	--

منابع اصلی درس:

- ۱- فوریت‌های طب کودکان، گریگوری، بالدوین، آخرین چاپ
- ۲- بیماریهای عفونی کودکان، نلسون، آخرین چاپ
- ۳- درسنامه طب کودکان، نلسون، آخرین چاپ
- ۴- روانپزشکی اطفال نلسون، ریچارد ای برمن، آخرین چاپ
- ۵- دیگر منابع معتبر روز با نظر استاد

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

- ۱- حضور فعال در محیط های کارآموزی
- ۲- چگونگی انجام امور مربوط به بیمار
- ۳- چگونگی انجام تکالیف محوله
- ۴- شرکت در امتحان پایان دوره

پیش نیاز یا همزمان: تشریح، فیزیولوژی، ایمنی‌شناسی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

- ۱- شناخت نیازهای اساسی و تشخیص حالات انسان در هنگام سلامت و بیماری به ویژه زنان باردار
- ۲- کاربرد یافته های علمی و ارائه خدمات و آموزش به بیماران و یا زنان باردار و آسیب پذیر و فراهم آوردن کمکهای پزشکی و ارجاع صحیح در موارد لازم
- ۳- تشخیص مسئولیتها و محدودیتهای حرفه‌ای و پایبندی به موازین علمی و اخلاقی و قانونی در هنگام ارائه خدمات بمنظور حفظ جان مادر و بچه و سلامت آنها

شرح درس: این درس به دانشجویان کمک می‌کند تا با بیماریهای عمده قلب و عروق، تنفسی، ادراری و گوارشی و علل، نحوه تشخیص و درمان آنها آشنا شوند و این آگاهیها را در ارتباط با بارداریهای همراه با اینگونه بیماریها بکارگیرند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت):

الف - قلب و عروق و سیستم گردش خون

هدف کلی درس:

- ۱- آشنایی کامل با آناتومی فیزیولوژی و فیزیوپاتولوژی بیماریهای قلب و سیستم گردش خون
- ۲- آشنایی با تظاهرات و علائم بالینی بیماریهای قلب و عروق بر مبنای فیزیوپاتولوژی و معاینه بیماران قلبی
- ۳- آشنایی با روشهای تشخیص و اداره انواع بیماریهای قلبی و روند آنها در طی دوران بارداری و زایمان و پس از زایمان

رئوس مطالب: (۱۰ ساعت):

- ۱- آناتومی، فیزیولوژی و فیزیوپاتولوژی، فعالیت الکتریکی، گردش خون، اعصاب و تنظیم متابولیسم میوکارد بطور مختصر
- ۲- تظاهرات و علائم بالینی بیماریهای قلب و عروق بر مبنای فیزیوپاتولوژی و معاینه بیماران قلبی (درد، تنگی نفس، تپش قلب، ورم، سنکوپ، سیانوز و غیره)، بررسی وضع عمومی بیمار، معاینه شریانها و نحوه اندازه گیری فشارخون، معاینه وریدها، معاینه قلب، مشاهده، لمس و بررسی ضربه ها جلوی قلبی، سمع، بررسی صداهای طبیعی بر مبنای فیزیولوژی و فیزیوپاتولوژی، انواع سوفل ها و مکانیسم ایجاد آنها
- ۳- اصول الکتروفیزیولوژی قلب طبیعی، کلیات ایجاد و انتشار امواج الکتریکی، اختلال ریتم و هدایت، بلوکها، هیپرتروفی ها و پیس میکر

۴- انواع بیماریهای قلبی با تأکید بر علت، فیزیوپاتولوژی، علائم، تشخیص افتراقی، درمان، پیش آگهی و پیشگیری در غیرحاملگی و حاملگی شامل:

۵- تب روماتیسمی

۶- بیماریهای دریچه ای قلب (تنگی، نارسایی، پرولاپس)

۷- افزایش فشارخون شریانی

۸- کاهش فشارخون شریانی (سنکوب، شوک هیپوولمیک و نرمولمیک)

۹- نارسایی قلب: انواع و اورژانسهای آن

۱۰- اندوکاردیت عفونی و بیماریهای پریکارد

۱۱- بیماریهای عروق کرونر (ایسکمی، آنژین صدری، انفارکتوس)

۱۲- افزایش فشارخون در ریه و قلب ریوی

۱۳- تغییرات قلب و عروق، حجم و فشارخون در حاملگی - حاملگی پس از جراحیهای قلب - مصرف آنتی کوآگولانها و دیگر داروها در بارداری - مراقبت و درمان مادران باردار با بیماریهای قلبی در بارداری و زایمان و بعد از زایمان

ب - فیزیوپاتولوژی و بیماریهای داخلی دستگاه تنفس

هدف کلی درس:

آشنایی کامل با آناتومی، فیزیولوژی و فیزیوپاتولوژی، علل، علائم، تشخیص، درمان، پیش آگهی و پیشگیری بیماریهای دستگاه تنفس در غیرحاملگی و حاملگی

رئوس مطالب: (۶ ساعت)

۱ - آناتومی، فیزیولوژی و فیزیوپاتولوژی، نشانه شناسی و مکانیسم صداها

۲ - بیماریهای عفونی (پنومونی، برونشکتازی، سل، آبسه)

۳ - بیماریهای انسدادی (COPD، آسم)

۴ - بیماریهای بدخیم

۵ - آمبولی ریه و اورژانسهای تنفسی

۶ - ARDS و نارسایی حاد و مزمن ریه

ج - فیزیوپاتولوژی و بیماریهای داخلی دستگاه ادراری

هدف کلی درس:

آشنایی کامل با آناتومی، فیزیولوژی، فیزیوپاتولوژی، علل، تشخیص، درمان، پیش آگهی و پیشگیری بیماریهای دستگاه ادراری در غیرحاملگی و حاملگی

رئوس مطالب: (۷ ساعت):

۱ - آناتومی، فیزیولوژی، جریان خون کلیوی، فیلتراسیون و عوامل تنظیم کننده آن، تأثیر مواد تنگ کننده عروق، نقل

و انتقال سدیم، پتاسیم، آب و هیدروژن و غیره، سیستم رنین و آنژیوتانسین، تنظیم کلسیم، فسفر و ویتامین D

- ۲- فیزیوپاتولوژی دستگاه ادراری و نشانه های بیماریهای کلیه شامل هماچوری، پروتئینوری، دیزوری، پلی اوری، اولیگوری، ادم و غیره
- ۳- روشهای تشخیص آزمایشگاهی در بیماریهای کلیه و تفسیر آزمایشات بویژه آنالیز ادراری
- ۴- گلوMERONFRIT حاد و مزمن
- ۵- نارسائی حاد و مزمن کلیه
- ۶- عفونتهای کلیه و مجاری ادراری و نفریت اینترستیسل
- ۷- سندروم نفروتیک
- ۸- کلیه و بارداری، کلیه و داروها
- ۹- آب و الکترولیت ها و اختلالات اسید و باز
- ۱۰- پرفشاری خون اولیه

د- فیزیوپاتولوژی و بیماریهای داخلی دستگاه گوارش

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجو با آناتومی، فیزیولوژی، فیزیوپاتولوژی، علل، تشخیص، درمان، پیش آگهی و پیشگیری بیماریهای دستگاه گوارش در غیرحاملگی و حاملگی

رئوس مطالب: (۷ ساعت):

- ۱- مری: فیزیولوژی، مکانیسم بلع و اسفنکترها، فیزیوپاتولوژی، علائم مری (دیسفاژی، درد، رگورژیتاسیون و ایدینوفاژی)، ازوفاژیتها به همراه موارد مربوط در حاملگی
- ۲- معده و دوازدهه: فیزیولوژی (مکانیسم تخلیه معده، مکانیسم ترشح معده)، فیزیوپاتولوژی، تشخیص و درمان سوء هاضمه (دیس پیسیا)، زخم معده و دوازدهه، گاستریت ها، سرطانها، زخمهای ناشی از دارو و استرس به همراه موارد مربوط در حاملگی
- ۳- روده باریک: فیزیوپاتولوژی، تشخیص و درمان سندروم سوء جذب، انگل های روده ای، اسهال و همچنین بیماریهای مهم روده باریک نظیر سل - کرون، کولیت اولسروز سندروم رشد میکروبی و از دست رفتن پروتئین و مختصراً تومورها
- ۴- روده بزرگ: فیزیوپاتولوژی اسهال و انواع اسهال، کولیت اولسروز، کولیت عفونی، کولیت عصبی، سل، مختصری از دیورتیکول پولیپ و تومور
- ۵- کبد: فیزیولوژی (نقش کبد در متابولیسم کربوهیدراتها، پروتئینها چربیها و مکانیسم و مراحل ترشح صفرا)، فیزیوپاتولوژی، تشخیص و درمان انواع بیماریهای شایع نظیر سنگهای صفراوی، یرقانها، سیروز، هیپاتومگالی، متابولیسم و پاتوژنز عوارض داروها در کبد و مختصراً آبسه و تومور
- ۶- لوزالمعده: فیزیولوژی ترشح، فیزیوپاتولوژی، تشخیص و درمان پانکراتیت های حاد و مزمن

هـ- فیزیوپاتولوژی و بیماریهای داخلی بافت هم بند

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با فیزیولوژی، فیزیوپاتولوژی، علل، علائم، تشخیص، درمان، پیش آگهی و پیشگیری و توانبخشی در بیماریهای بافت هم بند در غیرحاملگی و حاملگی

رئوس مطالب: (۴ساعت):

- ۱- کلیات و مقدمات و فیزیولوژی بافت هم بند - فیزیولوژی، ساختمان و بیومکانیک مفاصل و مایع مفصلی و فیزیوپاتولوژی بیماریهای روماتیسمی
- ۲- ایمونولوژی و التهاب در بیماریهای مفصلی
- ۳- بیماریهای دژنراتیو مفصلی، بیماریهای التهابی کلاژنوزها، تب روماتیسمی، آرتریت روماتوئید، لوپوس اریتماتوز، بیماریهای متابولیک مفصلی، عفونتهای مفصلی

منابع اصلی درس:

- ۱- طب هاریسون، آخرین چاپ
- ۲- طب سیسیل، آخرین چاپ
- ۳- فیزیولوژی گایتون، آخرین چاپ و سایر منابع معتبر روز
- ۴- بارداری و زایمان ویلیامز آخرین چاپ
- ۵- سایر منابع روز

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

- حضور فعال در کلاس
- شرکت در امتحان پایان ترم

پیش نیاز یا همزمان: فیزیوپاتولوژی و بیماریهای داخلی (۱)

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

- ۱- شناخت نیازهای اساسی و تشخیص حالات انسان در هنگام سلامت و بیماری و بویژه در زنان باردار
- ۲- کاربرد یافته های علمی در ارائه خدمات و آموزش به بیماران و یا زنان باردار و آسیب پذیر و فراهم آوردن کمکهای پزشکی و ارجاع صحیح در موارد لازم
- ۳- تشخیص مسئولیتها و محدودیتهای حرفه ای و پایبند بودن به رعایت موازین علمی، اخلاقی و قانونی در هنگام ارائه خدمات به منظور حفظ جان مادر و بچه و تأمین سلامت آنها

شرح درس:

این درس به دانشجویان کمک می‌کند تا با بیماریهای عمده خون، غدد، پوست، آمیزشی، عفونی و اعصاب و عسل، نحوه تشخیص و درمان آنها آشنا شوند و این آگاهیها را در ارتباط با بارداریهای همراه با اینگونه بیماریها بکارگیرند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت)

الف - فیزیوپاتولوژی و بیماریهای داخلی خون

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجو با فیزیولوژی، فیزیوپاتولوژی، علل، تشخیص، درمان، پیش آگهی و پیشگیری انواع بیماریهای خونی در غیرحاملگی و حاملگی

رئوس مطالب: (۸ ساعت):

- ۱- فیزیولوژی و نشانه شناسی و علائم بیماریهای سیستم خون ساز و لنفاوی
- ۲- فیزیوپاتولوژی و تعریف کم خونی، اندکسهای گلبول قرمز، تقسیم بندی کم خونی، مکانیسمهای جبرانی، علائم و نشانه های آنمی
- ۳- متابولیسم آهن و آنمی فقر آهن
- ۴- آنمی همولیتیک (داخل عروقی و خارج عروقی)
- ۵- آنمی مگالوبلاستیک بخصوص کمبود فولات
- ۶- فیزیوپاتولوژی گلبولهای سفید (لکوپنی، لکوسیتوز)
- ۷- فیزیولوژی و فیزیوپاتولوژی هموستاز
- ۸- انواع اختلالات انعقادی
- ۹- فرآورده های خونی، کاربرد و عوارض آنها

۱۰- تالاسمی‌ها، اصول، تشخیص و پیشگیری

۱۱- نحوه برخورد و چگونگی اداره بیمار مبتلا به خونریزی حاد و شوک

۱۲- لوسمی‌ها و مختصری از لنفوما

ب- فیزیوپاتولوژی و بیماریهای داخلی غدد

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجو با فیزیولوژی، فیزیوپاتولوژی، علل، علائم، تشخیص، درمان، پیش آگهی و پیشگیری انواع بیماریهای غدد در غیرحاملگی و حاملگی

رئوس مطالب: (۸ ساعت):

۱- بیماریهای هیپوتالاموس و هیپوفیز: فیزیولوژی و ارتباط هیپوتالاموس و هیپوفیز، هورمونهای رها کننده، هورمونهای محرکه، افزایش و کاهش GH، آدنومهای هیپوفیز (با فونکسیون و بدون فونکسیون)، افزایش پرولاکتین، کم کاری هیپوفیز، سندروم شیهان

۲- بیماریهای تیروئید: فیزیولوژی و فیزیوپاتولوژی تیروئید، تستهای تیروئیدی، اسکن تیروئید، کم کاری تیروئید(علل، عوارض، علائم و درمان)، پرکاری تیروئید(علل، عوارض، علائم و درمان)، تیروئیدیت ها، اثر کم کاری و پرکاری تیروئید بر کار تخمدان و بارداری، کانسره‌های تیروئید (ندولها)، بیماری پاراتیروئید

۳- دیابت: فیزیولوژی پانکراس، تعریف انواع دیابت و فیزیوپاتولوژی، علائم کلینیکی، عوارض حاد و مزمن دیابت، اصول درمان، انواع داروها، شوک هیپوگلیسمی و هایپرگلیسمی

۴- بیماریهای غدد تناسلی: تمایز جنسیت، فیزیوپاتولوژی تخمدان و اختلالات هورمونی (علل و علائم) شامل تومورهای تخمدان (علل، علائم و درمان)، هیرسوتیسم، بیماریهای بیضه (کم کاری اولیه و ثانویه و علل و علائم آن)، ژینکوماستی

۵- بیماریهای آدرنال: فیزیولوژی، اهمیت هورمونهای آدرنال، تستهای تشخیصی، بیماریهای آدرنال، کم کاری اولیه، کم کاری ثانویه، سندروم کوشینگ، افزایش آلدوسترون اولیه، تومورهای آدرنال، فواید و عوارض کورتیکوستروئیدها

ج- فیزیوپاتولوژی و بیماریهای پوست و آمیزشی

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجو با فیزیولوژی، فیزیوپاتولوژی، علل، علائم، تشخیص، درمان، پیش آگهی و پیشگیری انواع بیماریهای پوستی و مقاربتی در غیرحاملگی و حاملگی

رئوس مطالب: (۶ ساعت):

آناتومی، فیزیولوژی، سمیولوژی، فیزیوپاتولوژی، علائم و اصول درمان بیماریهای پوستی شامل:

۱- درماتیت

۲- کهیر و آلرژی

۳- پسوریازیس، لیکن پلان

۴- بیماریهای طاولی پوست

۵- بیماریهای انگلی، میکروبی، قارچی و ویروسی پوست

- ۶- خالها، پیگمانتاسیون، خارش
- ۷- بیماریهای پوستی در زمان حاملگی
- ۸- سایر بیماریهای مقاربتی شامل هرپس، سوزاک، UTI، زگیل، کچلی کشاله ران، تریکومونا و غیره
- ۹- بیماریهای پوستی شایع اطفال و نوزادان
- ۱۰- بهداشت و تقویت مو و بیماریهای شایع مو و اثر حاملگی و شیردهی بر موها
- ۱۱- تغذیه و داروهای شیمیایی و گیاهی مفید برای پوست و مو بمنظور بهداشت و حفاظت و شادابی پوست و مو و پیشگیری

د- فیزیوپاتولوژی و بیماریهای عفونی

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجو با فیزیولوژی، فیزیوپاتولوژی، علل، علائم، تشخیص، درمان، پیش آگهی و پیشگیری انواع بیماریهای عفونی در غیرحاملگی و حاملگی

رئوس مطالب: (۸ ساعت):

- ۱- ویرولانسی میکروبی، پاتوژنز عفونتها (علل، منابع، راه انتشار، دفاع بدن، مراحل بیماری، دوره کمون، حمله، استقرار، تشخیص، اصول کلی درمان، پیشگیری)، واکسن و سرم (ایمونوگلوبولین)، جداکردن بیمار، کنترل ناقلین، تدابیر بین المللی
- ۲- تب: کنترل دمای بدن، پاتوژنز تب، بیماریهای تب دار، بیماریهای با کاهش حرارت، علل تب، اهمیت کلینیکی، انواع تب، مواجهه با تب، اپیدمیولوژی تب، بیماریهای تب دار و زودگذر، بیماریهای دار و طولانی
- ۳- مکانیسم دفاعی بدن در بیماریهای عفونی: پوست و مخاط، ترشحات بدن، پلی مورفونوکلئرها، لنفوسیتها، ماکروفاژها، ایمونوگلوبین ها، سیستم کمپلمان، عکس العملهای بدن در واکنشهای ایمنی و انترورژن، امتحانات سرولوژی و پوستی
- ۴- شوک عفونی: علل، علائم، صدمات به سلول و تغییرات همودینامیک
- ۵- عفونتهای کوکسی های گرم مثبت (استرپتوکوک، استاف)
- ۶- عفونتهای باسیل گرم منفی (مننژیت، اورتریت) و عفونتهای باسیل گرم مثبت (لیستریا)
- ۷- اصول درمان با آنتی بیوتیکها
- ۸- عفونتهای باسیل گرم منفی (وبا، سالمونلا، هموفیلوس، شیگلا، بروسلا)
- ۹- عفونتهای اسپیروکتی (سیفلیس)، عفونتهای هوازی (کزاز، بوتولیسم، باکترئیدها)
- ۱۰- عفونتهای پروتوزوئی و تک یاخته ای شایع (مالاریا، توکسوپلازما، تریکومونا، ژیاودییا)
- ۱۱- عفونتهای ویروسی (آنفلانزا، هرپس، پولیومیلیت، آبله، هپاتیت، ایدز، هاری، آدنو ویروس)
- ۱۲- عفونتهای مایکوپلاسمایی (پنومونی، اورتریت)، عفونتهای کلامیدیایی (چشمی، واژینال و اورتریت)

ه- فیزیوپاتولوژی و بیماریهای داخلی اعصاب

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجو با فیزیولوژی، فیزیوپاتولوژی، علل، علائم، تشخیص، درمان، پیش آگهی و پیشگیری انواع بیماریهای دستگاه مغزو اعصاب در غیرحاملگی و حاملگی

سرفصل محتوای درس (۴ ساعت):

- ۱- فیزیولوژی اعصاب - معاینات نورولوژیک
- ۲- فیزیولوژی درد، فیزیوپاتولوژی، تشخیص و درمان سردردها
- ۳- گردش خون مغزی و ضایعات عروق مغزی
- ۴- صرع
- ۵- فیزیوپاتولوژی اعصاب محیطی، تشخیص و درمان انواع نوروپاتی
- ۶- فیزیوپاتولوژی نخاع تشخیص و درمان انواع ضایعات نخاعی
- ۷- انواع میوپاتی و بیماریهای صفحه محرکه
- ۸- مالتیپل اسکلروزیس
- ۹- اختلالات دستگاه حرکتی
- ۱۰- سیستم نباتی و اختلالات حرارتی بدن
- ۱۱- ضایعات فضاگیر مغز (تومور، آبسه، هوماتوم)
- ۱۲- افزایش فشار داخل جمجمه
- ۱۳- اتیولوژی، فیزیوپاتولوژی و مکانیسم ایجاد اغماء، لوکالیزه کردن محل ضایعات، تشخیص و درمان اغماء
- ۱۴- سرگیجه
- ۱۵- بیماریهای شایع دژنراتیو نظیر دمانس

منابع اصلی درس:

- ۱- طب سیسیل، آخرین چاپ
- ۲- طب هاریسون، آخرین چاپ
- ۳- بارداری و زایمان ویلیامز، آخرین چاپ
- ۴- برای بخش عفونی بیماریهای عفونی ایران آخرین چاپ
- ۵- سایر منابع معتبر روز

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

حضور فعال در کلاس

- شرکت در امتحان پایان ترم

پیش نیاز یا همزمان: فیزیوپاتولوژی و بیماریهای داخلی (۱) و (۲)

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

- ۱- آشنایی دانشجو با کلیات جراحی، مایعات بدن، تعادل اسید و باز
- ۲- آشنایی دانشجو با جراحیهای دستگاه گوارش
- ۳- آشنایی دانشجو با جراحیهای قلب و عروق و پستان
- ۴- آشنایی دانشجو با جراحیهای دستگاه ادراری
- ۵- آشنایی دانشجو با جراحیهای دستگاه غددی
- ۶- آشنایی دانشجو با جراحیهای مغز و اعصاب
- ۷- آشنایی دانشجو با بیماریها و جراحیهای چشم
- ۸- آشنایی دانشجو با بیماریها و جراحیهای گوش و حلق و بینی
- ۹- آشنایی دانشجو با بیماریها و جراحیهای ارتوپدی

شرح درس: این درس به دانشجویان کمک می‌کند تا با کلیات جراحی و آب و الکترولیت و انواع بیماریهای دستگاههای مختلف که نیازمند جراحی هستند و علل، نحوه تشخیص و درمان آنها آشنا شوند و این آگاهیها را در ارتباط با بارداریهای همراه با اینگونه بیماریها بکارگیرند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت):

الف - کلیات جراحی و آب و الکترولیت ها

هدف کلی درس: آشنایی دانشجو با کلیات جراحی، مایعات بدن، تعادل اسید و باز، الکترولیتها، مایع درمانی، مقابله با شوک در غیربارداری و بارداری

رئوس مطالب: (۷ ساعت):

- ۱- آب و الکترولیتها بویژه در بیماران عمل شده، ترکیب طبیعی مایعات بدن و الکترولیت ها، آب و الکترولیت مورد نیاز بیماران عمل شده، فاکتورهایی که موجب نقصان و تغییر میزان احتیاج میشوند
- ۲- از دست دادن غیرطبیعی مایعات بدن و شیفت مایعات و نقصان و ازدیاد حجم مایعات و الکترولیت ها و عوارض آن بر دستگاههای بدن مثل قلب و عروق و کلیه و غیره
- ۳- تعادل اسید و باز (انواع اسیدوز و آلکالوز)
- ۴- اهمیت تغذیه در مریض جراحی و تغذیه وریدی، تغذیه و مایع درمانی در استفراغ شدید حاملگی
- ۵- هموستاز و خونریزیهای جراحی، بررسی بیمار از نظر خونریزی و مواد ضدانعقادی
- ۶- ترانسفوزیون خون و مسائل آن
- ۷- شوک هموراژیک و شوک گرم منفی و عفونی

۸- کلیات عفونتهای جراحی

ب - جراحیهای دستگاه گوارش

هدف کلی درس: آشنایی دانشجو با جراحیهای مهم دستگاه گوارش به ویژه در حاملگی
رئوس مطالب: (۳ ساعت):

شکم ها (تشخیص و درمان) بویژه آپاندیسیت - ضربه ها و خونریزی داخل شکمی - جراحیهای مری، معده و روده
ها، روده ها، کبد و کیسه صفرا - انسداد های روده در غیر حاملگی و حاملگی

ج - جراحیهای قلب و عروق و پستان:

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجو با جراحیهای مهم قلب و عروق و پستان در غیر بارداری و بارداری

رئوس مطالب: (۲ ساعت):

۱ - جراحیهای قلب و عروق بزرگ، آنژیوگرافی، جراحی ریه

۲ - جراحیهای پستان (برداشتن قسمتی، کامل، پروتز)

۳ - جراحیهای آنوریسم، واریس، آمبولی

د - جراحیهای دستگاه ادراری

هدف کلی درس: آشنایی دانشجو با جراحیهای مهم دستگاه ادراری در غیر بارداری و بارداری

رئوس مطالب: (۲ ساعت): شامل سنگهای دستگاه ادراری، ناهنجاریها، تروماها و فوریتها بویژه در اعمال جراحی
زنان، ناهنجاریها، تومورها و عفونتها

ه - جراحیهای غدد

هدف کلی درس: آشنایی دانشجو با جراحیهای مهم غدد در غیر بارداری و بارداری

رئوس مطالب: (۲ ساعت): جراحیهای تیروئید، آدرنال و پاراتیروئید

و - جراحیهای مغز و اعصاب

هدف کلی درس: آشنایی دانشجو با جراحیهای مهم مغز و اعصاب

رئوس مطالب: (۲ ساعت): شامل ضربه ها و خونریزیهای مغزی، آسیب به مهره ها و دیسک، ضربه به نخاع و
خونریزی، ضایعات عروق داخل مغز، بیماریهای مادرزادی و تومورها بویژه در هیپوفیز

ز - ارتوپدی

هدف کلی درس: آشنایی دانشجو با فیزیولوژی، فیزیوپاتولوژی، علائم، علل، تشخیص، درمان توانبخشی بیماریهای

ارتوپدی در غیر بارداری و بارداری و نوزادان و کودکان

رئوس مطالب: ارتوپدی (۷ ساعت):

- ۱ - معاینه مفاصل و استخوانها و بررسی بیمار از نظر ارتوپدی، معاینه نوزادان نظر ارتوپدی، آزمایشات تشخیصی و عکسبرداری و درمان
- ۲ - تعریف شکستگی، تقسیم بندی، علائم، تعریف دررفتگی، اورژانسها و درمان
- ۳ - مکانیسم بهبود استخوان، تاندون و لیگمان، جوش نخوردن و دیرجوش خوردن
- ۴ - شکستگی باز همراه با زخم، عوارض شکستگی ها (آمبولی، گانگرن، کزاز، استئومیلیت، ایسکمی، لکمن)
- ۵ - شکستگی های استخوانهای مهم (علائم و درمان)
- ۶ - دررفتگی های مهم (بازو، شانه، ممره، مفصل ران)
- ۷ - پارگی و دررفتگی لیگمانها (زانو، پا و ...)
- ۸ - عفونتهای استخوانی و مفصلی
- ۹ - ناهنجاریهای مادرزادی: دررفتگی مفصل ران، کلاب فوت، متاتارسوس و اروس، هالوس و اروس، سینداکتیلی، پلی داکتیلی، ماکروداکتیلی، اشپرینگل، دررفتگی مادرزادی کشکک
- ۱۰ - نرمی استخوان در کودکان و استئوپروز بویژه در یائسگی و سالمندی
- ۱۱ - میوزیت، پولیومیلیت، سربرال پالزی
- ۱۲ - سندروم کانال کارپ و موارد مشابه، نکروز آسپتیک
- ۱۳ - بیماریهای روماتوئیدی، شلی مفاصل در حاملگی
- ۱۴ - تومورها، آمپوتاسیون و اندامهای مصنوعی
- ۱۵ - توانبخشی ها

ح - گوش و حلق بینی

هدف کلی درس: آشنایی دانشجو با آناتومی، فیزیولوژی، فیزیوپاتولوژی، علل، علائم، تشخیص و درمان بیماریهای

گوش و حلق و بینی

رئوس مطالب: (۵ ساعت):

- ۱ - آناتومی و فیزیولوژی گوش و ادیومتری
- ۲ - بیماریهای رایج و شایع گوش: گوش خارجی و پرده صماخ، اوتیت میانی و عوارض آن، گوش درونی و ناشنوایی، وزوز گوش، سرگیجه، پارگی پرده صماخ، آسیبهای گویایی، بیماریهای اعصاب مربوطه
- ۳ - آناتومی و فیزیولوژی بینی و حلق و حنجره و بیماریهای مهم آنها شامل سینوزیت، پولیپها، لوزه، لوزه سوم، تارهای صوتی و غیره
- ۴ - آناتومی و فیزیولوژی برونکوزوفاژ و بیماریهای مهم آن
- ۵ - مسائل مهم گوش و حلق و بینی در حاملگی و در نوزاد مثل آترزی و غیره
- ۶ - اثرات مصرف داروها بر مشکلات مادرزادی گوش در جنین

ط - چشم

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان آناتومی، فیزیولوژی، فیزیوپاتولوژی، علل، علائم، تشخیص و درمان بیماریهای

چشم

رئوس مطالب: (۴ ساعت):

- ۱ - آناتومی و فیزیولوژی چشم (کره چشم، پلکها، مجاری اشکی، اعصاب، ماهیچه های کاسه چشم)، معاینه عمومی چشم، داروهای چشمی، تعیین دید چشم
- ۲ - امراض چشمی، ملتحمه، کیسه و مجرای اشکی، امراض قرنیه، پوششهای کره چشم و عصب چشم، رتینیت بویژه در حاملگی و عفونتهای چشم بویژه در نوزاد
- ۳ - امراض عدسی چشم و عیوب انکساری
- ۴ - استرابیسم، گلوکوم و کاتاراکت
- ۵ - اورژانسهای چشمی: ورود مواد، سموم پارگی، ترومبوز عروقی، خونریزی شبکیه بویژه در افزایش فشار خون بویژه اکلامپسی حاملگی
- ۶ - عوارض بیماریهای عمومی بر چشم (دیابت، فشارخون و عفونی)
- ۷ - سردرد و چشم

منابع اصلی درس:

- ۱ - کتابهای داخلی و جراحی و فیزیولوژی گایتون، آخرین چاپ
- ۲ - سایر منابع معتبر روز

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

- حضور فعال در کلاس
- شرکت در امتحان پایان ترم

پیش نیاز یا همزمان: فیزیوپاتولوژی بیماریهای داخلی ۱ و ۲، فیزیوپاتولوژی و بیماریهای جراحی

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: کارآموزی

هدف کلی درس:

- ۱- شناخت نیازهای اساسی و تشخیص حالات انسان در هنگام سلامت و بیماری بویژه زنان باردار.
- ۲- آشنایی با بیماریهای داخلی و جراحی و موارد اورژانس، (ذکر اثرات بارداری و زایمان بر بیماری و بیماری حاملگی و زایمان)
- ۳- توانایی تشخیص مشکلات و احتیاجات بیمار و توانایی اخذ تصمیم مناسب در جهت انجام اقدامات لازم از وی
- ۴- تشخیص مسئولیتها و محدودیتهای حرفه ای، پایبند بودن به رعایت اصول اخلاقی و موازین اسلامی در هنگام ارائه خدمات بمنظور حفظ جان مادر و بچه و تأمین سلامت آنها.

شرح درس: در این کارآموزی دانشجویان باچگونگی تشخیص، اداره، درمان و انجام امورمراقبتی زنان باردار مبتلا به بیماریهای داخلی و جراحی آشنا می‌شوند.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت):

- ۱- گرفتن تاریخچه و انجام معاینات فیزیکی بیماران
- ۲- آشنایی با بیماریهای مهم و شایع قلبی، ریوی، خونی، غدو...
- ۳- تشخیص اورژانسهای داخلی و جراحی در زنان حامله
- ۴- کسب توانایی در انجام اقدامات و مراقبتهای ضروری در مورد بیماران

در طی ۱۲ روز (روزانه ۴ ساعت و ۱/۲ ساعت همراه با ۱۵ دقیقه استراحت) حداقل در مورد ۲۵ بیمار مختلف توجه: (انجام بیش از موارد تعیین شده توسط دانشجو مانعی ندارد)

تهیه شرح حال دقیق از بیمار	تشخیص و مشاهده اداره و درمان اورژانسهای داخلی و جراحی	بیماریهای غدد شایع (نظیر دیابت، کم کاری و پرکاری تیروئید، سندروم شیهان، کوشینگ و...)
انجام معاینات فیزیکی کامل بیمار	تشخیص بیماریهای شایع دستگاههای مختلف بدن که در ذیل می‌آید با توجه به شرح حال و معاینه فیزیکی، درخواست، تفسیر آزمایشات و پاراکلینیک و همچنین مشاهده و بررسی درمان آنها به انضمام انجام مراقبتهای لازم، ارائه آموزشهای مورد نیاز، شناخت داروهای مربوطه	بیماریهای اعصاب (سردردها، صرع، CVA)
تشخیص موارد غیرطبیعی در شرح حال و معاینه		بیماریهای شایع دستگاه ادراری (شامل عفونتهای کلیه و مجاری ادرار، نارسایی حاد و مزمن کلیه، گلو مرونفریت و سنگهای ادراری و...)
درخواست آزمایشات لازم		بیماریهای عفونی شایع نظیر سرخچه،

براساس نیاز	و... با تکیه بر اهمیت آنها دربارداری در طی ۱۲ روز شامل ۲۰ مورد داخلی (از هر دستگاه ۲-۳ مورد) و ۵ مورد جراحی شامل:	هیپاتیت، هرپس و...
تجزیه و تحلیل موارد غیرطبیعی آزمایشات پاراکلینیکی مهم	قلبی (تنگی میترال، پرولاپس میترال، افزایش و کاهش فشارخون شریانی، بیماریهای عروق کرونرو...)	گوارشی (نظیر زخمها، عفونتها، انواع اسهالها ویبوست ها، خونریزی، سوهاضمه و...)
تجزیه و تحلیل و شناخت تغییرات آزمایشات پاراکلینیکی مهم دربارداری و تفسیر آن	عروقی (نارسایی قلبی، آمبولی شریانی، ترومبو فلیبیتها، واریس ها و...)	بیماریهای پوستی و آلرژی (کهیر، خارش، قارچ، ویروس و انگل، پیگمانتاسیون و...)
کسب سریع اطلاعات مورد نیاز از پرونده بیمار ارائه گزارش صحیح و دقیق از وضعیت بیمار به مربی	تنفسی (پنومونی، سل، آسم، آمبولی ریه، بیماریهای محدود کننده و انسدادی و...)	دستگاه حرکتی و کلاژن (سندروم کانال کارپ، شکستگیهای استخوانهای مهم، شلی های مفاصل، تب روماتیسمی، آرتريت روماتوئید، لوپوس، عفونتهای استخوانی و مفاصل)
شرکت در پرسش و پاسخ و مطالعه مباحث نظری که مربی تعیین کرده	بیماریهای خونی شایع (شامل فقر آهن، تالاسمی، بیماریهای خونریزی دهنده و...)	جراحیهای شایع (شامل آپاندیسیت، جراحی قلب، سنگها، واریس و هموروئید، تیروئید، پستان و..)

منابع اصلی درس: همانند منابع درس نظری

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

۱. حضور فعال در محل کارآموزی
۲. گرفتن شرح حال و انجام معاینات فیزیکی و چگونگی استفاده از آزمایشات و پاراکلینیک در رسیدن به تشخیص و مراقبتها و اقدامات درمانی مورد نیاز
۳. چگونگی انجام تکالیف محوله
۴. شرکت در امتحان پایان دوره

پیش نیاز یا همزمان: بارداری و زایمان (۱)، نوزدان - بیماریهای کودکان

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

- اصول ارتباط با مددجو
- فرآیند آموزش بهداشت
- آشنایی با فرآیند مشاوره
- کاربرد موارد فوق در بهداشت باروری و مادر و کودک

شرح درس:

در طول این درس دانشجویان با اصول ارتباطات، آموزش بهداشت و مشاوره آشنا شده، چگونگی کاربرد آنها را در بهداشت باروری و مادر و کودک می آموزند.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت):

- ارتباط، تعریف، اهمیت، عناصر و عوامل مؤثر در آن، اصول ارتباطات، ارتباط مؤثر، نقش وسایل ارتباط جمعی، انواع ارتباطات (ارتباط کلامی و غیر کلامی، ارتباطات میان فردی و مدل مهارتی آن)، نقش و اهمیت ارتباطات در مامایی
- اهداف، فلسفه، مبانی و اصول آموزش بهداشت، پویایی گروه
- فرآیند آموزش بهداشت شامل برقراری ارتباط صحیح با مددجو، جمع آوری اطلاعات، تشخیص نیازها و اولویتها، انتخاب روش آموزش مناسب، آموزش مددجو و ارزشیابی اثر آموزش با تأکید بر ارزشیابی عملکرد مددجو و تغییر رفتار بهداشتی
- تهیه یک برنامه آموزش بهداشت براساس فرآیند جهت حل یک مشکل بهداشتی مربوط به زنان (اجرای برنامه به صورت فردی یا گروهی به صورت ایفای نقش در کلاس یا در طول دوره کارآموزی، در منزل یا مراکز بهداشتی).
- تهیه یک برنامه آموزش بهداشت برای خانواده، مدرسه یا جامعه
- تعریف مشاوره، اصول و اهداف مشاوره، فنون و مهارتهای مشاوره، نقش ماما در مشاوره با مادر و کودک و خانواده، توجه به حقوق مراجع و بیمار و مسائل شرعی در مشاوره، اصلاح شایعه و باورهای غلط
- ارزشیابی یک جلسه مشاوره، نقش ماما به عنوان مشاور در مواردی نظیر: بلوغ، قبل و بعد از ازدواج، تنظیم خانواده، پیش از بارداری، بارداری و کلاسهای مربوط به آمادگی زایمان، پس از زایمان و شیردهی، یائسگی و سالمندی

منابع اصلی درس:

۱. درسنامه پزشکی پیشگیری اجتماعی، پارک، جان ادرت. آخرین چاپ.
۲. روشها و فنون مشاوره، شفیق آبادی، عبدالله. آخرین چاپ.
۳. اصول مهارتهای بین فردی، وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، آخرین چاپ
۴. آموزش بهداشت، رامچاندرا، ل. آخرین چاپ
۵. بهداشت عمومی، رضوی و همکاران، آخرین چاپ
۶. ارتباطات، دکتر محسنی، آخرین چاپ
۷. مهارتهای ارتباط بین فردی در بهداشت باروری و تنظیم خانواده - وزارت بهداشت، گروه حمایت کشورهای صندوق جمعیت ملل متحد، ترجمه گروه مرکز IEC - مرکز اطلاعات، آموزش و ارتباطات جمعیت و تنظیم خانواده
۸. مفاهیم بنیادی و مباحث تخصصی در مشاوره، گلدارد، دیوید، آخرین چاپ
۹. برقراری ارتباط برای بهداشت، هابلی، جان انتشارات ترمه با همکاری دفتر نمایندگی WHO
۱۰. تغییر دادن رفتارهای کودکان و نوجوانان، کرومبولتز، جان دی، کرومبولتز، هلن بی، آخرین چاپ
۱۱. دیگر منابع معتبر روز

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

- ۱ - حضور فعال در کلاس
- ۲ - چگونگی انجام تکالیف محوله
- ۳ - شرکت در امتحان نیم ترم
- ۴ - شرکت در امتحان پایان ترم

پیش نیاز یا همزمان: بهداشت ۲

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

- ارتقاء دانش و نگرش لازم در زمینه بهداشت قبل از ازدواج، دوران بارداری و پس از زایمان
- کسب دانش و نگرش لازم در زمینه بهداشت مادر و کودک جهت تامین بهداشت و سلامت جسمی، روانی و اجتماعی مادر و کودک
- تشخیص نیاز و اولویتهای، برنامه ریزی براساس فرآیند آموزش بهداشت، تهیه، اجرا و پیگیری برنامه های آموزش بهداشت برای مادر، خانواده، جامعه
- کسب دانش و نگرش در خصوص بهداشت گروههای آسیب پذیر
- کسب دانش و نگرش در خصوص انواع روشهای تنظیم خانواده و نیز اهمیت جمعیت و جمعیت شناسی

شرح درس: در طول این درس دانشجویان با خدمات بهداشت باروری در زمینه بهداشت قبل از ازدواج، ازدواج، دوران بارداری و پس از زایمان و بهداشت مادر و کودک، تنظیم خانواده و گروههای آسیب پذیر آشنا می گردند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت): توجه در صورت کمبود ساعات می توان با تایید گروه آموزشی بین ۳۰٪ تا ۲۰٪ به ساعات افزود.

۱- مقدمه (۲ ساعت)

- تعریف بهداشت باروری، مادر و کودک و تنظیم خانواده، فلسفه، اهداف، اصول و دامنه آنها
- آشنایی با تیمهای سلامت و بهداشتی و پزشک خانواده
- مروری بر خدمات PHC و MCH و نقش ماما در آن
- خدمات بهداشت باروری و مادر و کودک و تنظیم خانواده در ایران و جهان
- توسعه پایدار کشورها و نقش نیروی انسانی سالم - اهمیت جمعیت و شاخصهای جمعیتی و تعریف آنها - شاخصهای بهداشتی و اهمیت و تعریف آنها

۲- بهداشت و سلامت مادر (۶ ساعت)

- بهداشت دوران بلوغ (سازگاری با تغییرات جسمی روانی و اجتماعی، تغذیه، ورزش، بهداشت قاعدگی)
- معاینات بهداشتی لازم و آموزش و مشاوره قبل از ازدواج و ازدواج، مروری بر مشاوره و مراقبت قبل از بارداری
- مروری بر بهداشت و مراقبت زن باردار با تکیه بر بهداشت خانوادگی و اجتماعی زن باردار و برنامه ها و کلاسهای آمادگی برای زایمان
- مروری بر بهداشت زن در دوران پس از زایمان و شیردهی و انجام مراقبتهای پس از زایمان تا ۲ ماه طبق پروتوکل وزارت بهداشت

- بهداشت جنسی زنان و روابط و رضایت زناشویی
- بهداشت اجتماعی زن: مشکل تامین اقتصادی، مشاغل سخت، آلودگی های محیطی، خشونت های خانگی، قوانین کار برای زنان باردار و شیرده، غیر باردار و سرپرست خانوار و بی سرپرست
- حمایت خانواده و اجتماع از زن باردار و شیرده و قوانین و سازمان های حمایتی مربوطه کشوری و جهانی

۳- بهداشت نوزاد و کودک (۱۰ ساعت)

- اهمیت و نقش بهداشت جسمی نوزاد و کودک - اهمیت و نقش تغذیه با شیر مادر شامل - تغذیه با شیر مادر و bounding, attachment ساعت اول زندگی - تکنیک صحیح شیردهی و عوارض عدم رعایت آن - عوامل مؤثر بر افت شیردهی، راه های پیشگیری و درمان مشکلات شایع شیردهی، روش های جمع آوری، نخیره، فریز و ذوب کردن شیر مادر - نقش آموزش و مشاوره شیردهی - استراتژی های بیمارستان های دوستدار کودک - توانمندسازی والدین در نگهداری شیرخوار - اهمیت ارتباط عاطفی میان شیرخوار و والدین بخصوص در دوره نوزادی (۲۸ روز اول)
- نقش و اهمیت مراقبت کانگوروری در مراقبت از نوزاد بویژه نوزاد نارس (جایگزینی برای انکوباتور)
- مراحل مختلف رشد و تکامل از تولد تا نوجوانی و روان شناسی رشد
- پایش رشد و تکامل روانی، اجتماعی و شناختی کودک
- رسم و تفسیر منحنی رشد، تشخیص اختلال در رشد و تکامل و اقدامات لازم
- معاینات دوره ای کودک و توجه از دهان و دندان
- عوامل مساعد کننده، راه های پیشگیری و مراقبت در مشکلات شایع کودکان مثل دندان درآوردن، نفخ، دل درد، شب ادراری، ناخن جویدن، استفراغ، یبوست و کم اشتها، اسهال و عفونت های حاد تنفسی کودکان
- مروری بر تغذیه نوزادان و کودکان در سنین مختلف تا نوجوانی
- برنامه ایمن سازی مادرو کودک بر اساس دستورالعمل وزارت بهداشت و درمان، عوارض واکسن ها و آموزش مراجعین
- مراقبت ادغام یافته کودک سالم (ویژه غیر پزشک) شامل: ارزیابی و طبقه بندی کودک، مشاوره با مادر، پیگیری و نمودارهای رشد
- مراقبتهای ادغام یافته ناخوشیهای اطفال (ویژه غیر پزشکان) شامل: ارزیابی و طبقه بندی کودک، درمان کودک (قبل از ارجاع و براساس طبقه بندی چارت)، پیگیری کودک، مشاوره با مادر، تغذیه، زمان مراجعه - شیرخوار بیمار (زیر ۲ ماه) شامل: ارزیابی و طبقه بندی، درمان و مشاوره با مادر و پیگیری
- بهداشت روانی نوزاد و کودک، ارتباط با سایر اعضای خانواده، اهمیت نوازش و تربیت، تنبیه، پاداش، برنامه روزانه زندگی کودک، بازی و غیره و تأثیر آنها بر سلامت روان کودک
- بهداشت اجتماعی کودک (روابط با افراد خانواده و همبازیها، کودکان و مهدکودک، بازی و تأثیر آن بر سلامت جسمی، روانی اجتماعی کودک، قبول کودک به عنوان یک فرد و رفتار متناسب با او، کودک آزاری جنسی و جسمی

- بهداشت سنین قبل از مدرسه و مدرسه، بهداشت مدارس

- بهداشت کودکان معلول جسمی و ذهنی، توانبخشی و انواع آن

۴- بهداشت گروههای آسیب پذیر (۶ ساعت)

- تعریف و تقسیم بندی گروههای آسیب پذیر با تأکید بر غربالگری
- بهداشت گروههای آسیب پذیر: مادران، کودکان، سالمندان، معلولین و عقب افتاده ها و ارجاع و پیگیری در موارد وجود مشکل
- تعریف سالمندی و مراحل آن، بهداشت سالمندان شامل سبک زندگی، بهداشت روانی
- بیماریهای شایع در سالمندی، مکمل درمانی
- حمایت از سالمندان، سازگاری با شرایط سالمندی
- معرفی کنوانسیون حقوق کودک - حقوق بهداشت باروری

۵- جمعیت و تنظیم خانواده (۱۰ ساعت)

- انواع روشهای تنظیم خانواده و روشهای نوین پیشگیری (کاربرد، مکانیسم اثر، عوارض، پیگیری و...)
- آموزش و مشاوره تنظیم خانواده و ارزشیابی برنامه های تنظیم خانواده و شاخص CEEP

منابع اصلی درس:

- ۱- منابع مربوط به دروس بارداری و زایمان و بیماریهای زنان
- ۲- منابع مربوط به دروس بهداشت ۱ و ۲ و ۳ و اصول تغذیه و تغذیه درمانی مادرو کودک
- ۳- درسنامه پزشکی پیشگیری اجتماعی، پارک، جان ادرت. آخرین چاپ.
- ۴- مراقبت ادغام یافته کودک سالم (ویژه غیرپزشک) وزارت بهداشت، معاونت سلامت، دفتر سلامت خانواده، اداره کودکان
- ۵- مراقبتهای ادغام یافته ناخوشیهای اطفال (ویژه غیرپزشکان)، وزارت بهداشت، معاونت سلامت، دفتر سلامت خانواده، اداره کودکان
- ۶- راهنمای ارائه خدمات تنظیم خانواده دو جلد (سطح اول و سطح دوم) - وزارت بهداشت، معاونت سلامت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت
- ۷- شرح خدمات تیم سلامت و پزشک خانواده، وزارت بهداشت، اداره مدیریت برنامه های سلامت، کمیته بازنگری برنامه های سلامت مرکز توسعه شبکه
- ۸- بررسی عوارض ناخواسته ایمن سازی (AEFI Surveillance)، سازمان جهانی بهداشت، ترجمه: وزارت بهداشت، معاونت سلامت مرکز مدیریت بیماریها
- ۹- مراقبتهای ادغام یافته سلامت مادران (راهنمای خدمات خارج بیمارستانی) - وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت مادران
- ۱۰- راهنمای کشوری انجام زایمان طبیعی و ارائه روشهای غیردارویی کاهش درد زایمان، وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت مادر
- ۱۱- راهنمای کشوری ارائه خدمات مامایی و زایمان، بیمارستانهای دوستدارمادر - وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت مادران
- ۱۲- مراقبت کانگرویی، لودینگتن هو، اس، گلانت، اس کی، آخرین چاپ

۱۳ - مراقبت آغوشی (کانگرویی)، راهنمای مراقبت از نوزادان نارس ویژه والدین، وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت نوزادان

۱۴ - WHO و UNICEF حمایت و ترویج تغذیه با شیر مادر در بیمارستانهای دوستدار کودک، وزارت بهداشت، اداره سلامت کودکان

۱۵ - نظام کشوری مراقبت مرگ مادری، وزارت بهداشت، معاونت سلامت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت مادران

۱۶ - آخرین پروتوکل های وزارت بهداشت در خصوص بهداشت باروری، مادر و کودک و تنظیم خانواده و گروههای آسیب پذیر، تغذیه و روان

۱۷ - آخرین شاخصهای بهداشتی و آمارهای اعلام شده در مورد ایران و دیگر کشورهای جهان از سوی وزارت بهداشت و سازمان جهانی بهداشت و دیگر سازمانهای بین المللی نظیر یونیسف، صندوق کودکان بین الملل، صندوق جمعیت بین الملل، یونسکو و...

۱۸ - کتابهای معتبر جمعیت شناسی و همچنین کتابهای مربوط به بهداشت مدارس

۱۹ - آخرین آمارهای جمعیتی اعلام شده از سوی سازمان آمار

۲۰ - کتابهای معتبر انگلیسی و فارسی در خصوص تنظیم خانواده مثل کتاب Family planning اسپیروف

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

حضور فعال در کلاس

- انجام تکالیف محوله

- شرکت در امتحان نیم ترم

- شرکت در امتحان پایان ترم

پیش نیاز یا همزمان: بهداشت ۳ و ۲

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

- آشنایی با مدیریت در خدمات بهداشت باروری - آشنایی با مدیریت کیفیت و استراتژی TQM در خدمات بهداشت باروری

شرح درس:

در این درس دانشجویان با مدیریت کیفیت و استراتژی TQM در خدمات بهداشت باروری آشنا می‌گردند.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت):

- تعریف مدیریت خدمات بهداشتی و اهمیت برنامه ریزی
  - برنامه ریزی و اجرای برنامه‌های بهداشتی، پایش، ارزشیابی و پیگیری برنامه‌های بهداشت باروری، مدیریت جامع کیفیت و کاربرد آن در خدمات بهداشتی
  - تعریف کیفیت و ارتقاء مستمر کیفیت (CQI) و اهمیت آن در کاهش هزینه‌ها و افزایش رضایتمندی افراد و اجتماع، نظام ارتقاء (دانش، سیاستها، ابزار و مهارتهای لازم)
  - اصول ارتقاء مستمر کیفیت، توجه به نیازها و انتظارات مشتری، تعهد کامل مدیریت، توجه به توانایی‌ها و ظرفیت‌های فرآیندها، آموزش کلیه کارکنان، دادن قدرت و اختیارات به کارکنان، استفاده از روشهای آماری
  - مفاهیم سیستم و اجزاء آن، فرآیند و دامنه آن
  - اصول تعالی سازمانی EFQM
  - استراتژی ارتقاء فرآیند براساس مدل FocusPDCA
  - انتخاب فرآیند، بارش افکار، تهیه نمودار جریان کار، سنجش عملکرد جاری فرآیند، تشخیص مشکلات در نحوه انجام فرآیندها، برنامه ریزی جهت رفع علتها و اقدامات مناسب برای ارتقاء
  - نمودار همگرایی و کاربرد آن در درک بهتر مشکلات یک فرآیند و انتخاب روش ارتقاء
  - کارآفرینی سازمانی
  - نگارش برنامه جهت اجرای ارتقاء و گزارش نویسی
  - مامایی جامعه نگر اصول بازدید
- تدریس این قسمت به صورت کارگاه آموزش ارتقاء مستمر کیفیت با مثال‌هایی عملی در مورد فرآیندهای بهداشتی مربوط به مراقبت‌های مادر و کودک و تنظیم خانواده انجام می‌شود. این طرح به صورت گروهی اجرا خواهد شد.

منابع اصلی درس:

- ۱ - آموزش مداوم کارکنان بهداشتی و راهنمای اداره کارگاه آموزشی، آبات، اف آر، مجیه، آر.تهران: وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی، آخرین چاپ.
- ۲ - کارگاه ارتقاء مستمر کیفیت، ابوالحسن لامعی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی. و دیگر منابع مناسب معتبر روز

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

- حضور فعال در کلاس
- چگونگی انجام تکالیف محوله
- شرکت در امتحان نیم ترم
- شرکت در امتحان پایان ترم

پیش نیاز یا همزمان: بهداشت ۲ و ۳ و ۴

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: کارآموزی

هدف کلی درس:

- ۱- کسب توانایی در انجام مشاوره با مادر و خانواده
- ۲- کسب توانایی در انجام آموزش بهداشت به مادر، خانواده و جامعه (آموزش فردی و یا گروهی)
- ۳- کسب توانایی در انجام امور مربوط به معاینه مادران
- ۴- کسب توانایی در انجام امور مربوط به معاینه کودکان
- ۵- کسب توانایی در راهنمایی و کمک به مادر، خانواده و گروههای آسیب پذیر

شرح درس:

در طول این کارآموزی دانشجویان درجهت کسب توانایی در زمینه مشاوره مادر و خانواده، آموزش بهداشت و راهنمایی و کمک به مادر، خانواده و گروههای آسیب پذیر آماده می‌شوند.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت)

این کارآموزی در فیلد (مراکز بهداشتی) تحت نظر مربی یا مدرس مامایی برگزار می‌گردد.

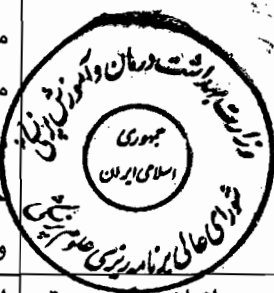
- a. تجویز روشهای مختلف تنظیم خانواده و گذاردن IUD حداقل به میزان ۵ مورد برای هر دانشجو
- b. انجام برخی از اقدامات در مورد کودک شامل پایش رشد، تغذیه، واکسیناسیون و تشخیص موارد غیر طبیعی و اقدام و پی گیری مناسب
- c. انجام مشاوره در موارد مختلف ازدواج، تنظیم خانواده، دوران بارداری، مسائل یائسگی آمادگی برای پدر و مادر شدن و مشاوره ژنتیک و... توسط دانشجو
- d. اجرای چند مورد برنامه آموزشی توسط دانشجو برای مادر، خانواده و جامعه (بصورت فردی و گروهی)
- e. برقراری و ارتباط مناسب با دیگر همکاران تیم بهداشتی و کارکردن بصورت تیم

در طی ۱۲ روز (روزانه ۴ ساعت و ۱/۲ ساعت همراه با ۱۵ دقیقه استراحت) حداقل در مورد ۲۵ بیمار مختلف توجه:

(انجام بیش از موارد تعیین شده توسط دانشجو مانعی ندارد)

تنظیم خانواده:	تجویز و تزریق ۱۲ مورد واکسن برای کودکان از هر نوع واکسن ۲ مورد	تشخیص، انجام برنامه مراقبتی و آموزش در مورد اسهال، ۱ مورد بیماری تنفسی، ۱ مورد برفک، ۱ مورد افت قند خون و ۱ مورد تب
تشکیل پرونده برای مراجعه کنندگان جدید ۲ مورد	تجویز و تزریق واکسن کزاز برای مادر باردار ۱ مورد	بخش مراقبت از مادر باردار:

معاینه فیزیکی مراجعه کنندگان	برنامه ریزی واکسیناسیون براساس فواصل و نوع واکسن برای کودکی که برنامه واکسیناسیون خود را درست و به موقع آغاز کرده است ۲ مورد	تشکیل پرونده برای مراجعه کنندگان جدید ۱ مورد
انجام اسمیر دهانه رحم ۲ مورد	برنامه ریزی واکسیناسیون براساس فواصل و نوع واکسن برای کودکی که برنامه واکسیناسیون خود را درست و به موقع آغاز نکرده است ۱ مورد	اندازه گیری قد و وزن و فشارخون ۳ مورد
خواندن جواب اسمیر و تفسیر آن ۲ مورد	تشخیص موارد منع انجام واکسیناسیون	انجام معاینات فیزیکی و لئوپلد ۲ مورد
مشاهده مشاوره تنظیم خانواده ۱ مورد	تشخیص و اجرای صحیح تفاوت در تجویز مقدار و نوع واکسن در کودکان و بزرگسالان	کنترل صدای قلب جنین و علائم حیاتی مادر ۲ مورد
انجام مشاوره تنظیم خانواده یک مورد	بخش مراقبت از کودکان زیر ۵ سال:	درخواست انجام آزمایشات روتین بارداری ۲ مورد
ارائه انواع روش مناسب تنظیم خانواده به مددجویان شامل قرص خوراکی، کاندوم، آمپول، آی یودی، و... از هر کدام حداقل ۵ مورد با انجام معاینات و درخواست آزمایشات لازم در هر مورد	تشکیل پرونده برای مراجعین جدید ۲ مورد	انجام آموزش به مادر باردار در مورد مراقبت از خود در موضوعات مختلف: تغذیه، خواب، استراحت و بهداشت فردی و روابط جنسی، علائم خطر و تمرینات ورزشهای بارداری و... ۱ مورد
گذارن آی یودی ۴ مورد	توزین وزن و اندازه گیری قد و دور سر کودکان بنحو صحیح ۵ مورد	انجام آموزش گروهی برای مادران باردار ۱ مورد با موضوعات مربوط به آموزشهای دوران بارداری
خارج کردن آی یودی یک مورد	ترسیم درست منحنی رشد در کارت مخصوص ۵ مورد	توجه و معاینه در مورد بهداشت دهان و دندان زن باردار و ارجاع به دندانپزشک در موارد لازم ۱ مورد
آموزش فردی یا گروهی و اداره کلاسهای تنظیم خانواده حداقل یک مورد	برنامه ریزی برای فواصل مراجعه برای پیش رشد ۵ مورد در کودک	راهنمایی در مورد انجام واکسیناسیون کزاز ۱ مورد
تهیه پمفلت، بوکت یا پوستر آموزشی در تنظیم خانواده یک مورد	تشخیص انحرافات از رشد مناسب و پیگیری علت آن با انجام مصاحبه با مادر و دادن توصیه های لازم و	معاینه پستان و بررسی آن جهت آمادگی برای شیردهی ۱ مورد

	احيانا ارجاع لازم به پزشک ۱ مورد	
غریبالگری مادران پرخطر و ارجاع به پزشک متخصص یا بیمارستان ۱ مورد	آموزش شیردهی صحیح ازبستان به مادر ۱ مورد	بخش واکسیناسیون:
درخواست انجام سونوگرافی ۱ مورد	آموزش تغذیه تکمیلی ۱ مورد تا یکسالگی ۱ مورد تا دوسالگی	بکارگیری زنجیره سرد دراستفاده از واکسن ها
تشخیص حاملگیهای پرخطر و آموزش موارد خطر	آموزش تغذیه با شیرکمی ۱ مورد	بکارگیری اصول اسپتیک بهنگام انجام واکسیناسیون
برنامه ریزی برای فواصل مراجعه در ۲ مورد	آموزش تغذیه صحیح کودک ۱ مورد بالای ۲ سال	بکارگیری شیوه صحیح تجویز و تزریق انواع واکسن
شرکت در پرسش و پاسخ و مطالعه مباحث نظری		

منابع اصلی درس:

همان منابع دروس نظری بهداشتی ۳ و ۴ و ۵

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

۱. حضور فعال در محل کارآموزی

۲. چگونگی انجام امور بیمار

۳. چگونگی انجام تکالیف محوله

۴. شرکت در امتحان پایان دوره

پیش نیاز یا همزمان :-

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

۱. آشنایی با تعریف و ماهیت و کاربردهای روانپزشکی
۲. آشنایی با دسته بندی اختلالات روانی، تعریف و علل آنها
۳. آشنایی با کلیات روانشناسی رشد و شخصیت
۴. برخورد با زنان باردار که دارای مشکل روانی هستند (در طول بارداری زایمان و بعد از زایمان و یا سقط)
۵. آشنایی با اختلالات روانی شایع در سنین مختلف
۶. آشنایی با مشکلات روانی در طول زندگی یک زن
۷. تأثیر مذاهب الهی در آرامش روان انسان

شرح درس: با گذراندن این درس دانشجویان با روانپزشکی و کاربرد آن در شناسایی اختلالات روانی خصوصاً در دوره های مختلف از قبل از بلوغ تا یائسگی و مشکلات روانی شیرخواران و طرز برخورد و موارد ارجاع آنها آشنا می گردد.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت):

۱- اختلالات روانی شامل:

- اختلالات شناختی - خلقی - تشخیصی - اضطرابی - جسمانی سازی - سایکوتیک - نوروتیک - خوردن و خواب و دفع جنسی - انطباق و اختلالات پس از سانحه با تأکید بر خشونت های جنسی، خشونت خانگی بویژه خشونت علیه زنان
- ۲- تغییرات و اختلالات روانی در قبل و دوران قاعدگی، دوران بلوغ، پس از دواج، بارداری، سقط، مرده زایی، پس از زایمان، شیردهی، نازایی، یائسگی و سوگ و نکات مواجه با آنها.
- ۳- مشکلات روانی شیرخواران شامل: عقب ماندگی های ذهنی، زبانی و حرکتی، شناسایی اختلالات تکاملی - شناسایی بیش فعالی - اختلالات تیک و خوردن و خواب و دفع و طرز مواجه با آنها
- ۴- آشنایی کلی با طرز برخورد با اختلالات روانی و ارجاع موارد

منابع اصلی درس:

1. Sadock , B.J. & Sadock, V.A.(the latst edition). Comperhensive Textbook of Psychlatry. Willllams&Wilins : Lippincott.
2. American Psychiatric Association . (the latst edition).Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders
3. 10 - Nusbaum M&Rosenfeld JA,Sexual health across the life style ,Cambridge (last edition)
4. 11 - Blackburn M,Sexuality &disability,Butterworth - Heinemann(last edition) - Ancis JR,Jongsma AE,The complete womens psychotherapy - treatment planner,Wiley(last edition) - Zayfert C&Black Becker C,Cognitive behaviorial therapy for PTSD(last edition)

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف: ۱- امتحان کتبی ۲- شرکت در فعالیت های کلاسی

کد درس: ۲۶

نام درس: اختلالات عملکرد جنسی

پیش نیاز یا همزمان: روانپزشکی در مامایی

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

- آشنایی با ویژگیهای عملکرد جنسی و عوامل موثر بر آن
- آشنایی با عملکرد جنسی در سنین مختلف و شرایطی مانند بارداری
- آشنایی با اختلالات عملکرد جنسی
- آشنایی با نحوه آموزش و مشاوره در زمینه های مشکلات مربوط به رفتار های جنسی

شرح درس: در طول این درس دانشجویان عملکرد جنسی طبیعی و غیر طبیعی در زوجین و رفتار های جنسی سنسن کودکی، نوجوانی، بارداری، سنین بالا و در بیماری ها و اختلالات عملکرد جنسی و آموزش و مشاوره در این زمینه را می آموزند.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت):

- نظریه های روان شناختی مربوط به هویت جنسی، نقش جنسی و رفتار جنسی
- Sexology از دیدگاه فیزیولوژی و روان شناسی
- چرخه پاسخ جنسی طبیعی در زنان و مردان
- عوامل مؤثر بر پاسخ جنسی اعم از بیماریها، داروها، سن و محیط خانوادگی
- Sexology در کودکی، نوجوانی، بارداری، سنین بالا و بیماریهای ارگانیک
- اختلالات در عملکرد جنسی
- اختلالات چرخه جنسی
- تفاوت چرخه جنسی طبیعی و غیر طبیعی
- سرد مزاجی در زنان و علل آن
- علل نزدیکی دردناک
- اختلالات عملکرد جنسی در مردان و تأثیر آن بر زن
- آموزش و مشاوره در اختلالات عملکرد جنسی
- انحرافات جنسی

منابع اصلی درس:

- ۱- بیماریهای زنان نوک. برک، جانان. اس، آخرین چاپ.
- ۲- خلاصه روانپزشکی علوم رفتاری روانپزشکی بالینی. کاپلان، سادوک، آخرین چاپ
- ۳- مسائل جنسی و اختلالات روان تنی. کاپلان، سادوک، آخرین چاپ
- 4-Nusbaum M&Rosenfeld JA,Sexual health across the life style ,Cambridge (last edition) 4 -
- 5 - Blackburn M,Sexuality & disability,Butterworth - Heinemann(last edition)
- 6-Ancis JR,Jongsma AE,The complete womens psychotherapy - treatment planner,Wiley (last edition)

۷- و دیگر منابع معتبر روز به معرفی استاد

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

- حضور فعال در کلاس
- چگونگی انجام تکالیف محوله
- شرکت در امتحان نیم ترم
- شرکت در امتحان پایان ترم

پیش نیاز یا همزمان : بارداری و زایمان غیر طبیعی(۱)، بیماریهای داخلی جراحی در بارداری و زایمان (۲) -

بیماریهای زنان و ناباروری

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

۱. آشنایی با رادیولوژی و رادیوتراپی

۲. آشنایی با سونوگرافی و الکتروولوژی و تمرینات در فیزیوتراپی

شرح درس: در طول این درس دانشجویان با مبانی رادیولوژی و رادیوتراپی و الکتروولوژی و فیزیوتراپی آشنا شده و چگونگی بکارگیری آنها در امر تشخیص و درمان موارد مربوط به زنان و مامایی و چنین می آموزند.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت):

تدریس مباحث زیر همراه با استفاده از مولاژ، اسلاید، عکسهای سونوگرافی، رادیوگرافی، کولپوسکوپی و هیستروسکوپی، فیلم و غیره

- مبانی رادیولوژی و رادیوتراپی در مامایی (رادیو اکتیویته، ماهیت و خواص و جذب اشعه X)
- کاربرد جریانهای پرفرکانس، لیزر، سرما درمانی در زنان و مامایی
- کاربرد اشعه X در زنان و مامایی (پلویمتری - پرزانتاسیون جنین) - هیستروسالپینگوگرافی و کاربرد رادیوتراپی
- آشنایی با دستگاه سونوگرافی و آمادگی بیمار قبل از انجام آن - آشنایی با دستگاههای کولپوسکوپی و هیستروسکوپی و شرایط و آمادگی قبلی بیمار
- سونوگرافی در سه ماهه اول (تشخیص حاملگی قابل حیات و غیر قابل حیات، تعیین سن حاملگی، حاملگی چند قلو، نمونه گیری از جفت و...)
- تشخیص عوارض سه ماهه اول و دوم و سوم بارداری (سقط، حاملگی مولار، حاملگی خارج رحمی، آمنیو سنتز، سندروم داون، و...)
- تشخیص ناهنجاریهای جنینی (سر، ستون فقرات، قلب، کلیه و...)
- روشهای تهاجمی ارزیابی سلامت و درمان جنین (آمنیوسنتز، بیوپسی از کوریون خونگیری از سر جنین و بند ناف، تعویض خون، جراحی و...)
- بررسی حجم مایع آمنیوتیک و اختلالات آن - بایو فیزیکیال پروفایل - محل و سن و گریدینگ جفت و اختلالات مربوطه
- بررسی رشد جنین و اختلالات مربوطه (تعیین وزن - ماکروزومی - تأخیر رشد)
- سونوگرافی در بیماریهای زنان شامل: بررسی لگن، فیبروم، آدنومیوزیس، توده های تخمدانی، کانسرو... - آزمایشات رادیو اکتیو برای تشخیص

- آشنایی با دستگاههای کوتروکرایو و کاربرد آنها و آمادگیها و شرایط بیمار قبل و بعد از آن - آشنایی با دستگاه لیزر و کاربرد آن در مامایی و زنان
- استفاده از تنس برای دیسمنوره و بی اختیاری ادراری و همچنین ماساژ و حرکات بدنی برای رفع دردها و ورزشها در بارداری و پس از زایمان
- تمرین کگل

منابع اصلی درس:

۱ - کتابهای پیشنهادی استاد مربوطه همراه با کتابهای مربوط به سونوگرافی، رادیوگرافی و رادیوتراپی، تنس و فیزیوتراپی و ماساژ و ورزشها و تمرینات بدنی و... آخرین چاپ

2. Obstetric ultra sound Made Esay Norman C Smith MD FRCOG, (last edition)

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

- حضور فعال در کلاس
- چگونگی انجام تکالیف محوله
- شرکت در امتحان نیم ترم
- شرکت در امتحان پایان ترم

پیش نیاز یا همزمان: بارداری و زایمان غیرطبیعی (۱)، بیماریهای داخلی جراحی در بارداری و زایمان (۲)

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

۱ - آشنایی با اصول و چگونگی فرآیند مدیریت

۲ - کاربرد اصول مدیریت در اداره امور آموزش و خدمات مامایی و استفاده از عوامل مختلف تصمیم گیری در جهت رفع مشکلات موجود در مامایی.

شرح درس: باگذرانیدن این درس دانشجویان اصول و چگونگی فرآیند مدیریت را آموخته و با کاربرد اصول آن در اداره امور آموزش و خدمات مامایی آشنا می‌گردند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت):

- پایه و اصول مدیریت کلاسیک، مدیریت جدید، مدیریت رفتاری، اهداف و مراحل، مدیریت (طرح و برنامه ریزی سازماندهی، پرسنل، رهبری سرپرستی، هماهنگی بودجه بندی، تصمیم گیری، ارتباط، کنترل، نظارت، ارزشیابی و گزارش ویژه).
- سرپرستی و مدیریت با توجه به نقشهای نظارت، رهبری، تعریف رهبر، انواع رهبر، شرایط یک مدیر (اخلاقی، شخصیتی، علمی، لیاقت و کارائی، تعهد و مسئولیت ...)
- رهبری و قدرت اجتماعی، روابط رهبر و پیروان، نقشهای رهبری.
- انگیزه، عوامل اصلی انگیزه، تشخیص و ایجاد انگیزه
- اصول و مراحل تصمیم گیری، فرآیند حل مشکلات، قدرت و تفویض اختیار
- برنامه ریزی با توجه به نیاز مادران و نوزادان و بیماران، کارکنان واحد مربوطه، آموزش حین خدمت (کوتاه و طویل المدت) نظارت بر آموزش.
- ارتقاء و تداوم کیفیت و مدیریت کیفیت جامع (TQM)
- کارآفرینی سازمانی
- اصول ارزشیابی در آموزش و خدمات مامائی
- تقسیمات بیمارستانی و سازمان تشکیلات مراکز بهداشتی، درمانی و تشکیلات خدمات بهداشتی درمانی، آموزشی در مامائی در سطوح مختلف، نقش مدیریت در ارائه خدمات و آموزش مامائی، اداره امورزایشگاهها و بخشهای زنان و زایمان.
- قوانین و مقررات بهداشتی درمانی (مقررات استخدامی کارکنان، شرح وظایف، قوانین بیمارستانی، مدیریت خدمات مامائی و مسئولیتهای آموزشی با توجه به اهداف آموزش خدمات مامائی.
- مدیریت تعالی سازمانی (EFQM)، مدل ها

منابع اصلی درس:

- ۱- سازمان مدیریت، اقتداری، علی محمد، آخرین چاپ.
- ۲- اصول مبانی مدیریت، جاسبی، عبدالله، آخرین چاپ.
- ۳- کاربرد مهارت‌های مدیریت در خدمات پرستاری، قابل جو، منیژه، آخرین چاپ
- ۴- مدیریت پرستاری و مامایی، هروآبادی، شفیقه، مرباغی، اکرم، آخرین چاپ
- ۵- شناخت بیمارستان، آصف زاده، سعید، آخرین چاپ
- ۶- اصول مدیریت و خدمات مامائی، رجبی نژاد، طاهره، آخرین چاپ
- ۷- نظارت در مدیریت و برنامه ریزی، راهنمای تعلیماتی، وایلز جان، ماندی جوزف، آخرین چاپ
- ۸- اصول مدیریت، تهران: کولتز هرولد و همکاران، مرکز مدیریت دولتی، آخرین چاپ.
- ۹- مدیریت عمومی. علاقه بند، علی، آخرین چاپ.
- ۱۰- و سایر منابع معتبر روز

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

- ۱- حضور فعال در کلاس
- ۲- چگونگی انجام تکالیف محوله
- ۳- شرکت در امتحان نیم ترم
- ۴- شرکت در امتحان پایان ترم

پیش نیاز یا همزمان: بارداری و زایمان غیر طبیعی (۱) بیماریهای داخلی و جراحی در بارداری و زایمان (۲)

تعداد واحد: ۳ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

- ۱ - تشخیص حالات زن در هنگام سلامت و بیماری و بیماریهای دستگاه تولید مثل و تصمیم گیری مناسب در انتخاب اولویت در اجرای درمانها و مراقبتهای مربوطه (جسمانی، روانی، اجتماعی)
- ۲ - توانایی تشخیص، تصمیم و اقدام مقتضی (ارجاع، درمان و مراقبت) در مورد ضایعات، ناهنجاریها و بیماریهای دستگاه تولید مثل
- ۳ - شناخت علل بیماریهای دستگاه تولیدمثل در زنان، آشنایی با روشهای پیشگیری، تشخیص، درمان و مراقبتهای مربوطه.
- ۴ - تشخیص مسئولیتها و محدودیتهای حرفه‌ای و پای بندی به اصول اخلاقی و موازین شرعی در هنگام ارائه خدمات.

شرح درس:

این درس ضمن مرور ساختمان دستگاه تناسلی و چگونگی گرفتن شرح حال به تدریس مباحث فیزیولوژی قاعدگی و اختلالات مربوط به آن، دوران یائسگی و بیماریهای دستگاه تناسلی، پستان، نازائی و تکنولوژیهای کمک باروری می‌پردازد.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت):

- مروری بر ساختمان دستگاه تناسلی زن (داخلی و خارجی)
- گرفتن شرح حال، معاینات ژنیکولوژی، آزمایشات زنان و روشهای غربالگری و تشخیصی
- بلوغ (طبیعی، زودرس و دیررس) و اختلالات هورمونی و بیماریهای مربوط به آن
- شناخت فیزیولوژی قاعدگی (هیپوتالاموس، هیپوفیز و تخمدانها، دیسمنوره و P.M.S)
- اختلالات قاعدگی و خونریزیهای غیر طبیعی دستگاه تناسلی
- یائسگی و دوران قبل از یائسگی
- بیماریهای فرج و مهبل (علل و علائم روشهای تشخیص و درمان، مراقبتهای مربوطه و روشهای پیشگیری)
- عفونتها، بیماریهای خوش خیم و بدخیم - عفونتهای STD و HIV/AIDS
- بیماریهای رحم و دهانه رحم (خوش خیم و بدخیم شامل علل و علائم، روشهای تشخیصی، درمان و مراقبتهای مربوطه و روشهای پیشگیری)
- بیماریهای لوله رحمی، عفونتها، (PID) و ناهنجاریها و تومورها و سل دستگاه تناسلی
- بیماریهای تخمدان (خوش خیم و بدخیم)، تومورها و کیستها و سندروم تخمدان پلی کیستیک
- ناراحتی های دستگاه ادراری، بی اختیاری ادرار، فیستول های وزیکو واژینال و رکتواژینال

- مشکلات و بیماریهای پستان: تومورها، کیستها و عفونتها، معاینه دقیق موارد طبیعی و غیر طبیعی، تشخیص، مراقبتهای درمانی و پیشگیری
- آندومتریوز
- آشنایی با اختلالات کروموزومی (سندرمهای مختلف)

نازایی:

- انواع روش های تشخیصی، درمانی و دیگر اقدامات و کمک به زوج نابارور
- بررسی علل نازایی در مرد و زن
- عوامل مشترک نازایی مرد و زن (مسائل جنسی، قدرت باروری ضعیف، ناسازگاری (ایمنولوژی)
- آزمایشات لازم جهت تشخیص علل نازایی
- عوامل نازایی در زن، عامل سرویکال، رحمی، لوله ای، تخمدانی، آندومتریوز، عوامل فوق کلیوی، عوامل مربوط به غدد تیروئید و بررسی غدد داخلی، عوامل هورمونی در نازایی.
- عوامل نازایی در مرد، اختلالات مایع سمن، واریکوسل، اختلالات مادرزادی، اختلالات غدد درون ریز، سموم محیطی و تماس با داروها
- آشنایی با تکنولوژیهای کمک باروری
- مشاوره ناباروری و بررسی مسائل روانی زوجین نابارور

منابع اصلی درس:

۱. اسپروف، آخرین چاپ
۲. بیماریهای زنان نوک. برک، جانان. اس، آخرین چاپ.
۳. بیماریهای زنان کیسنر. رایان، کنت. آخرین چاپ.
۴. بیماریهای زنان، هکر و مور، آخرین چاپ
۵. سایر منابع معتبر روز با نظر استاد

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

- حضور فعال در کلاس
- چگونگی انجام تکالیف محوله
- شرکت در امتحان نیم ترم
- شرکت در امتحان پایان ترم

هدف کلی درس:

- ۱ - کسب توانایی در گرفتن شرح حال از بیمار و انجام معاینات بالینی در بیماریهای زنان
- ۲ - کسب توانایی در تشخیص و مداوای برخی از بیماریهای زنان
- ۳ - کسب توانایی در انجام مراقبتهای لازم از مددجو
- ۴ - آشنایی با چگونگی نقش ماما بعنوان مشاور و آموزش دهنده در بیماریهای زنان و ناباروری
- ۵ - شناخت حدود و وظایف حرفه ای در زمینه ارائه خدمات بالینی با توجه به اصول اخلاقی و شرعی

شرح درس: با گذراندن این واحد کارآموزی دانشجویان توانایی گرفتن شرح حال از مددجویان و انجام معاینات بالینی زنان را آموخته ضمن آشنایی با چگونگی مداوای بیماریهای زنان به نقش مشاوره ای و آموزشی خود درمقابل نیاز مددجویان نیز می‌پردازند.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت):

- گرفتن شرح حال و انجام معاینات بالینی در بیماریهای زنان زیر نظر مربی مامایی استاد مربوطه
- آشنایی با چگونگی تشخیص بیماریهای زنان و ناباروری، نحوه انجام اقدامات پیشگیری و پیگیری
- تشخیص و درمان عفونت های شایع دستگاه ژینتال
- نسخه نویسی
- مشاهده اعمال جراحی زنان دراطاق عمل زن
- آشنایی با مشاوره و آموزش در بیماریهای زنان و نازایی بازوجین
- انجام مراقبتهای مورد نیاز مددجو

۱۲ روز (روزانه ۴ ساعت و ۱/۲ ساعت همراه با ۱۵ دقیقه استراحت) (انجام بیش از موارد تعیین شده توسط دانشجو مانعی ندارد)

گرفتن شرح حال و انجام معاینات فیزیکی در ۲۵ مورد	تجویز، درمان و نوشتن نسخه برای ۱۲ مورد فوق	تهیه اسمیر مرطوب در ۵ مورد
مشاهده معاینات دستگاه تناسلی در ۲ مورد	دادن آموزش در ۱۲ مورد فوق	دیدن اسمیر مرطوب زیر میکروسکوپ و تشخیص آن در ۵ مورد فوق
انجام معاینات دستگاه تناسلی در ۲۵ مورد (شامل معاینه خارجی و داخلی)	انجام مشاوره در ۱ مورد	انجام و تفسیر تست فرن در ۱ مورد
مشاهده معاینه پستان در ۲ مورد	مشاهده اعمال جراحی زنان در اتاق عمل زنان یک روز ۲-۳ مورد	انجام PCT و دیدن آن زیر میکروسکوپ در ۱ مورد

مشاهده و پیگیری ۳ مورد case نازایی در درمانگاه نازایی (یک روز)	انجام معاینه پستان در ۵ مورد
مشاهده ۱۲ case غیرازسرویسیت و واژینیت	گذارن اسپکولوم در ۲۵ مورد
مشاهده و کمک به انجام هیستروسالپنگوگرافی، هیستروسکوپی، کولپوسکوپی، لاپاراسکوپی، کوتروکرایو، دیلاتاسیون و کورتاژ سرویکس و آندومتر هر کدام ۱ مورد	مشاهده تهیه اسمیراز سلولهای سرویکس در ۲ مورد
گرفتن شرح حال و انجام معاینات و تجویزات و درخواست آزمایشات و پیگیری لازم در مورد	تهیه اسمیراز سلولهای سرویکس در ۸ مورد
دادن آموزش به بیمار در ۱۳ مورد در case های مختلف	درخواست آزمایشات لازم در ۱۲ مورد
آشنایی با نحوه تشخیص، اداره و درمان، مراقبتها و پیگیری بیمارانی که در بخش جراحی زنان بستری هستند به مدت (روز) حداقل ۳ case مختلف	خواندن و تفسیر جواب آزمایشات در ۱۵ مورد
آموزش معاینه پستان به بیمار در ۱ مورد	تشخیص سرویسیت و واژینیت در ۱۲ مورد
تفسیر نتیجه آزمایش آنالیز من (منی) ۱ مورد	
شرکت در پرسش و پاسخ و مطالعه مباحث نظری	

منابع اصلی درس:

۱. اسپیروف، آخرین چاپ
۲. بیماریهای زنان نوک. برک، جانان. اس، آخرین چاپ.
۳. بیماریهای زنان کیسنر. رایان، کنت. آخرین چاپ.
۴. بیماریهای زنان، هکر و مور، آخرین چاپ
۵. سایر منابع با نظر استاد

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

- ۱- چگونگی حضور در محیط کارآموزی
- ۲- چگونگی انجام امور مربوط به مددجو
- ۳- چگونگی انجام تکالیف محوله
- ۴- شرکت در امتحان پایان دوره

پیش نیاز یا همزمان :-

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: کارآموزی در عرصه

هدف کلی درس: رسیدن به مهارت در اداره و انجام مراقبتهای حین بارداری در موارد طبیعی و بارداریهای پرخطر

شرح درس: این درس به دانشجو کمک می‌کند تا به مهارت لازم در انجام مراقبتهای بارداری از مادران باردار طبیعی و غیرطبیعی دست یابد و آموزشها و مشاوره‌ها و تجویزات لازم را برای آنها انجام دهد.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت):

انجام مراقبتهای بارداری همراه با درخواست انجام آزمایشات و تجویزات، آموزشها و مشاوره‌ها و ارجاع و پیگیریهای لازم در درمانگاههای پره ناتال بیمارستانهای آموزشی

۱۱ روز (روزانه ۵ ساعت همراه با ۱۵ دقیقه استراحت) و انجام بیش از موارد تعیین شده مانعی ندارد

درخواست ۲-۳ مورد سونوگرافی و دیگر تستهای سلامت جنین و ۱۰ مورد تفسیر و راهنمایی بر طبق جواب آنها	معاینه فیزیکی اعضای مختلف بدن مادر باردار و مرور سیستمها در حدود ۲۵ مورد (شامل ملتحمه چشم، تیروئید، قلب، ریه، پستان، لثوئید، اندامها و...)	گرفتن شرح حال و ارزیابی روانی - اجتماعی و فیزیکی در ۳۰ - ۲۸ خانم باردار طبیعی (بدون عارضه) همراه با آموزشهای لازم و انجام مراقبتهای کامل (حدوداً ۱/۳ در سه ماهه اول، ۱/۳ در سه ماهه دوم و ۱/۳ در سه ماهه سوم)
انجام ۱ مورد NST و ۱ مورد rollover test و ۱ مورد کومبس غیرمستقیم	تشکیل پرونده و درخواست آزمایشات روتین یا لازم در حین بارداری در ۱۵ مورد	گرفتن شرح حال و ارزیابی روانی - اجتماعی و فیزیکی و انجام معاینات و مراقبتهای درخواست آزمایشات در ۱۴ - ۱۰ مورد خانم باردار مبتلا به بیماریهای داخلی و جراحی (۱ مورد بیمار قلبی، ۱ مورد حامله دیابتی، ۱ مورد پره اکلامپسی، ۱ مورد عفونت ادراری، ۱ مورد آنمی، ۱ مورد عفونتها نظیر سرخجه و هیپاتیت و...، ۱ مورد پره ترم و پوست ترم، ۱ مورد ارهاس منفی، ۱ مورد بیماری تیروئید، ۱ مورد دیگر بیماریها نظیر تنفسی، صرع، IUGR و...)
سمع صدای قلب با گوشی پینارد ۵ مورد و داپلر ۲۰ مورد	تجویز داروهای مجاز و لازم حین بارداری در ۲۰ مورد و دادن ۱۵ مورد آموزش و مشاوره	
تفسیر و راهنمایی صحیح بر اساس جواب آزمایشات در ۱۰ مورد	درخواست ۲-۱ مورد آزمایش کامل و کشت و موردی ادرار در موارد اورژانس و مورد نیاز	
تهیه یک پمفلت یا پوستر آموزشی (فردی یا گروهی)	اداره کلاسهای آموزشی دوران بارداری ۱ مورد	
شرح و پاسخ و مطالعه مباحث	شرکت در پرسش و پاسخ و مطالعه مباحث	

منابع اصلی درس: همان منابع دروس نظری بارداری و زایمان

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف: حضور فعال دانشجو، انجام تکالیف و وظایف محوله، انجام

مراقبتهای مربوط به بیماریها مراجع و امتحان پایان دوره

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: کارآموزی در عرصه زایمان

هدف کلی درس: رسیدن به مهارت اداره لیبر و انجام زایمان و نیز مراقبتهای بعد از زایمان در موارد طبیعی و موارد Case در بخشهای زایمان بیمارستانهای آموزشی

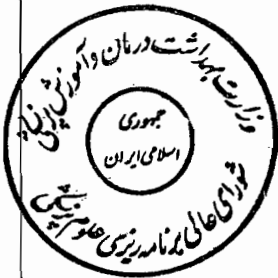
شرح درس: این درس به دانشجویان کمک می‌کند تا مهارت علمی و عملی لازم را در مهارت اداره لیبر و انجام زایمان و نیز مراقبتهای بعد از زایمان در موارد طبیعی و موارد Case بدست آورند.

رئوس مطالب: (۲۰۴ ساعت):

دانشجویان باید عهده دار کلیه مراقبتهای و اداره اداره لیبر و انجام زایمان و نیز مراقبتهای بعد از زایمان در موارد طبیعی و موارد Case شوند.

۲۱ روز صبح و عصر ۱۰ ساعته (۱ ساعت نماز و ناهار) (انجام بیش از موارد تعیین شده مانعی ندارد)

<p>رسیدگی به وضعیت نوزاد بلافاصله بعد از زایمان (باز - کردن راه هوایی، جلوگیری از هیپوترمی، تحریک برای تنفس بهتر و دادن آپگار دقایق ۱ و ۵) ۱۶ - ۸ مورد</p>	<p>پوشیدن صحیح گان و دستکش و استفاده صحیح از وسایل و باز کردن صحیح پک و فراهم کردن وسایل مورد نیاز با بکارگیری اصول صحیح استریلیتی ۱۶ - ۸ مورد</p>	<p>توجه: نیمی تا دوسوم از موارد زیر باید در caseهایی مانند دیابت، پره اکلامپسی، پارگی زودرس کیسه آب، دکولمان و پروپوسا، post term، date/post term قلبی، دوقلویی، بریج، جنین مرده، IUGR، زایمان زودرس، واکيوم و... باشد و نام هر مورد خاص، در شرح خلاصه ای که دانشجو برای هر فرد می‌نویسد ثبت گردد تا بعد مشخص شود که هر دانشجو آیا همه caseها را آموزش دیده است؟ و نیز از هر case چند مورد را انجام داده است؟</p>
<p>کلامپ بند ناف و معاینه فیزیکی نوزاد و تزریق ویتامین K و نظارت</p>	<p>انجام صحیح پرپ و درپ پرینه ۱۶ - ۸ مورد</p>	<p>گرفتن شرح حال، معاینات فیزیکی و لثوپلد و گرفتن علائم</p>

<p>برداشتند و گرفتن اثریای نوزاد ۱۶- ۸ مورد</p>		<p>حیاتی ۲۰ مورد</p>
<p>کمک به ترمیم اپی زیوتومی یا پارگی ۱ مورد با توجهات و مراقبتهای ضروری قبل و حین و بعد از ترمیم (در مورد دانشجوی همکلاسی خود)</p>	<p>انجام صحیح بیحسی اپی زیوتومی ۱۰- ۵ مورد و بیحسی پودندال ۱ مورد و کمک به اپیدورال ۱ مورد</p>	<p>کنترل FHR حداقل ۱۰۰ مورد (البته به میزان لازم برای کنترل لیبر) شامل پیدا کردن محل صحیح، کنترل نبض جنین با نبض مادر، کنترل ۱ دقیقه ای کامل، کنترل لازم بلافاصله بعد از کنترکشن و شمارش مثبت و بکارگیری مانیتورینگ داخلی و خارجی</p>
<p>انجام صحیح زایمان جفت و معاینه کامل آن ۱۶- ۸ مورد</p>	<p>تشخیص نیاز و انجام اپی زیوتومی ۱۰- ۵ مورد</p>	<p>توشه واژینال: دیلاتاسیون، افاسمان، استیشن، پوزیشن، موقعیت سرویکس، وضعیت کیسه آب و معاینه لگن (۴۰- ۲۰ بار)</p>
<p>خروج دستی جفت ۱ مورد و جستجوی داخل رحم در مرحله چهارم ۱ مورد</p>	<p>ترمیم اپی زیوتومی ۱۰- ۵ مورد</p>	<p>معاینه لازم و تصمیم در بستری کردن زائو در لیبر ۵ مورد</p>
<p>دفع صحیح وسایل مصرفی آلوده و جمع آوری درست وسایل غیر مصرفی درمطهای مربوطه پس از زایمان ۱۶- ۸ مورد</p>	<p>ترمیم پارگی ۲- ۳ مورد</p>	<p>آماده کردن زائوی بستری شده برای استقرار در اتاق لیبر (لباس، تخت، توصیه به تخلیه مثانه، گرفتن رگ و وصل سرم در صورت لزوم و خونگیری و توضیحات لازم به زائو) ۲۵ مورد</p>
<p>برقراری وسایل راحتی زائو و انجام کنترل های مرحله چهارم (شامل کنترل خونریزی، ارتفاع وقوام رحم، علائم حیاتی، هشپاری زائو هر ربع ساعت تا ۱ ساعت) پس از زایمان مثبت درست و گزارش آن به مربی/ مامای بخش ۱۶- ۸ مورد</p>	<p>مشاهده ۵ case دیگر که تاکنون مشاهده نکرده است</p>	<p>اداره و کنترل لیبر بطور کامل (شامل کنترل صدای قلب، کنترل انقباضات رحمی، تغذیه، پوزیشن، برقراری ارتباط اعتماد آمیز و آموزشهای لازم و حمایت عاطفی از زائو، معاینه واژینال، توجه به تخلیه مثانه، کمک به تسکین درد،</p>

<p>تهیه یک پمفلت یا پوستر آموزشی (فردی یا گروهی)</p>		<p>تجویز دارو و مایع درمانی لازم در موارد مورد نیاز، پاسخ به سوالات زائو یا همراه او و... ۳۰ مورد هر مورد حداقل ۳ ساعت که ۵ - ۳ مورد آن اینداکشن باشد</p>
<p>دادن آموزشهای کامل بعد از زایمان قبل از انتقال مادر به بخش بعد از زایمان (شامل مراقبت از خود و بهداشت فردی، حمام، مراقبت از زخم، لوشیا، تغذیه، بهداشت در دفع مدفوع ادرار، علائم خطر در مادر و نیاز به مراجعه فوری، نحوه شیردهی، واکسیناسیون، دفع مدفوع و ادرار نوزاد، دیگر مراقبتهای نوزاد، علائم خطر نوزاد، آزمایشات لازم برای غربالگری بیماریهای منجر به عقب افتادگی نوزاد، نزدیکی جنسی و تنظیم خانواده و بازگشت قاعدگی و نیز احتمال بارداری مجدد و زمان و مکان مراجعات بعدی) در ۱۶ - ۸ مورد و مشاوره با زن و شوهر ۱ مورد</p>	<p>کمک به انجام زایمان ۵ مورد و مشاهده ۵ case دیگر که تاکنون مشاهده نکرده است</p>	<p>انجام آمنیوتومی با رعایت تمامی شرایط لازم ۳ مورد</p>
<p>ترخیص مادر با انجام معاینات و دادن آموزشهای لازم حین ترخیص در مورد خود و نوزاد ۲ مورد طبیعی و ۲ مورد case</p>	<p>انجام زایمان واژینال بطور کامل ۱۶ - ۸ مورد</p>	<p>تشخیص زمان زایمان و انتقال به موقع زائو به اتاق زایمان ۱۶ - ۸ مورد</p>
<p>شرکت در پرسش و پاسخ و مطالعه مباحث نظری</p>		

منابع اصلی درس:

همان منابع دروس نظری بارداری و زایمان

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

- حضور فعال دانشجویان
- انجام تکالیف و وظایف محوله
- انجام مراقبت های مربوط به بیماریا مراجع
- امتحان پایان دوره

کد درس: ۳۳

نام درس: کارآموزی در عرصه بیماریهای زنان و ناباروری

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: کارآموزی در عرصه

هدف کلی درس:

رسیدن مهارت در تشخیص بیماریهای زنان و نحوه اداره و درمان آنها و نیز آموزشها و مشاوره های لازم. همچنین آشنایی با نحوه تشخیص و درمان موارد ناباروری و آموزشها و مشاوره های مربوط به ناباروری.

شرح درس:

این درس به دانشجویان کمک می کند تا در تشخیص و ارائه خدمات مربوطه در مورد بیماریهای زنان و نیز مشکلات ناباروری و انجام مشاوره و آموزشهای مربوط به آنها به مهارت لازم برسند.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت):

انجام خدمات مربوط در مورد مراجعین و بیماران مبتلا به انواع بیماریهای زنان و نیز ناباروری اعم از تشخیص، مراقبت، درمان، نسخه نویسی، ارجاع، پیگیری و آموزش و مشاوره های لازم در درمانگاههای ژنیکولوژی و ۲ - مراکز ناباروری بیمارستانهای آموزشی و نیز ۳ - ۲ روز در بخش جراحی زنان. در طی ۱۱ روز (روزانه ۵ ساعت همراه با ۱۵ دقیقه استراحت) انجام بیش از موارد تعیین شده توسط دانشجویان معانی (ندارد)

گرفتن شرح حال و انجام معاینات فیزیکی در ۳۰ مورد	دادن آموزش در ۱۵ مورد فوق	دیدن اسمیرمرطوب زیر میکروسکوپ و تشخیص آن در ۵ مورد فوق
انجام معاینات دستگاه تناسلی در ۳۰ مورد (شامل معاینه خارجی و داخلی)	انجام مشاوره در ۱ مورد	انجام و تفسیر تست فرن در ۱ مورد
انجام معاینه پستان در ۵ مورد	مشاهده اعمال جراحی زنان در اتاق عمل زنان یک روز ۳ - ۲ مورد	انجام PCT و دیدن آن زیر میکروسکوپ در ۱ مورد
گذارن اسپکولوم در ۳۰ مورد	مشاهده و پیگیری ۳ مورد case نازایی در درمانگاه نازایی (یک روز) مشاهده، معاینه و پیگیری تومورهای پستان (نصف روز یا یک روز)	کمک به انجام هیستروسالپینوگرافی، هیستروسکوپی، کولپوسکوپی، لاپاراسکوپی، کوتر و کرایو، دیلاتاسیون و کورتاژ سرویکس و آندومتر هر کدام ۱ مورد
تهیه اسمیراز سلولهای سرویکس در ۸ مورد	مشاهده ۱۵ case غیراز سرویسیت و واژینیت	تهیه کشت از ترشحات واژن ۱ مورد
خواندن و تفسیر نتیجه اسمیر در ۲ مورد	گرفتن شرح حال و انجام معاینات و تجویزات و درخواست	دادن آموزش به بیمار در ۱۵ مورد در caseهای مختلف
خواندن و تفسیر جواب آزمایشات در ۱۰ مورد	آزمایشات و پیگیری لازم در	آشنایی با نحوه تشخیص، اداره و درمان،

مراقبتها و پیگیری بیمارانی که دربخش جراحی زنان بستری هستند به مدت ۱ روز (حداقل ۲ case مختلف)	مورد ۱۵ case به غیرازسرویسیت وواژینیت (داخل همان ۳۰ مورد که درابتدا گفتیم) با	مورد
آموزش معاینه پستان به بیماردر ۱ مورد	ذکرنام case ها تا بعد معلوم شود دانشجو چه caseهایی را آموزش دیده است؟ و نیز از هر case چند	تشخیص سرویسیت و واژینیت در ۱۵ مورد
تفسیرنتیجه آزمایش آنالیزسمن (منی) ۱ مورد	مورد را انجام داده است؟ (شامل انواع بیماریهای مقاربتی، عفونت دستگاه ادراری، بی اختیاری ادراری، PID، مول و GTN، حاملگی خارج رحمی، کانسرها، کیستها وتوده های تخمدانی، میوم، بیماریهای پستان، دیسمنوره ها، PMS، خونریزیهای غیرطبیعی، آمنوره، نا باروری، مشکلات یائسگی، هیرسوتیسم، و...)	
شرکت درپرسش وپاسخ ومطالعه مباحث نظری	تهیه اسمیر مرطوب در ۵ مورد	تجویزدرمان ونوشتن نسخه برای ۱۵ مورد فوق

منابع اصلی درس:

۱. اسپیروف، آخرین چاپ
  ۲. بیماریهای زنان نواک. برک، جانان. اس، آخرین چاپ.
  ۳. بیماریهای زنان کیسنر. رایان، کنت. آخرین چاپ.
  ۴. بیماریهای زنان، هکر و مور، آخرین چاپ
- سایر منابع با نظر استاد

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

- حضورفعال دانشجو
- انجام تکالیف ووظایف محوله
- انجام مراقبتهای مربوط به بیماریا مراجع
- امتحان پایان دوره

نام درس: کارآموزی در عرصه بهداشت باروری، مادر و کودک و تنظیم خانواده کد درس: ۳۴

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: کارآموزی در عرصه

هدف کلی درس:

رسیدن مهارت در ارائه خدمات بهداشت باروری، مادر و کودک و تنظیم خانواده و خدمات بهداشت جامعه مربوطه را که جزو وظایف اصلی ماماهاست. همچنین تشخیص مشکلات موجود در مورد این خدمات و نیز ارائه راه حل برای آنها.

شرح درس:

این درس به دانشجویان مامایی کمک می‌نماید که خدمات مامایی مربوط به بهداشت باروری، مادر و کودک و تنظیم خانواده و خدمات بهداشت جامعه مربوطه را به نحو صحیح و با مهارت لازم انجام دهند. همچنین مشکلات موجود در مورد ارائه این خدمات را تشخیص داده و راه‌های لازم را برای رفع آنها ارائه نمایند.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت):

انجام خدمات مربوط به بهداشت باروری، مادر و کودک و تنظیم خانواده و نیز خدمات بهداشت جامعه مربوط به حرفه مامایی در محلهای ستادی و نیز مراکز بهداشتی و درمانی شهری و نیز روستایی و مراکزی از اجتماع که زنان در آن مراکز حضور دارند یا به تحصیل و اشتغال می‌پردازند به همراه انجام یک پروژه حل مشکل.

۱۱ روز (روزانه ۵ ساعت همراه با ۱۵ دقیقه استراحت) (انجام بیش از موارد تعیین شده توسط دانشجو مانعی ندارد)

تنظیم خانواده:	بخش مراقبت از کودکان زیر ۵ سال:	غربالگری مادران پرخطر و ارجاع به پزشک متخصص یا بیمارستان ۱ مورد
تشکیل پرونده برای مراجعه کنندگان جدید ۳ مورد	تشکیل پرونده برای مراجعین جدید ۲ مورد	درخواست انجام سونوگرافی ۱ مورد
معاینه فیزیکی مراجعه کنندگان	توزین وزن و اندازه گیری قد و دور سر کودکان بنحو صحیح ۵ مورد	تشخیص حاملگیهای پرخطر و آموزش موارد خطر
انجام اسمیر دهانه رحم ۲ مورد	ترسیم درست منحنی رشد در کارت مخصوص ۵ مورد	برنامه ریزی برای فواصل مراجعه در ۲ مورد
خواندن جواب اسمیر و تفسیر آن ۲ مورد	برنامه ریزی برای فواصل مراجعه برای پایش رشد در مورد ۵ کودک	دیگر موارد:
انجام مشاوره تنظیم خانواده ۲ مورد	تشخیص انحرافات از رشد مناسب و پیگیری علت آن با انجام مصاحبه با مادر و دادن توصیه‌های لازم و احیانا ارجاع لازم به پزشک در ۱ مورد	آموزش و مشاوره در مورد بهداشت دوران بلوغ ۱ مورد
تغییر روش تنظیم خانواده با انجام	آموزش شیردهی صحیح از پستان به	آموزش و مشاوره در مورد مسائل

مشاوره لازم ۱ مورد	مادر ۳ مورد	یائسگی ۱ مورد
ارائه انواع روش مناسب تنظیم خانواده به مددجویان شامل قرص خوراکی، کاندوم، آمپول، آی یودی، و... از هر کدام حداقل ۵ مورد با انجام معاینات و درخواست آزمایشات لازم در هر مورد	آموزش تغذیه تکمیلی ۱ مورد تا یکسالگی ۱ مورد تا دوسالگی	آموزش و مشاوره ازدواج ۱ مورد
گذاردن آی یودی ۴ مورد	آموزش تغذیه با شیرکمی در ۱ مورد	آموزش و مشاوره عملکرد جنسی ۱ مورد
خارج کردن آی یودی یک مورد	آموزش تغذیه صحیح کودک ۱ مورد بالای ۲ سال	آموزش رابطین بهداشتی در یک موضوع مرتبط
آموزش فردی یا گروهی و اداره کلاسهای تنظیم خانواده حداقل ۱ مورد	تشخیص، انجام برنامه مراقبتی و آموزش در ۱ مورد اسهال، ۱ مورد بیماری تنفسی، ۱ مورد برفک، ۱ مورد افت قند خون و ۱ مورد تب	بخش بهداشت جامعه (شهر و روستا): شامل ۴ روز شهر و ۴ روز روستا
تهیه پمفلت، بوکت یا پوستر آموزشی در تنظیم خانواده یک مورد یا در دیگر بخشهای کارآموزی	بخش مراقبت از مادر باردار:	ارائه کلاس آموزشی برای مدرسه دخترانه ۱ مورد
بخش واکسیناسیون:	تشکیل پرونده برای مراجعه کنندگان جدید ۱ مورد	ارائه کلاس آموزشی در فرهنگسرا برای خانمها با یک موضوع از قبل تعیین و برنامه ریزی و اطلاع رسانی شده ۱ مورد
بکارگیری زنجیره سرد در استفاده از واکسنها	اندازه گیری قد و وزن و فشارخون ۳ مورد	بازدید از یک کارخانه یا یک کارگاه که زنان در آن اشتغال دارند و ارائه آموزشهای بهداشتی لازم به آنها
بکارگیری اصول آسپتیک به هنگام انجام واکسیناسیون	انجام معاینات فیزیکی و لثوپلد ۲ مورد	بازدید و ارائه خدمات بهداشت مادر و کودک در مرکز بهداشت روستایی
بکارگیری شیوه صحیح تجویز و تزریق انواع واکسن	کنترل صدای قلب جنین و علائم حیاتی مادر ۲ مورد	بازدید از مرکز ستادی در شبکه بهداشت و آشنایی با نحوه کار و جمع آوری اطلاعات بهداشتی و نظارت در آن مرکز و تهیه زیج حیاتی و تفسیر آن توسط دانشجو
تجویز و تزریق ۱۲ مورد واکسن برای کودکان از هر نوع واکسن ۲ مورد	درخواست انجام آزمایشات روتین بارداری ۱ مورد	ارائه کلاس آموزشی در مسجد برای زنان

تجویز و تزریق واکسن کزاز برای مادر باردار ۱ مورد	انجام آموزش به مادر باردار در مورد مراقبت از خود در موضوعات مختلف: تغذیه، خواب، استراحت و بهداشت فردی و روابط جنسی، علائم خطر و تمرینات و ورزشهای بارداری و... ۱ مورد	بازدید از یک مرکز سالمندان و معلولان زنان و ارائه آموزش برای آنان
برنامه ریزی واکسیناسیون براساس فواصل و نوع واکسن برای کودکی که برنامه واکسیناسیون خود را درست و به موقع آغاز کرده است ۱ مورد	انجام آموزش گروهی برای مادران باردار ۱ مورد با موضوعات مربوط به آموزشهای دوران بارداری	بازدید از منزل در شهر و روستا با کمک رابطین یا بهورز
برنامه ریزی واکسیناسیون براساس فواصل و نوع واکسن برای کودکی که برنامه واکسیناسیون خود را درست و به موقع آغاز نکرده است ۱ مورد	توجه و معاینه در مورد بهداشت دهان و دندان زن باردار و ارجاع به دندانپزشک در موارد لازم ۱ مورد	بازدید از مهد کودک و رسیدگی و آموزش در مورد مسائل بهداشتی کودکان قبل از سنین مدرسه
تشخیص موارد منع انجام واکسیناسیون	راهنمایی در مورد انجام واکسیناسیون کزاز ۱ مورد	انجام یک پروژه حل مشکل بهداشتی یا مدیریتی ۱ مورد (در رئوس مطالب: نکرشده است)
تشخیص و اجرای صحیح تفاوت در تجویز مقدار و نوع واکسن در کودکان و بزرگسالان	معاینه پستان و بررسی آن جهت آمادگی برای شیردهی ۱ مورد	باضافه هر نوع برنامه بهداشت جامع دیگری که مربوط به منطقه محل تحصیل و قابل اجرا باشد.
		شرکت در پرسش و پاسخ و مطالعه مباحث نظری

منابع اصلی درس: همان منابع درس نظری

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

حضور فعال دانشجو

- انجام تکالیف و وظایف محوله

- انجام مراقبتهای مربوط به بیمار یا مراجع

- امتحان پایان دوره

نام درس: کارآموزی در عرصه نوزادان طبیعی و نیازمند به مراقبتهای ویژه کد درس: ۳۵

پیش نیاز یا همزمان :-

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: کارآموزی در عرصه

هدف کلی درس: ایجاد مهارت در دانشجویان بمنظور ارائه مراقبتهای لازم در خصوص انواع مشکلات و بیماریهای نوزادان بستری در بخش نوزادان و بخش مراقبتهای ویژه نوزادان

شرح درس: این درس به دانشجویان مامایی کمک می‌کند تا بتوانند موارد غیرطبیعی در نوزادان را تشخیص دهند و همچنین مراقبتهای لازم از نوزادان بیمار و پرخطر را در بخشهای مربوطه انجام دهند.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت):

انجام مراقبتهای لازم از نوزادان پرخطر و بیمار در بخش نوزادان و NICU (NICU ۶-۳ روز بسته به امکانات موجود)

در طی ۹ روز (روزانه ۶ ساعت همراه با ۱۵ دقیقه استراحت) (انجام بیش از موارد تعیین شده توسط دانشجو مانعی ندارد)

مراقبت از نوزاد پرخطر در ۲ مورد (RDS و زردی)	انجام معاینه ترخیص نوزاد ۱ مورد	۱۰ مورد معاینه فیزیکی نوزاد از لحاظ بررسی سلامت: معاینه سروگردن و فونتanelها، صورت، قفسه سینه، قلب و ریه، شکم، ستون فقرات، رنگ، مفصل لگن، و تست باینسکی، دستگاه تناسلی، تستهای تعیین سن جنین، رفلکسها و تستهای عصبی
مراقبت از نوزاد نارس در ۱ مورد	آموزش واکسیناسیون، تغذیه و مراقبتهای نوزاد، رشد نوزاد، ادرار و مدفوع و گریه نوزاد، تعویض لباس و کهنه، علائم خطر نوزاد، آزمایشات لازم، مراقبت از بندناف، تب و تشنج و... ۲ مورد	توانایی کار با آمبویک و لارنگوسکوپ ۱ مورد و مشاهده ۱ مورد احیا
مراقبت از نوزاد در انکوباتور در ۲ مورد	تهیه یک پمفلت آموزشی (فردی یا گروهی)	آموزش ۲ مورد شیردهی از پستان
مراقبت از نوزاد دچار بیماری و عارضه ۵ مورد به غیر از موارد فوق با ذکر نام هر مورد	آشنایی با سیراحیای نوزاد و انجام آن روی مولاژا ۱ مورد و کمک به یک احیا در صورت امکان	انجام ۱-۲ مورد شستشوی معده نوزاد با گذاردن کاتتر معده
مراقبت از نوزاد در انکوباتور و مراقبت از دستگاه ۱ مورد	طرز کار با انکوباتور و مراقبت از دستگاه ۱ مورد	انجام ۱ مورد گاوژ با گذاردن کاتتر معده
مراقبت از نوزاد در انکوباتور و مراقبت از دستگاه ۱ مورد	طرز کار با دستگاه فتوتراپی و انجام ۱ مورد	انجام ۱ مورد لآواژ با گذاردن کاتتر معده
مراقبت از نوزاد در انکوباتور و مراقبت از دستگاه ۱ مورد	مشاهده و کمک به تعویض خون یک مورد	اندازه گیریهای آنتروپومتریک و وزن در ۳ مورد

کاروانجام مراقبتها در NICU ۶-۳ روز	آموزش به مادر در مورد نحوه دارو دادن و تغذیه نوزاد ۱ مورد و آموزش به مادر در شیردهی ۵ مورد	حمام، پوشاندن لباس و گرم نگهداری نوزاد ۲ مورد
شرکت در پرسش و پاسخ و مطالعه مباحث نظری		

منابع اصلی درس: همان منابع درس نظری مربوطه

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

حضور فعال دانشجویان

انجام تکالیف و وظایف محوله

انجام مراقبتهای مربوط به بیماریا مراجع

امتحان پایان دوره

کد درس: ۳۶

نام درس: کارآموزی در عرصه بیماریهای داخلی و جراحی در بارداری

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: کارآموزی در عرصه

هدف کلی درس:

ایجاد مهارت در دانشجو برای تشخیص بیماریهای داخلی و جراحی در مادران باردار و نحوه اداره و درمان آنها و همچنین عوارض احتمالی این بیماریها بر مادر باردار و جنین و نوزاد و نحوه پیشگیری و کاهش این عوارض و نیز آموزشها و مشاوره های لازم برای بیماران مربوطه.

رئوس مطالب (۵۱ ساعت):

- انجام معاینات، بررسی سیر تشخیص و درمان و نیز انجام مراقبتها، آموزش و مشاوره لازم در مادران باردار دچار بیماریها و مشکلات داخلی و جراحی

شرح درس: این درس به دانشجویان مامایی کمک می‌کند تا با علل، نحوه تشخیص و درمان و عوارض بیماریهای داخلی و جراحی همراه با بارداری آشنا شوند و بتوانند مراقبتهای بارداری لازم در مورد این بیماران را در دوران بارداری انجام دهند و موارد ارجاع را تشخیص داده و ارجاع لازم را به متخصصین و مراکز مربوطه انجام دهند و پیگیریها و آموزشها و مشاوره های مورد نیاز را انجام دهند.

در طی ۹ روز (روزانه ۶ ساعت همراه با ۱۵ دقیقه استراحت) (انجام بیش از موارد تعیین شده توسط دانشجو مانعی ندارد)

تهیه شرح حال دقیق از ۱۵ مادر باردار دارای بیماریهای داخلی و جراحی	تجزیه و تحلیل و شناخت تغییرات آزمایشات پاراکلینیکی مهم در بارداری و تفسیر آن	تشخیص با توجه به شرح حال و معاینه، درخواست، تفسیر آزمایشات و پاراکلینیک و همچنین مشاهده و بررسی درمان آنها همراه انجام مراقبتهای لازم، ارائه آموزشهای مورد نیاز، شناخت داروهای مربوطه و... با تکیه بر اهمیت آنها در بارداری در طی ۱۲ روز شامل ۱۲ مورد داخلی (هر دستگاه ۲-۳ مورد) و ۳ مورد جراحی
انجام معاینات فیزیکی کامل آنها	کسب سریع اطلاعات مورد نیاز از پرونده بیمار	
تشخیص موارد غیر طبیعی در شرح حال و معاینه	ارائه گزارش صحیح و دقیق از وضعیت بیمار به مربی	دادن آموزشهای لازم به مادر
درخواست آزمایشات لازم بر اساس نیاز	تشخیص و مشاهده، اداره و درمان اورژانسهای داخلی و جراحی در بارداری	برنامه ریزی مراقبتهای بارداری در این مادران تا انتهای بارداری
تجزیه و تحلیل موارد غیر طبیعی آزمایشات پاراکلینیکی مهم		انجام یک فرآیند مراقبتی توسط هر دانشجو شرکت در پرسش و پاسخ و مطالعه مباحث نظری

منابع اصلی درس: همان منابع درس نظری

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

حضور فعال دانشجو، انجام تکالیف و وظایف محوله، انجام مراقبتهای مربوط به بیماریا مراجع و امتحان پایان دوره

پیش نیاز یا همزمان : ندارد

تعداد واحد: ۰/۵ واحد

نوع واحد: کارآموزی در عرصه

هدف کلی درس: آشنایی با مدیریت در حرفه مامایی و نیز بکار بستن اصول آن در موقعیتهای مدیریتی به ویژه در بخشهای مربوط به اشتغال ماماها

شرح درس: این درس به دانشجویان کمک می‌کند تا با اصول مدیریت در حرفه مامایی و محیط‌هایی که ماماها در آن اشتغال دارند آشنا شوند و آنها را عملاً در بهبود شرایط محیط کار و نیز بمنظور ارتقا کیفیت ارائه خدمات مامایی به مراجعین و بیماران بکارگیرند.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت):

انجام وظایف مدیریتی بویژه در بخشهای مربوط به مامایی نظیر لیبروزایمان و بعد از زایمان و مامایی و نوزادان و درمانگاههای پره ناتال و زنان و دفاتر مدیریت بیمارستان

در طی ۶ روز (روزانه ۴/۵ ساعت همراه با ۱۵ دقیقه استراحت) (انجام بیش از موارد تعیین شده توسط دانشجو مانعی ندارد)

الف: الف: اجرای فرآیند مشکل گشایی (براساس بهترین راه حل منتخب در هفته دوم)	الف: تهیه پروژه کتبی در مورد ساختار بخش یا درمانگاه مربوط به کار مامایی:
ب: طراحی برنامه ماهانه شیفت کاری پرسنل	۱ - ساختار فیزیکی به صورت رسم کروکی ۲ - تهیه لیست وسایل پزشکی، غیر پزشکی و اداری بخش
ج: بررسی وضعیت ارائه مراقبت به بیماران بخصوص بیماران بدحال	۳ - وضعیت بیماران بستری از لحاظ: تشخیصهای پزشکی - نیازهای مراقبتی - نیازهای آموزشی ۴ - تعداد متوسط بیماران بستری، پذیرش و ترخیص ۵ - روتینهای بخش از جمله: - نحوه پذیرش بیماران - نحوه ترخیص بیماران - نحوه نوشتن گزارشات و معاینات و آزمایشات - نحوه آموزش به بیمار - نحوه اجرای فرآیندهای مراقبتی و
د: انجام فعالیتهای مربوط به هدایت و راهنمایی دانشجویان و نیروی انسانی بخش	د: اجرای اصول تحویل دادن بخش از طریق: ۱- تحویل بیماران بر بالین آنها ۲- تحویل وسایل، داروها و تجهیزات ویژه ۳- ثبت کلیه گزارشات مربوط به بیماران با توجه به اصول صحیح گزارش نویسی

<p>۵: برقراری ارتباط مناسب و اثربخش با پزشکان، ماماها، پرستاران، دانشجویان، بیماران، همراهان بیمار، پرسنل خدمات و سایر قسمتهای بیمارستان</p>	<p>۵: شرکت فعال در ویزیت پزشکان و سایر اعضا تیم بهداشتی و درمانی از طریق:</p> <p>۱- همراهی با پزشک و یا سایر اعضا تیم دربالین</p> <p>۲- چک کردن دستورات پزشک با توجه به اصول مربوطه</p>	<p>درمانی</p> <p>- ترتیب برگه های پرونده</p> <p>- نحوه انجام مشاوره ها</p> <p>- نحوه درخواست آزمایشات</p> <p>- نحوه چک دستورات پزشک</p> <p>- نحوه تکمیل کاردکس</p>
<p>و: انجام فعالیتهایی درجهت کنترل عفونت دربخش (باتوجه به امکانات و شرایط موجود) از طریق:</p> <p>۱- ارائه پیشنهادات کاربردی درجهت کنترل عفونت ۲- اجرای برنامه های آموزشی جهت کنترل عفونت (برای پرسنل و دانشجویان)</p>	<p>۳- وارد کردن دستورات درکاردکس و کارتهای دارویی و کامپیوتر</p> <p>۴- انجام اقدامات مناسب به دنبال دستورات (ازجمله پیگیری مشاوره ها، درخواستها و..)</p>	<p>۶- تهیه لیست اسامی پزشکان، رزیدنتها، انترنها و دانشجویان پرستاری و مامایی و غیره و روزهای حضور آنها</p> <p>۷- تهیه لیست داروهای مصرفی رایج دربخش و نکات مراقبتی و تجویزی آنها</p>
<p>ز: همکاری مناسب با کلیه بخش درشرایط مقتضی</p>	<p>و: کنترل و نظارت بر انجام امور بخش از طریق:</p> <p>۱- راندهای مکرر و هدفمند در بخش و کسب آگاهی در مورد:</p> <p>۲- فعالیتهای سایر اعضای تیم ازجمله: پزشکان - پرستاران - ماماها و دانشجویان</p>	<p>۸- تهیه لیست وسایل و تجهیزات موجود در ترالی کد بخش و داروهای موجود آن</p> <p>۹- تهیه لیست روشهای تشخیصی بخش (آزمایشات)، چگونگی انجام آنها و آمادگیهای لازم برای بیماران(جهت انجام آنها)</p>
<p>ح: تهیه آمار روزانه بیماران</p>	<p>ز: محاسبه تعداد نیروی انسانی مورد نیازبخش (حرفه ای و غیرحرفه ای) و تعداد هریک از آنها درهرشیفت</p>	<p>۱۰- تهیه لیست اسامی پرسنل پرستاری و مامایی و دیگر پرسنل و تعداد هرکدام هرشیفت کاری</p>
<p>ط: تهیه لیست غذایی بیماران و کنترل و نظارت برحسن اجرای آن</p>	<p>ط: تهیه لیست غذایی بیماران و کنترل و نظارت برحسن اجرای آن</p>	<p>۱۱- آگاهی ازسیستمهای حفاظتی و امنیتی بخش و کنترل آن</p>
<p>ی: تهیه انواع درخواستها ازجمله: آزمایشات، وسایل انبار و...</p>	<p>ی: تهیه انواع درخواستها ازجمله: آزمایشات، وسایل انبار و...</p>	<p>۱۲- آگاهی از روشهای تقسیم کارنیروی انسانی دربخش</p> <p>۱۳- تهیه لیستی از اشکالات فنی و تاسیساتی</p> <p>ب: ارائه گزارش کتبی فوق و رفع اشکالات آن</p>

شرکت در پرسش و پاسخ و مطالعه مباحث نظری تعیین شده از سوی مربی	ک : پیش بینی کلیه وسایل و داروهای مورد نیاز شیفت های دیگر در شیفت صبح و یا قبل از روزهای تعطیل	الف : طراحی فرآیند مشکل گشایی، در مورد یکی از مشکلات موجود بخش به صورت :
	ل : کنترل حضور و غیاب دانشجویان در بخش و ارائه گزارش لازم به مربی یا هد بخش	۱ - بیان مساله واضح و روشن ۲ - بیان دلائل شکل گیری مساله ۳ - تعیین اهداف قابل اندازه گیری (دارای معیارسنجش) ۴ - ارائه راه حل های ممکن ۵ - انتخاب بهترین راه حل با توجه به شرایط و امکانات موجود در بخش
	م : شرکت فعال در راندهای بالینی سوپروایزرها از طریق : ۱ - بازدید محیط فیزیکی بخش، تجهیزات و امکانات ۲ - بررسی نحوه عملکرد کادر پرستاری و مامایی و ارتباطات آنها ۳ - بررسی نحوه ثبت و ضبط اطلاعات و گزارشات ۴ - بررسی وضعیت بالینی بیماران و ارائه خدمات به آنان ۵ - تهیه لیست اشکالات موجود در هر یک از موارد فوق ۶ - ارائه تذکرات بجا و مناسب به مسئولین بخشها ۷ - پیگیری جهت برطرف شدن اشکالات تذکر داده	ب : تقسیم کار روزانه نیروی انسانی و دانشجویان پرستاری و مامایی با توجه به اصول آن ۱ - برای دانشجویان پرستاری و مامایی با هماهنگی مربی مربوطه و Head بخش ۲ - برای پرسنل پرستاری و مامایی مربوطه با هماهنگی Head بخش ۳ - نصب آن بر تابلوی اعلانات و یا ثبت آن در دفتر مخصوص
	ن : همکاری مناسب با پرسنل بخش با شرایط لازم	

منابع اصلی درس: همان منابع درس نظری

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

حضور فعال دانشجویان

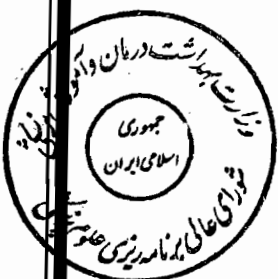
انجام تکالیف و وظایف محوله

انجام مراقبتهای مربوط به بیماریا مراجع

امتحان پایان دوره

نام درس: کارآموزی در عرصه رادیولوژی، سونولوژی و الکتروولوژی در مامایی و زنان کد درس: ۳۸

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۰/۵ واحد

نوع واحد: کارآموزی در عرصه

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با نحوه انجام، خواندن، دیدن و تفسیر روشهای پاراکلینیک نظیر رادیولوژی و سونوگرافی و نیز نحوه کاربرد الکتروولوژی و نیز فیزیوتراپی در مامایی. همچنین آشنایی با دستگاههایی که در تشخیصهای مامایی از آنها استفاده می شود نظیر دستگاههای مانیتورینگ جنینی و سونوگرافی و تنس و غیره.

شرح درس: این درس به دانشجویان کمک می کند تا با کاربرد روشهای پاراکلینیک نظیر رادیولوژی، سونوگرافی، الکتروولوژی و فیزیوتراپی در موارد مامایی آشنا شوند و در حد امکان نتایج آنها را تشخیص داده یا تفسیر نمایند آنها را در مورد مراجعین مامایی بکار بندند. همچنین کار با دستگاههای نظیر مانیتورینگ و سونوگرافی و تنس را یاد بگیرند.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت):

- دیدن و انجام رادیولوژی بویژه سونوگرافی لگن رحم زنان حامله و غیرحامله به مدت ۵ روز در بخش سونوگرافی و رادیولوژی بیمارستان آموزشی ترجیحاً تک تخصصی زنان و زایمان (زایشگاه) به دلیل اینکه مراجعین فقط مراجعین مامایی و زنان هستند و وقت دانشجو تلف نمی شود و نیز نحوه کار دستگاه مانیتورینگ جنینی و دیگر دستگاههای مشابه ۲ روز در اتاق لیبریا بخش زایمان و همچنین کار با دستگاه تنس (TENS) و تمرینات و حرکات مربوط به کاهش درد بویژه در کمرو لگن وزانو و گردن و شانه و ماساژ به منظور کاهش درد یا رفع بی اختیاری ادراری و ریلکسیشن همراه با تمرینات و ورزشهای مربوط به دوران بارداری و بعد از زایمان به مدت ۱ روز در درمانگاه فیزیوتراپی

در طی ۶ روز (روزانه ۴/۵ ساعت و همراه با ۱۵ دقیقه استراحت) (انجام بیش از موارد تعیین شده توسط دانشجو مانعی ندارد)

مشاهده و تفسیر عکسهای رادیولوژی ساده از لگن	انجام مانیتورینگ با استفاده از دستگاه مربوطه	مشاهده بخشهای مختلف دستگاه لیزر و نحوه انجام کار آن
مشاهده و تفسیر عکسهای رادیولوژی با ماده حاجب از لگن و رحم	مشاهده بخشهای مختلف دستگاههای سونوگرافی	مشاهده انواع دستگاهها و روشهای گرما ده و سرما ده برای برطرف کردن درد
تشخیص عکس رادیولوژی با کیفیت خوب و بد از هم	یافتن رحم و مثانه و تخمدان زن (حامله و غیرحامله) و نیز سرو قفسه سینه و شکم و اندامها و... جنین و جفت در سونوگرافی	مشاهده انواع و بخشهای مختلف دستگاههای TENS
مشاهده بخشهای مختلف دستگاههای رادیولوژی	اندازه گیری قطری پاریتال، طول فمور، دور سر و دور شکم با استفاده	استفاده و کاربری تنس حداقل یکبار بویژه برای بر طرف کردن درد دیسمنوره، درد

زایمان و نیز در بی اختیاری ادراری	از سونوگرافی	
دادن تمرینات برای برطرف کردن دردهای ستون فقرات بویژه ناحیه گردن، کمر و لگن و نیز درد زانو به مراجع (حتی المقدور مادر باردار یا مادر پس از زایمان)	انجام تفسیر عکسهای سونوگرافیک از رحم و لگن جامله و غیرجامله و نیز جنین و جفت	مشاهده بخشهای مختلف و نحوه انجام رادیوتراپی
دادن تمرینات و ورزشهای دوران بارداری	مشاهده آزمایش بیوفیزیکال پروفایل برای جنین	انجام سمع قلب جنین با سونیکید (داپلر)
دادن تمرینات و ورزشهای دوران پس از زایمان و دادن تمرین کگل	مشاهده بخشهای مختلف دستگاه الکترو کوتر و دستگاههای فریزکننده (کرایو)	مشاهده بخشهای مختلف دستگاه مانیتورینگ
مشاهده و انجام انواع ماساژ درمانی برای برطرف کردن درد و برای ریلکسیشن شرکت در پرسش و پاسخ و مطالعه مباحث نظری	انجام یا مشاهده الکتروکوتر و فریز کردن دهانه رحم	انجام نصب و تعویض کاغذ آماده بکار کردن دستگاه مانیتورینگ

منابع اصلی درس: همان منابع درس نظری

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

- حضور فعال دانشجو،
- انجام تکالیف و وظایف محوله،
- انجام مراقبتهای مربوط به بیمار یا مراجع،
- امتحان پایان دوره

فصل چهارم
ارزشیابی برنامه آموزشی
دوره کارشناسی ناپیوسته
رشته مامایی

ارزشیابی برنامه آموزشی دوره کارشناسی ناپیوسته رشته مامایی

۱- هدف ارزشیابی

هدف از انجام ارزشیابی شناسایی نقاط ضعف و قوت برنامه آموزشی و همچنین نقاط ضعف و قوت در اجرای برنامه آموزشی در مراکز آموزشی است.

۲- نحوه انجام ارزشیابی

در دانشگاهها دفتر نظارت و ارزشیابی تحت نظر معاونت آموزشی دانشگاه و دفاتر متناظر در داخل دانشکده ها نظارت مستمر بر چگونگی اجرای دوره را به عمل خواهند آورد. گروه آموزشی مربوطه نیز موظف است در پایان هر سال تحصیلی گزارشی از تعداد دانشجویان پذیرفته شده، واحدهای درسی ارائه شده، نمرات و وضعیت آموزشی دانشجویان و رتبه - های کسب شده، کیفیت آموزشی اساتید، کتب و تجهیزات خریداری شده و مشکلات موجود و... ارائه نماید. همچنین مسئولین دانشکده و گروه همراه با واحد ارزشیابی کننده پس از بررسی گزارش و نیز نتایج ارزیابی درونی انجام شده باید راه حلهای لازم را ارائه و در رفع نواقص و مشکلات اقدام کنند.

۳- مراحل و چگونگی اجرای ارزشیابی

در طول دوران تحصیل، ارزشیابی از چگونگی ارائه دروس نظری و عملی و کارآموزی بصورت مرتب توسط دفتر و / کمیته ارزشیابی و نظارت انجام خواهد شد. جمع بندی نظرات دانشجویان در مورد دروس و کیفیت اساتید آنها در هر ترم و در خصوص نحوه تعامل اساتید با دانشجویان و نیز نظرات مدیر گروه در طول سال، ملاک انتخاب اساتید ارائه کننده دروس خواهد بود. در پایان دوره و در زمان دانش آموختگی، پرسشنامه کیفیت دوره تحصیل توسط دانش آموخته تکمیل و پس از تحلیل توسط دفتر نظارت و ارزشیابی جهت طرح در شورای گروه ارسال خواهد شد. مدرسان دروس در پایان ترم نسبت به محتوای درس، نحوه ارائه، زمان ارائه، امکانات مورد نیاز، چگونگی مشارکت دانشجویان، نحوه اجرای کارآموزیها و... در قالب پرسشنامه نظر خواهی خواهند شد. همچنین دانش آموختگان نیز پس از گذشتن از زمان تحصیل و نیز بویژه پس از اشتغال نظر خواهی میشوند.

۴- توابع انجام ارزشیابی

الف - ارزشیابی توسط دانشجویان بصورت هر ترم و نیز در پایان دوره تحصیلی

ب - ارزشیابی توسط مدرسان در پایان ترم تحصیلی و نیز در مورد هر دوره دانشجویی در انتهای امتحان فینال

ج - ارزیابی درون توسط گروه آموزشی هر ۲ - ۳ سال یکبار

د - ارزیابی برون هر ۲ - ۳ سال یکبار

ه - ارزشیابی توسط نظارت و ارزشیابی دانشکده هر ۲ - ۳ سال

و - ارزشیابی توسط دفتر نظارت و ارزشیابی دانشگاه و نیز وزارتخانه هر ۴ سال

ز - ارزشیابی توسط هیئت ممتحنه و برنامه ریزی ارزشیابی مامایی هر ۴ سال یکبار

ح - ارائه گزارش از کیفیت کار و فعالیتهای دانش آموختگان هر ۴ سال یکبار

هـ شاخصهای پیشنهادی برای ارزشیابی برنامه

الف - میزان رضایت دانشجویان از دوران تحصیل و مدیران و مسئولین ، کیفیت اساتید ، شیوه ارائه مطالب، کیفیت کارآموزیها و شرایط محیط آموزشی بالینی، امکانات آموزشی و پژوهشی و...

ب - اشتغال دانش آموخته پس از دانش آموختگی و نوع ارتباط شغل او با تخصصش و رضایت مدیران از کارکردش و نیز رضایت خدمت گیرندگان از او، توسط تکمیل پرسشنامه

ج - رضایت دانش آموخته از تواناییهای کسب شده و امکان اشتغال و کسب درآمد و رفع مشکلات زندگی خود و جامعه در ابعاد مختلف مربوطه

د - رضایت اساتید از کیفیت مدیریت مسئولان و ساختار مدیریتی، کیفیت و کمیت امکانات آموزشی و پژوهشی در خصوص رشته، کیفیت کار دانشجویان و نحوه تعامل با آنها و نظر اساتید در خصوص برنامه آموزشی و دوسر و نحوه اجرا...

ه - کیفیت آموزش نظری (شامل تدریس کامل و به روز محتوا، رشته و تخصص استاد مربوطه و شیوه تدریس و میزان یادگیری دانشجویان و...) و همچنین کیفیت آموزش بالینی (شامل آموزش کامل و کافی مهارتهای بالینی و انجام حداقل مهارتهای اساسی در نظر گرفته شده، رشته و تخصص استاد مربوطه، امکانات و تجهیزات و تعداد مراجعین ماهیانه و روزانه بخش یا درمانگاه مربوطه، امکان انجام کار مستقل توسط دانشجویان و مربی، تعداد و نسبت مربی به دانشجو، حداکثر نسبت مربی به دانشجو در زایمان ۱ به ۳، در پره ناتال و بیماریهای زنان و بهداشت نوزادان ۱ به ۴ و در باقی واحدها ۱ به ۵ است (توجه: کمتر میتواند باشد ولی بیشتر نمی تواند باشد)، تناسب تخصص استاد با درس یا کارآموزی مربوطه و تناسب بخش یا محیط بالینی مربوطه با آن و...)

و - برای ورودی سالیانه ۲۵ - ۲۰ دانشجوی کارشناسی، وجود بیمارستان یا بیمارستانهایی با آمار حداقل ۲۵۰ زایمان طبیعی در ماه و نیز وجود بخشهای تخصصی بیماریهای داخلی و جراحی و بیماریهای زنان و ناباروری لازم است.

ز - همچنین وجود گروه (های) آموزشی مامایی مصوب در چارت تشکیلاتی دانشکده

ح - بررسی کیفیت امتحانات بالینی نهایی (فینال) در بخشهای زایمان، پره ناتال، ژنیکولوژی، بهداشت مادر و کودک و باروری و تنظیم خانواده و نوزادان و کودکان

ط - کافی بودن منابع کتابخانه ای، امکانات و تسهیلات کامپیوتری آنلاین و کلاسهای مجهز به وسایل سمعی بصری و فعالیتهای فوق برنامه دانشجویان مامایی

ی - بررسی نحوه انجام و کفایت حداقل مهارتهای اساسی مامایی که دانشجویان در طی کارآموزیها و در پایان دوره باید کسب کنند.

ک - امکانات رفاهی و تفریحی و ورزشی و فرهنگی برای اعضای هیئت علمی و دانشجویان

فـ معیارهای موفقیت برنامه در مورد هر شاخص ارزشیابی

در کلیه موارد فوق پس از ارزشیابی کسب نتیجه ۹۰٪ به بالا حاکی از کمیت و کیفیت مطلوب و کسب نتیجه ۹۰ - ۸۰٪ حاکی از نتیجه نسبتاً خوب و ۸۰ - ۷۰٪ حاکی از نتیجه قابل قبول و کمتر از ۷۰٪ حاکی از نتیجه غیرقابل قبول و عدم توانایی لازم در تربیت دانشجو می باشد.

سوگند نامه مامائی

پروردگارا حمد و ثنای بی پایانت را بجا می آورم که نعمتم ارزانی داشته و مرا به عنوان ماما، همراهی در مسیر خلقت قراردادی.

در پیشگاهت و به کتاب مقدست، قرآن کریم * سوگند یاد می کنم که همواره تا واپسین لحظه حیاتم با عشق و ایمان، [حضرت فاطمه (س) را سرمشق خود قرار داده و با تمسک به او و نام مبارکش*] در فهم دانش خلقت و باروری و بقای مطلوب بشر کوشا بوده،

امانتدار گوهر آفرینش باشم و حفاظت از آن را وظیفه خطیر خویش بدانم، و با طهارت قلبی و روحی که لازمه امانتداری است،

مهارت دست و ذهن رابه پشتوانه علم بکارگیرم، حفاظت را به اتمام وکمال رسانده و بعنوان دست ظاهر هدایتگری رشد و تکامل و تولد مروارید خلقت را در نقطه پایانی احسن تقویم عهده دار شوم و تا رسیدن به بلوغ و دوران باروری اش و پس از آن نیز همچنان که گفتم باشم.

همچنین، حافظ و حامی صدف زن وگوهرمادر بوده، در کشاندن دامن بهشت به زیر پایش سهیم و شریک کردم و برای چراغ خانواده این کانون محبت و نورافشانی ات همچون چراغدان باشم تا سرانجام خود بسوی احسن الخالقین هدایت شده، در زمره متقین قرار گیرم.

همچنین سوگند یاد می کنم، به احکام مقدس اسلام* و حدود الهی پای بند بوده و با رعایت قداست و معنویت شغلی و اخلاق و مقررات حرفه مامائی، از هواهای مادی و نفسانی اجتناب نموده و حافظ حقوق و اسرار مراجعین و بیماران طبق شرع مقدس و قوانین نظام جمهوری اسلامی ایران باشم.

پروردگارا [تو را به جان و نام زهرا (س) *]

زیبایی،

هدایت،

رضایت و

امان ات را به من و حرفه ام عطا فرما و مرا در انجام مسئولیت در حیطه وظایفم، بدون خطا، که آن را قول می دهم یاری فرما. آمین یا رب العالمین.

نام و امضای فارغ التحصیل

تاریخ

* - اقلیتهای مذهبی بجای قرآن نام کتاب خود و به جای اسلام نام دین خود را خواهند گفت و می توانند عبارات داخل کروشه را نخوانند.

پیوست پایانی برنامه آموزشی کارشناسی ناپیوسته مامایی (کارآموزیها) :

فهرست محتوای فعالیتها (procedures)

وکارهایی که دانشجویان مامایی باید

در طی کارآموزیهای مختلف خود در دوران تحصیل انجام دهند.

(توجه: برگه های مربوط به فهرست محتوای فعالیتهای کارآموزیها باید از طرف مدیرگروه در هر کارآموزی در اختیار مربی مربوطه قرارگیرد. همچنین این برگه ها باید از طرف مربی مربوطه در برد محل کارآموزی نصب و/ در اختیار دانشجویان قرارگیرد.)

فهرست فعالیتهای دانشجوی مامایی در کارآموزی بارداری طبیعی و غیر طبیعی (کد درس ۱۱)

نام دانشجو: تاریخ: نام محل کارآموزی: نام مربی:

ردیف	نام فعالیتها در طی ۱۲ روز (روزانه ۴ ساعت و ۱/۲ ساعت)	تاریخ انجام و امضای مربی	کیفیت و ملاحظات
۱	گرفتن شرح حال و ارزیابی روانی و اجتماعی و فیزیکی ۱۰ خانم بارداری طبیعی و ۱۰ مورد بارداری غیرطبیعی در طی ۱۲ روز:		
۲	گرفتن شرح حال و ارزیابی روانی و اجتماعی و فیزیکی ۵ مورد خانم بارداری غیرطبیعی شامل انواع بیماریهای داخلی و جراحی همراه بارداری نظیر قلبی، دیابت، عفونت ادراری و کلیوی، آنمی، حاملگی طولانی، پره اکلامپسی، گروه خون منفی، اختلالات تیروئید و....		
۳	انجام ۱۵ بار معاینات کامل فیزیکی اعضای مختلف بدن (قلب، ریه، تیروئید، آنمی، کلیه، پستان، اندامهای تحتانی)		
۴	تشکیل پرونده و درخواست آزمایشات روتین یا لازم در حین بارداری برای ۱۰ خانم باردار		
۵	تجویز داروهای مجاز و لازم حین بارداری برای ۱۰ خانم باردار		
۶	درخواست ۲ - ۱ نوبت U/A, U/C در بارداری		
۷	درخواست ۲ - ۱ مورد سونوگرافی		
۸	انجام ۲ - ۱ نوبت NST		
۹	انجام ۲ - ۱ نوبت Roll over test		
۱۰	تفسیر و راهنمایی صحیح براساس جوابهای آزمایش مراجعین در ۱۰ مورد		
۱۱	تفسیر و راهنمایی صحیح براساس جوابهای سونوگرافی یا آزمایشهای ارزیابی جنین ۳ مورد		
۱۲	بررسی حداقل ۱۰ مورد اندام تحتانی از حیث ادم و میزان آن و واریس		
۱۳	آموزش و توضیح یک مورد تست حرکت جنین		
۱۴	ارائه آموزشهای مختلف دوران بارداری ۲ مورد در دو موضوع مختلف (درکلاس یا فردی)		
۱۵	شرکت در جلسات پرسش و پاسخ روزانه با آمادگی قبلی و مطالعه مباحث نظری که مربی تعیین کرده است		

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی زایمان طبیعی و غیرطبیعی (کد درس ۱۲)

نام دانشجو: تاریخ: نام محل کارآموزی: نام مربی:

کیفیت و ملاحظات	تاریخ انجام و امضای مربی با ذکر نام case	نام فعالیتها	
		۱۲ روز صبح و عصر ۱۰ ساعته (روزانه ۱ ساعت برای نماز و ناهار) = ۲ واحد برای انجام زایمانهای طبیعی و غیرطبیعی	
		توجه: نیمی تا دوسوم از موارد زیر باید در caseهایی مانند دیابت، پره اکلامپسی، پارگی زودرس کیسه آب، دکولمان و پرویا، post date/post term، قلبی، دوقلویی، بریج، جنین مرده، IUGR، زایمان زودرس، و اکیوم و... باشد و نام هر مورد خاص در شرح خلاصه ای که دانشجو برای هر فرد می نویسد ثبت گردد تا بعد مشخص شود که هر دانشجو آیا همه caseها را آموزش دیده است؟ و نیز از هر case چند مورد را انجام داده است.	۳
		گرفتن شرح حال، معاینات فیزیکی و لئوپلد و گرفتن علائم حیاتی ۲۰ مورد	۱
		کنترل FHR حداقل ۱۰۰ مورد (البته به میزان لازم برای کنترل لیبر) شامل پیداکردن محل صحیح، کنترل نبض جنین با نبض مادر، کنترل ۱ دقیقه ای کامل، کنترل لازم بلافاصله بعد از کنترکشن و شمارش و ثبت و بکارگیری مانیتورینگ	۲
		توشه واژینال: دیلاتاسیون، افاسمان، استیشن، احیانا پوزیشن، موقعیت سرویکس، وضعیت کیسه آب و تا حدی معاینه لگن (۲۰-۱۲ بار)	۳
		معاینه لازم و تصمیم در بستری کردن زائودر لیبر ۲ مورد	۴
		آماده کردن زائوی بستری شده برای استقرار در اتاق لیبر (لباس، تخت، توصیه به تخلیه مثانه، گرفتن رگ و وصل سرم در صورت لزوم و خونگیری و توضیحات لازم به زائو) ۱۰ مورد	۵
		اداره و کنترل لیبر بطور کامل (شامل کنترل صدای قلب، کنترل انقباضات رحمی، تغذیه، پوزیشن، برقراری ارتباط اعتماد آمیز و آموزشهای لازم و رحامیت عاطفی از زائور، معاینه واژینال، توجه به تخلیه مثانه، کمک به تسکین درد با استفاده از روشهای مختلف با ذکر نام، تجویز دارو و مایع درمانی لازم در موارد مورد نیاز، پاسخ به سوالات زائو یا همراه او و...) ۲۴ مورد هر مورد حداقل ۳ ساعت که ۴-۲ مورد آن اینداکشن باشد	۶
		انجام آمنیوتومی با رعایت تمامی شرایط لازم ۱ مورد	۷
		تشخیص زمان زایمان و انتقال به موقع زائو به اتاق زایمان ۸-۴ مورد	۸
		پوشیدن صحیح گان و دستکش و استفاده صحیح از وسایل و بازکردن صحیح پک و فراهم کردن وسایل مورد نیاز با بکارگیری اصول صحیح استریلیتی ۸-۴ مورد	۹
		انجام صحیح پرپ و درپ پرینه ۸-۴ مورد	۱۰
		انجام صحیح بیحسی اپی زیوتومی ۲ مورد و بیحسی پودندال ۱ مورد	۱۱
		تشخیص نیاز به اپی زیوتومی انجام اپی زیوتومی ۲ مورد	۱۲

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی زایمان طبیعی و غیرطبیعی (کد درس ۱۲)

نام دانشجو: تاریخ: نام محل کارآموزی: نام مربی:

۱۳	مشاهده اداره لیبردر ۵ مورد		
۱۴	کمک به انجام زایمان در ۵ مورد		
۱۵	انجام زایمان بطورکامل ۸-۴ مورد		
۱۶	رسیدگی به وضعیت نوزاد بلافاصله بعد از زایمان (باز - کردن راه هوایی، جلوگیری از هیپوترمی، تحریک برای تنفس بهتر و دادن آپگار دقایق ۱ و ۵) ۸-۴ مورد		
۱۷	کلامپ بند ناف و معاینه فیزیکی نوزاد و تزریق ویتامین K و نظارت بردستبند و گرفتن اثرپای نوزاد ۸-۴ مورد		
۱۸	ترمیم اپی زیوتومی یا پارگی ۲ مورد با توجهات و مراقبتهای ضروری قبل و حین و بعد از ترمیم		
۱۹	انجام صحیح زایمان جفت و معاینه کامل آن ۸-۴ مورد		
۲۰	خروج دستی جفت ۱ مورد و جستجوی داخل رحم در مرحله چهارم ۱ مورد		
۲۱	دفع صحیح وسایل مصرفی آلوده و جمع آوری درست وسایل غیرمصرفی درمحلتهای مربوطه پس از زایمان ۸-۴ مورد		
۲۲	برقراری attachment و bounding بین مادر و نوزاد پس از زایمان ۸-۴ مورد		
۲۳	برقراری وسایل راحتی زائر و انجام کنترل های مرحله چهارم (شامل کنترل خونریزی، ارتفاع و قوام رحم، علائم حیاتی، هشیاری زائوهرربع ساعت تا ۱ ساعت) پس از زایمان و ثبت درست و گزارش آن به مربی/ مامای بخش ۸-۴ مورد		
۲۴	دادن آموزشهای کامل بعد از زایمان قبل از انتقال مادر به بخش بعد از زایمان (شامل مراقبت از خود و بهداشت فردی، حمام، مراقبت از زخم، لوشیا، تغذیه، بهداشت در دفع مدفوع ادرار، علائم خطر در مادر و نیاز به مراجعه فوری، نحوه شیردهی، واکسیناسیون، دفع مدفوع و ادرار نوزاد، دیگر مراقبتهای نوزاد، علائم خطر نوزاد، آزمایشات لازم برای غربالگری بیماریهای منجر به عقب افتادگی نوزاد، نزدیکی جنسی و تنظیم خانواده و بازگشت قاعدگی و نیز احتمال بارداری مجدد و زمان و مکان مراجعات بعدی) در ۸-۴ مورد و مشاوره با زن و شوهر ۱ مورد		
۲۵	مشاهده سقط، کورتاژ و سزارین و کمک به مراقبتهای مادر و نوزاد بعد از آن		
۲۶	ترخیص مادر با انجام معاینات لازم و دادن آموزشهای حین ترخیص در مورد خود و فرزندش ۲ مورد		
۲۷	شرکت در جلسات پرسش و پاسخ روزانه با آمادگی قبلی و مطالعه مباحث نظری که مربی تعیین کرده است		

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی بیماریهای کودکان (کد درس ۱۶)

نام دانشجو: تاریخ: نام محل کارآموزی: نام مربی:

ردیف	نام فعالیتها	تاریخ انجام و امضای مربی	کیفیت و ملاحظات
	در طی ۱۲ روز (روزانه ۴ ساعت و ۱/۲ ساعت همراه با ۱۵ دقیقه استراحت)		
۱	معاینه کودک (سر و گردن، گوش و حلق و بینی، قلب و ریه، شکم و کبد و طحال، دستگاه تناسلی، و اندامها، دستگاه ادراری و...)		
۲	بررسی علائم VIS در کودکان و تفاوت آن با بزرگسالان		
۳	تفاوت معیارهای آزمایشگاهی مثل Hb, Hct, FBS, Ca, Mg, P، آلكالین فسفاتاز و کراتینین ادراری و... در کودکان با بزرگسالان		
۴	بررسی رشد کودک از نظر دستگاه عصبی و معاینات و تستهای مربوطه: بررسی عقب افتادگی های ذهنی به دلیل کرن ایکترس و غیره، تشنج در کودکان و تظاهرات و آن، افت تحصیلی به دلیل مشکلات مغزی و... .		
۵	بررسی کودک از نظر کم خونی		
۶	بررسی کودک از نظر رشد (تاخیر رشد، افزایش غیرطبیعی رشد)		
۷	آموزش گرفتن نوار قلب از کودکان (ECG)		
۸	آموزشی انجام EEG صحیح (از نظر زمان و آموزش محرومیت از خواب قبل از انجام) به والدین		
۹	آموزش تغذیه صحیح و ورزش به کودکان و والدین		
۱۰	آموزش، بررسی و توصیه واکسیناسیون صحیح در کودکان در حالتها و شرایط مختلف		
۱۱	مشاهده، معاینه، تشخیص علائم و تظاهرات و اداره و پیگیری بیماریهای شایع عفونی و غیر عفونی در کودکان شامل حداقل ۱۵ مورد بیماری مختلف		
۱۲	شرکت در جلسات پرسش و پاسخ روزانه با آمادگی قبلی و مطالعه مباحث نظری که مربی تعیین کرده است		

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی بیماریهای داخلی و جراحی (کد درس ۲۰)

نام دانشجو: تاریخ: نام محل کارآموزی: نام مربی:

ردیف	نام فعالیتها:	تاریخ انجام وامضای مربی	کیفیت و ملاحظات
	۱۲ روز(روزانه ۴ ساعت و ۱/۲ ساعت همراه با ۱۵ دقیقه استراحت) حداقل در مورد ۲۵ بیمار		
۱	تهیه شرح حال دقیق از بیمار		
۲	انجام معاینات فیزیکی کامل بیمار		
۳	تشخیص موارد غیرطبیعی در شرح حال و معاینه		
۴	درخواست آزمایشات لازم براساس نیاز		
۵	تجزیه و تحلیل موارد غیرطبیعی آزمایشات پاراکلینیکی مهم		
۶	تجزیه و تحلیل و شناخت تغییرات آزمایشات پاراکلینیکی مهم در بارداری و تفسیر آن		
۷	کسب سریع اطلاعات مورد نیاز از پرونده بیمار		
۸	ارائه گزارش صحیح و دقیق از وضعیت بیمار به مربی		
۹	تشخیص و مشاهده اندازه و درمان اورژانسهای داخلی و جراحی		
	تشخیص بیماریهای شایع دستگاههای مختلف بدن که در ذیل می آید با توجه به شرح حال و معاینه فیزیکی، درخواست و تفسیر آزمایشات و پاراکلینیک و همچنین مشاهده و بررسی درمان آنها به انضمام انجام مراقبتهای لازم، ارائه آموزشهای مورد نیاز، شناخت داروهای مربوطه و... با تکیه بر اهمیت آنها در بارداری در طی ۱۲ روز شامل ۲۰ مورد داخلی (از هر دستگاه ۲-۳ مورد) و ۵ مورد جراحی شامل:		
۱۰	قلبی (تنگی میترال، پرولاپس میترال، افزایش و کاهش فشارخون شریانی، بیماریهای عروق کرونرو...)		
۱۱	عروقی (نارسایی قلبی، آمبولی شریانی، ترومبو فلپیتها، واریس ها و...)		
۱۲	تنفسی (پنومونی، سل، آسم، آمبولی ریه، بیماریهای محدود کننده و انسدادی و...)		
۱۳	بیماریهای خونی شایع (فقر آهن، تالاسمی، بیماریهای خونریزی دهنده و...)		
۱۴	بیماریهای غدد شایع (نظیر دیابت، کم کاری وپرکاری تیروئید، سندروم شیهان، کوشینگ و..)		
۱۵	بیماریهای اعصاب (سرردها، صرع، CVA)		
۱۶	بیماریهای شایع دستگاه ادراری (شامل عفونتهای کلیه و مجاری ادرار، نارسایی حاد و مزمن کلیه، گلو مرونفریت و سنگهای ادراری و...)		
۱۷	بیماریهای عفونی شایع نظیر سرخچه، هپاتیت، هرپس و...		

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی بیماریهای داخلی و جراحی (کد درس ۲۰)

نام دانشجو: تاریخ: نام محل کارآموزی: نام مربی:

۱۷	بیماریهای عفونی شایع نظیر سرخجه، هپاتیت، هرپس و...
۱۸	گوارشی (نظیر زخمها، عفونتها، انواع اسهالها و یبوست ها، خونریزی، سوزااضمه و...)
۱۹	بیماریهای پوستی و آلرژیک (کهیر، خارش، قارچ، ویروس و انگل، پیگمانتاسیون و...)
۲۰	دستگاه حرکتی و کلاژن (سندروم کانال کارپ، شکستگیهای استخوانهای مهم، شلی های مفاصل، تب روماتیسمی، آرتريت روماتوئید، لو پوس، عفونتهای استخوانی و مفاصل)
۲۱	جراحیهای شایع (آپاندیسیت، جراحی قلب، سنگها، واریس، هموروئید، تیروئید، پستان و..)
۲۲	شرکت در جلسات پرسش و پاسخ روزانه با آمادگی قبلی و مطالعه مباحث نظری که استاد و مربی تعیین کرده است

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی بهداشت باروری، مادر و کودک و تنظیم خانواده (کد درس ۲۴)

نام دانشجو: تاریخ: نام محل کارآموزی: نام مربی:

ردیف	نام فعالیتها	تاریخ انجام و امضای مربی	کیفیت و ملاحظات
	در طی ۱۲ روز (روزانه ۴ ساعت و ۱/۲ ساعت همراه با ۱۵ دقیقه استراحت) حداقل در مورد ۲۵ بیمار		
	تنظیم خانواده:		
۱	تشکیل پرونده برای مراجعه کنندگان جدید ۲ مورد		
۲	معاینه فیزیکی مراجعه کنندگان		
۳	انجام اسمیر دهانه رحم ۲ مورد		
۴	خواندن جواب اسمیر و تفسیر آن ۲ مورد		
۵	مشاهده مشاوره تنظیم خانواده یک مورد		
۶	انجام مشاوره تنظیم خانواده یک مورد		
۷	ارائه انواع روش مناسب تنظیم خانواده به مددجویان شامل قرص خوراکی، کاندوم، آمپول، آی یودی، و... از هر کدام حداقل ۵ مورد با انجام معاینات و درخواست آزمایشات لازم در هر مورد		
۸	گذارن آی یودی ۴ مورد		
۹	خارج کردن آی یودی یک مورد		
۱۰	آموزش فردی یا گروهی و اداره کلاسهای تنظیم خانواده حداقل یک مورد		
۱۱	تهیه پمفلت، بوکلت یا پوستر آموزشی در تنظیم خانواده یک مورد		
	بخش واکسیناسیون:		
۱۲	بکارگیری زنجیره سرد در استفاده از واکسن ها		
۱۳	بکارگیری اصول اسپتیک بهنگام انجام واکسیناسیون		
۱۴	بکارگیری شیوه صحیح تجویز و تزریق انواع واکسن		
۱۵	تجویز و تزریق ۱۲ مورد واکسن برای کودکان از هر نوع واکسن ۲ مورد		
۱۶	تجویز و تزریق واکسن کزاز برای مادر باردار ۱ مورد		
۱۷	برنامه ریزی واکسیناسیون بر اساس فواصل و نوع واکسن برای کودکی که برنامه واکسیناسیون خود را درست و به موقع آغاز کرده است ۱ مورد		
۱۸	برنامه ریزی واکسیناسیون بر اساس فواصل و نوع واکسن برای کودکی که برنامه واکسیناسیون خود را درست و به موقع آغاز نکرده است ۱ مورد		
۱۹	تشخیص موارد منع انجام واکسیناسیون		
۲۰	تشخیص و اجرای صحیح تفاوت در تجویز مقدار و نوع واکسن در کودکان و بزرگسالان		
	بخش مراقبت از کودکان زیر ۵ سال:		
۲۱	تشکیل پرونده برای مراجعین جدید ۲ مورد		

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی بهداشت باروری، مادر و کودک و تنظیم خانواده (کد درس ۲۴)

نام دانشجو: تاریخ: نام محل کارآموزی: نام مربی:

۲۲	توزین وزن و اندازه گیری قد و دورسر کودکان بنحو صحیح ۵ مورد		
۲۳	ترسیم درست منحنی رشد در کارت مخصوص ۵ مورد		
۲۴	برنامه ریزی برای فواصل مراجعه برای پایش رشد در مورد ۵ کودک		
۲۵	تشخیص انحرافات از رشد مناسب و پیگیری علت آن با انجام مصاحبه با مادر و دادن توصیه های لازم و احیانا ارجاع لازم به پزشک در ۱ مورد		
۲۶	آموزش شیردهی صحیح از پستان به مادر ۱ مورد		
۲۷	آموزش تغذیه تکمیلی ۳ مورد تا یکسالگی ۲ مورد تا دوسالگی		
۲۸	آموزش تغذیه با شیرکمی در ۲ مورد		
۲۹	آموزش تغذیه صحیح کودک ۴ مورد بالای ۱ سال		
۳۰	تشخیص، انجام برنامه مراقبتی و آموزش در ۲ مورد اسهال، ۱ مورد بیماری تنفسی، ۱ مورد برفک، ۱ مورد افت قند خون و ۱ مورد تب		
	بخش مراقبت از مادر باردار:		
۳۱	تشکیل پرونده برای مراجعه کنندگان جدید ۲ مورد		
۳۲	اندازه گیری قد و وزن و فشارخون ۵ مورد		
۳۳	انجام معاینات فیزیکی و لئوپلد ۲ مورد		
۳۴	کنترل صدای قلب جنین و علائم حیاتی مادر ۲ مورد		
۳۵	درخواست انجام آزمایشات روتین بارداری ۲ مورد		
۳۶	انجام آموزش به مادر باردار در مورد مراقبت از خود در موضوعات مختلف: تغذیه، خواب، استراحت و بهداشت فردی و روابط جنسی، علائم خطر و تمرینات ورزشهای بارداری و... ۱ مورد		
۳۷	انجام آموزش گروهی برای مادران باردار ۱ مورد با موضوعات مربوط به آموزشهای دوران بارداری		
۳۸	توجه و معاینه در مورد بهداشت دهان و دندان زن باردار و ارجاع به دندانپزشک در موارد لازم ۱ مورد		
۳۹	راهنمایی در مورد انجام واکسیاسیون کزاز ۱ مورد		
۴۰	معاینه پستان و بررسی آن جهت آمادگی برای شیردهی ۱ مورد		
۴۱	غربالگری مادران پرخطر و ارجاع به پزشک متخصص یا بیمارستان ۱ مورد		
۴۲	درخواست انجام سونوگرافی ۱ مورد		
۴۳	تشخیص حاملگیهای پرخطر و آموزش موارد خطر		
۴۴	برنامه ریزی برای فواصل مراجعه در ۱ مورد		
۴۵	شرکت در جلسات پرسش و پاسخ روزانه با آمادگی قبلی و مطالعه مباحث نظری که مربی تعیین کرده است		

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی بیماریهای زنان (کد درس ۳۰)

نام دانشجو: تاریخ: نام محل کارآموزی: نام مربی:

ردیف	نام فعالیتها	تاریخ انجام و امضای مربی با ذکر نام caseها	کیفیت و ملاحظات
	۱۲ روز (روزانه ۴ ساعت و ۱/۲ ساعت همراه با ۱۵ دقیقه استراحت)		
۲۱	مشاهده معاینات دستگاه تناسلی در ۲ مورد - گرفتن شرح حال و انجام معاینات فیزیکی در ۲۵ مورد		
۳	انجام معاینات دستگاه تناسلی در ۲۵ مورد (شامل معاینه خارجی و داخلی)		
۴	مشاهده معاینه پستان در ۲ مورد		
۵	انجام معاینه پستان در ۵ مورد		
۶	گذاردن اسپکولوم در ۲۵ مورد		
۷	مشاهده تهیه اسمیراز سلولهای سرویکس در ۲ مورد		
۸	تهیه اسمیراز سلولهای سرویکس در ۸ مورد		
۹	خواندن و تفسیر نتیجه اسمیر در ۳ مورد		
۱۰	درخواست آزمایشات لازم در ۱۲ مورد		
۱۱	خواندن و تفسیر جواب آزمایشات در ۱۲ مورد		
۱۲	تشخیص سرویسیت و واژینیت در ۱۲ مورد		
۱۳	تجویز درمان و نوشتن نسخه برای ۱۲ مورد فوق		
۱۴	دادن آموزش در ۱۲ مورد فوق		
۱۵	انجام مشاوره در ۱ مورد		
۱۶	مشاهده اعمال جراحی زنان در اتاق عمل زنان یک روز ۲-۳ مورد		
۱۷	مشاهده و پیگیری ۳ مورد نازایی در درمانگاه نازایی (یک روز)		
۱۸	مشاهده case ۱۳ غیراز سرویسیت و واژینیت		
۱۹	گرفتن شرح حال و انجام معاینات و تجویزات و درخواست آزمایشات و پیگیری لازم در مورد case ۱۳ به غیراز سرویسیت و واژینیت (داخل همان ۲۵ مورد که در ابتدا گفتیم) با ذکر نام case ها تا بعد معلوم شود دانشجوی چه case هایی را آموزش دیده است؟ و نیز از هر case چند مورد را انجام داده است. (شامل انواع بیماریهای مقاربتی، عفونت دستگاه ادراری، بی اختیاری ادراری، PID، مول و GTN، حاملگی خارج رحمی، کانسرها، کیستها و توده های تخمدانی، میوم، بیماریهای پستان، دیسمنوره و PMS، خونریزیهای غیرطبیعی، آمنوره، ناباروری، مشکلات یائسگی، هیرسوتیسم و...)		
۲۰	تهیه اسمیر مرطوب در ۵ مورد		
۲۱	دیدن اسمیر مرطوب زیر میکروسکوپ و تشخیص آن در ۵ مورد فوق		

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی بیماریهای زنان (کد درس ۳۰)

نام دانشجو: تاریخ: نام محل کارآموزی: نام مربی:

۲۲	انجام و تفسیر تست فرن در ۱ مورد		
۲۳	انجام PCT و دیدن آن زیر میکروسکوپ در ۱ مورد		
۲۴	مشاهده و کمک به انجام هیسترو سالیپنگوگرافی، هیستروسکوپی، کولپوسکوپی، لاپاراسکوپی، کوتروکرایو، دیلاتاسیون و کورتاژ سرویکس و آندومتر هر کدام ۱ مورد		
۲۵	تهیه کشت از ترشحات واژن ۱ مورد		
۲۶	دادن آموزش به بیمار در ۱۳ مورد در case های مختلف		
۲۷	آشنایی با نحوه تشخیص، اداره و درمان، مراقبتها و پیگیری بیمارانی که در بخش جراحی زنان بستری هستند به مدت ۲ روز (حداقل ۶ case مختلف)		
۲۸	آموزش معاینه پستان به بیمار در ۲ مورد		
۲۹	تفسیر نتیجه آزمایش آنالیز سمن (منی) ۱ مورد + شرکت در جلسات پرسش و پاسخ و مطالعه مباحث نظری		

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی در عرصه بارداری طبیعی و غیرطبیعی (بره ناتال) (کد درس ۳۱)

نام دانشجو: تاریخ: نام محل کارآموزی: نام مربی:

ردیف	نام فعالیتها	تاریخ انجام وامضای مربی	کیفیت وملاحظات
	۱۱ روز (روزانه ۵ ساعت همراه با ۱۵ دقیقه استراحت)		
۱	گرفتن شرح حال و ارزیابی روانی - اجتماعی و فیزیکی در ۲۵ - ۲۰ خانم باردارطبیعی (بدون عارضه) همراه با آموزشهای لازم وانجام مراقبتهای کامل (حدوداً ۱/۳ درسه ماهه اول، ۱/۳ درسه ماهه دوم و ۱/۳ درسه ماهه سوم)		
۲	گرفتن شرح حال و ارزیابی روانی - اجتماعی و فیزیکی وانجام معاینات ومراقبتهای ودرخواست آزمایشات در ۱۰ - ۸ مورد خانم باردارمبتلا به بیماریهای داخلی وجراحی ۱ مورد بیمارقلبی ۱ مورد حامله دیابتی، ۱ مورد پره اکلامپسی، ۱ مورد عفونت ادراری، ۱ مورد آنمی، ۱ مورد عفونتها نظیر سرخجه و هیپاتیت و...، ۱ مورد پره ترم و پوست ترم، ۱ مورد ارهاس منفی، ۱ مورد بیماری تیروئید، ۱ مورد دیگر بیماریها نظیرتنفسی، صرع، IUGR و...		
۳	معاینه فیزیکی اعضای مختلف بدن مادرباردارو مرورسیستمها درحدود ۲۵ مورد (شامل ملتحمه چشم، تیروئید، قلب، ریه، پستان، لثولید، اندامها و...)		
۴	تشکیل پرونده و درخواست آزمایشات روتین یا لازم درحین بارداری در ۲۵ مورد		
۵	تجویزداروهای مجاز و لازم حین بارداری در ۲۰ مورد ودادن ۱۵ مورد آموزشومشاوره ۱ مورد		
۶	درخواست ۲ - ۱ مورد آزمایش کامل وکشتت موردی ادرار درموارد اورژانس و مورد نیاز		
۷	درخواست ۳ - ۲ مورد سونوگرافی ودیگرتست - های سلامت جنین و ۱۰ مورد تفسیر و راهنمایی برطبق جواب آنها		
۸	انجام ۱ مورد NST و ۱ مورد rollover test و ۱ مورد کومبیس غیرمستقیم		
۹	سمع صدای قلب با گوشی پینارده ۵ مورد و داپلر ۲۰ مورد		
۱۰	تفسیروراهنمایی صحیح براساس جواب آزمایشات در ۱۰ مورد		
۱۱	اداره کلاسهای آموزشی دوران بارداری ۱ مورد		
۱۲	شرکت درجلسات پرسش و پاسخ روزانه با آمادگی قبلی و مطالعه مباحث نظری که مربی تعیین کرده است		

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی در عرصه زایمان طبیعی و غیرطبیعی (کد درس ۳۲)

نام دانشجو: تاریخ: نام محل کارآموزی: نام مربی:

کیفیت و ملاحظات	تاریخ انجام و امضای مربی بازکر نام caseها	نام فعالیتها ۲۱ روز صبح و عصر ۱۰ ساعته (اساعت نماز و ناهار) = ۲ واحد	ردیف
		توجه: نیمی تا دو سوم از موارد زیر باید در caseهایی مانند دیابت، پره اکلامپسی، پارگی زودرس کیسه آب، دکولمان و پروید...، post date/post term، قلبی، دوقلویی، بریچ، جنین مرده، IUGR، زایمان زودرس، واکيوم و... باشد و نام هر مورد خاص در شرح خلاصه ای که دانشجو برای هر فرد می نویسد ثبت گردد تا بعد مشخص شود که هر دانشجو آیا همه caseها را آموزش دیده است؟ و نیز از هر case چند مورد را انجام داده است.	
		گرفتن شرح حال، معاینات فیزیکی و لثوید و گرفتن علائم حیاتی ۲۰ مورد	۱
		کنترل FHR حداقل ۱۰۰ مورد (البته به میزان لازم برای کنترل لیبر) شامل پیداکردن محل صحیح، کنترل نبض جنین با نبض مادر، کنترل یک دقیقه ای کامل، کنترل لازم بلافاصله بعد از کنترکشن و شمارش و ثبت و بکارگیری مانیتورینگ داخلی و خارجی	۲
		توشه و اژینال: دیلاتاسیون، افاسمان، استیشن، احیانا پوزیشن، موقعیت سرویکس، وضعیت کیسه آب و تا حدی معاینه لکن (۴۰ - ۲۰ بار)	۳
		معاینه لازم و تصمیم در بستری کردن زائودر لیبر ۵ مورد	۴
		آماده کردن زائوی بستری شده برای استقرار در اتاق لیبر (لباس، تخت، توصیه به تخلیه مثانه، گرفتن رگ و وصل سرم در صورت لزوم و خونگیری و توضیحات لازم به زائو) ۲۵ مورد	۵
		اداره و کنترل لیبر بطور کامل (شامل کنترل صدای قلب، کنترل انقباضات رحمی، تغذیه، پوزیشن، برقراری ارتباط اعتماد آمیز و آموزشهای لازم و حمایت عاطفی از زائو، معاینه و اژینال، توجه به تخلیه مثانه، کمک به تسکین درد، تجویز دارو و مایع درمانی لازم در موارد مورد نیاز، پاسخ به سوالات زائویا همراه او و...) ۳۰ مورد هر مورد حداقل ۳ ساعت که ۵ - ۲ مورد آن اینداکشن باشد	۶
		انجام آمنیوتومی با رعایت تمامی شرایط لازم ۳ مورد	۷
		تشخیص زمان زایمان و انتقال به موقع زائو به اتاق زایمان ۱۶ - ۸ مورد	۸
		پوشیدن صحیح گان و دستکش و استفاده صحیح از وسایل و بازکردن صحیح پک و فراهم کردن وسایل مورد نیاز با بکارگیری اصول صحیح استریلیتی ۱۶ - ۸ مورد	۹
		انجام صحیح پرپ و درپ پرینه ۱۶ - ۸ مورد	۱۰
		انجام صحیح بیحسی اپی زیوتومی ۱۰ - ۵ مورد و پودندال ۱ مورد و کمک به اپیدورال ۱ مورد	۱۱

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی در عرصه زایمان طبیعی و غیرطبیعی (کد درس ۳۲)

نام دانشجو: تاریخ: نام محل کارآموزی: نام مربی:

۱۲	تشخیص نیاز و انجام اپی زیوتومی ۱۰-۵ مورد	
۱۳	ترمیم اپی زیوتومی ۱۰-۵ مورد	
۱۴	ترمیم پارگی ۲-۳ مورد	
۱۵	مشاهده ۵ case دیگر که تاکنون مشاهده نکرده است	
۱۶	کمک به انجام زایمان در مورد case ۵	
۱۷	انجام زایمان بطور کامل ۱۶-۸ مورد	
۱۸	رسیدگی به وضعیت نوزاد بلافاصله بعد از زایمان (باز - کردن راه هوایی، جلوگیری از هیپوترمی، تحریک برای تنفس بهتر و دادن آپگار دقیق ۱ و ۵) ۱۶-۸ مورد	
۱۹	کلامپ بند ناف و معاینه فیزیکی نوزاد و تزریق ویتامین K و نظارت بردستبند و گرفتن اثر پای نوزاد ۱۶-۸ مورد	
۲۰	کمک به ترمیم اپی زیوتومی یا پارگی ۱ مورد با توجهات و مراقبتهای ضروری قبل و حین و بعد از ترمیم	
۲۱	انجام صحیح زایمان جفت و معاینه کامل آن ۲۰-۱۰ مورد	
۲۲	خروج دستی جفت ۱ مورد و جستجوی داخل رحم در مرحله چهارم ۱ مورد	
۲۳	دفع صحیح وسایل مصرفی آلوده و جمع آوری درست وسایل غیرمصرفی در محلهای مربوطه پس از زایمان ۱۶-۸ مورد	
۲۴	برقراری attachment و bonding بین مادر و نوزاد پس از زایمان ۱۶-۸ مورد	
۲۵	برقراری وسایل راحتی زائو و انجام کنترل های مرحله چهارم (شامل کنترل خونریزی، ارتفاع و قوام رحم، علائم حیاتی، هشیاری زائو هر ربع ساعت تا ۱ ساعت) پس از زایمان و ثبت درست و گزارش آن به مربی/ مامای بخش ۱۶-۸ مورد	
۲۶	دادن آموزشهای کامل بعد از زایمان قبل از انتقال مادر به بخش بعد از زایمان (شامل مراقبت از خود و بهداشت فردی، حمام، مراقبت از زخم، لوشیا، تغذیه، بهداشت در دفع مدفوع ادرار، علائم خطر در مادر و نیاز به مراجعه فوری، نحوه شیردهی، واکسیناسیون، دفع مدفوع و ادرار نوزاد، دیگر مراقبتهای نوزاد، علائم خطر نوزاد، آزمایشات لازم برای غربالگری بیماریهای منجر به عقب افتادگی نوزاد، نزدیکی جنسی و تنظیم خانواده و بازگشت قاعدگی و نیز احتمال بارداری مجدد و زمان و مکان مراجعات بعدی) در ۱۶-۸ مورد و مشاوره با زن و شوهر ۱ مورد	
۲۷	مشاهده سقط، کورتاژ و سزارین و کمک به مراقبتهای مادر و نوزاد بعد از آن	
۲۸	ترخیص مادر با انجام معاینات و دادن آموزشهای لازم حین ترخیص در مورد خود و نوزاد ۲ مورد طبیعی و ۲ مورد case	
۲۹	شرکت در جلسات پرسش و پاسخ روزانه با آمادگی قبلی و مطالعه مباحث نظری که مربی تعیین کرده است.	

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی کارآموزی در عرصه بیماریهای زنان و ناباروری (کد درس ۳۳)

نام دانشجو: تاریخ: نام محل کارآموزی: نام مربی:

ردیف	نام فعالیتها:	تاریخ انجام و امضای مربی با ذکر نام case	کیفیت و ملاحظات
۱	گرفتن شرح حال و انجام معاینات فیزیکی در ۳۰ مورد		
۲	انجام معاینات دستگاه تناسلی در ۳۰ مورد (شامل معاینه خارجی و داخلی)		
۳	انجام معاینه پستان در ۵ مورد		
۴	گذارن اسپکولوم در ۳۰ مورد		
۵	تهیه اسمیر از سلولهای سرویکس در ۸ مورد		
۶	خواندن و تفسیر نتیجه اسمیر در ۲ مورد		
۷	درخواست آزمایشات لازم در ۱۵ مورد		
۸	خواندن و تفسیر جواب آزمایشات در ۱۰ مورد		
۹	تشخیص سرویسیت و واژینیت در ۱۵ مورد		
۱۰	تجویز درمان و نوشتن نسخه برای ۱۵ مورد فوق		
۱۱	دادن آموزش در ۱۵ مورد فوق		
۱۲	انجام مشاوره در ۱ مورد		
۱۳	مشاهده اعمال جراحی زنان در اتاق عمل زنان یک روز ۲-۳ مورد		
۱۴	مشاهده، معاینه و پیگیری تومورهای پستان (نصف روز یا یک روز)		
۱۵	مشاهده و پیگیری ۲ مورد case نازایی در درمانگاه نازایی (یک روز)		
۱۶	مشاهده ۱۵ case غیر از سرویسیت و واژینیت		
۱۷	گرفتن شرح حال و انجام معاینات و تجویزات و درخواست آزمایشات و پیگیری لازم در مورد ۱۵ case به غیر از سرویسیت و واژینیت (داخل همان ۳۰ مورد که در ابتدا گفتیم) با ذکر نام case ها تا بعد معلوم شود دانشجو چه case های را آموزش دیده است؟ و نیز از هر case چند مورد را انجام داده است (شامل انواع بیماریهای مقاربتی، عفونت دستگاه ادراری، بی اختیاری ادراری، PID، مول و GTN، حاملگی خارج رحمی، کانسرها، کیستها و توده های تخمدانی، میوم، بیماریهای پستان، دیسمنوره ها و PMS، خونریزیهای غیرطبیعی، آمنوره، نا باروری، مشکلات یائسگی، هیرسوتیسم، و...)		
۱۸	تهیه اسمیر مرطوب در ۵ مورد		
۱۹	دیدن اسمیر مرطوب زیر میکروسکوپ و تشخیص آن در ۵ مورد فوق		
۲۰	انجام و تفسیر تست خفرن در ۱ مورد		

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی کارآموزی در عرصه بیماریهای زنان و ناباروری (کد درس ۳۳)

نام دانشجو: تاریخ: نام محل کارآموزی: نام مربی:

۲۱	انجام PCT و دیدن آن زیر میکروسکوپ در ۱ مورد		
۲۲	کمک به انجام هیستروسالپنگوگرافی، هیستروسکوپی، کولپوسکوپی، لاپارا - سکوپ، کوتروکرایو، دیلاتاسیون و کورتاژ سرویکس و آندومتر هر کدام ۱ مورد		
۲۳	تهیه کشت از ترشحات واژن ۱ مورد		
۲۴	دادن آموزش به بیمار دز ۱۵ مورد در case های مختلف		
۲۵	آشنایی با نحوه تشخیص، اداره و درمان، مراقبتهای پیگیری بیمارانی که در بخش جراحی زنان بستری اند بمدت ۱ روز (حداقل ۳ case مختلف)		
۲۶	آموزش معاینه پستان به بیمار در ۱ مورد		
۲۷	تفسیر نتیجه آزمایش آنالیز سمن (منی) ۱ مورد		
۲۸	شرکت در جلسات پرسش و پاسخ روزانه و مطالعه مباحث نظری		

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی در عرصه بهداشت باروری، مادر و کودک و تنظیم خانواده (کد درس ۳۴)

نام دانشجو: تاریخ: نام محل کارآموزی: نام مربی:

ردیف	نام فعالیتها:	تاریخ انجام وامضای مربی	کیفیت و ملاحظات
	۱۱ روز(روزانه ۵ ساعت همراه با ۱۵ دقیقه استراحت)		
۱	تشکیل پرونده برای مراجعه کنندگان جدید ۳ مورد و معاینه فیزیکی مراجعه کنندگان		
۲	انجام اسمیر دهانه رحم ۲ مورد		
۳	خواندن جواب اسمیر و تفسیر آن ۲ مورد		
۴	انجام مشاوره تنظیم خانواده ۱ مورد		
۵	تغییر روش تنظیم خانواده با انجام مشاوره لازم ۱ مورد		
۶	ارائه انواع روشهای تنظیم خانواده به مددجویان شامل قرص خوراکی، کاندوم، آمپول، آی یودی و... از هر کدام حداقل ۵ مورد با انجام معاینات و درخواست آزمایشات لازم		
۷	گذارن آی یودی ۴ مورد		
۸	خارج کردن آی یودی یک مورد		
۹	آموزش فردی یا گروهی و اداره کلاسهای تنظیم خانواده حداقل ۱ مورد		
۱۰	تهیه پمفلت، بوکلت یا پوستر آموزشی در تنظیم خانواده یک مورد		
۱۱	بخش واکسیناسیون: بکارگیری زنجیره سرد در استفاده از واکسن ها		
۱۲	بکارگیری اصول آسپتیک بهنگام انجام واکسیناسیون		
۱۳	بکارگیری شیوه صحیح تجویز و تزریق انواع واکسن		
۱۴	تجویز و تزریق ۱۲ مورد واکسن برای کودکان از هر نوع واکسن ۱ مورد		
۱۵	تجویز و تزریق واکسن کزاز برای مادر باردار ۱ مورد		
۱۶	برنامه ریزی واکسیناسیون بر اساس فواصل و نوع واکسن برای کودکی که برنامه واکسیناسیون خود را درست و به موقع آغاز کرده است ۲ مورد		
۱۷	برنامه ریزی واکسیناسیون بر اساس فواصل و نوع واکسن برای کودکی که برنامه واکسیناسیون خود را درست و به موقع آغاز نکرده است ۱ مورد		
۱۸	تشخیص موارد منع انجام واکسیناسیون		
۱۹	تشخیص و اجرای صحیح تفاوت در تجویز مقدار و نوع واکسن در کودکان و بزرگسالان		
۲۰	بخش مراقبت از کودکان زیر ۵ سال: تشکیل پرونده برای مراجعین جدید ۲ مورد		
۲۱	توزین وزن و اندازه گیری قد و دور سر کودکان بنحو صحیح ۵ مورد		
۲۲	ترسیم درست منحنی رشد در کارت مخصوص ۵ مورد		
۲۳	برنامه ریزی برای فواصل مراجعه برای پایش رشد در مورد ۵ کودک		

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی در عرصه بهداشت باروری، مادر و کودک و تنظیم خانواده (کد درس ۳۴)

نام دانشجو: تاریخ: نام محل کارآموزی: نام مربی:

۲۴	تشخیص انحراف رشد و پیگیری علت از مادر و دادن توصیه لازم و ارجاع لازم به پزشک در ۱ مورد		
۲۵	آموزش شیردهی صحیح از پستان به مادر ۱ مورد		
۲۶	آموزش تغذیه تکمیلی ۲ مورد تا یکسالگی ۱ مورد تا دوسالگی		
۲۷	آموزش تغذیه با شیر کمکی در ۱ مورد		
۲۸	آموزش تغذیه صحیح کودک ۱ مورد بالای ۲ سال		
۲۹	تشخیص، انجام برنامه مراقبتی و آموزش در اسهال، بیماری تنفسی، برفک، افت قند خون و تب	(هر کدام ۱ مورد)	
۳۰	بخش مراقبت از مادر باردار:		
	تشکیل پرونده برای مراجعه کنندگان جدید ۱ مورد		
۳۱	اندازه گیری قد و وزن و فشارخون ۳ مورد		
۳۲	انجام معاینات فیزیکی و لئوپلد ۲ مورد		
۳۳	کنترل صدای قلب جنین و علائم حیاتی مادر ۲ مورد		
۳۴	درخواست انجام آزمایشات روتین بارداری ۲ مورد		
۳۵	انجام آموزش به مادر باردار در مورد مراقبت از خود در موضوعات مختلف: تغذیه، خواب، استراحت و بهداشت فردی و روابط جنسی، علائم خطرو تمرینات ورزشهای بارداری و... ۱ مورد		
۳۶	انجام آموزش گروهی برای مادران باردار ۱ مورد با موضوعات آموزشهای دوران بارداری		
۳۷	توجه به بهداشت دهان و دندان زن باردار و ارجاع به دندانپزشک در موارد لازم ۱ مورد		
۳۸	راهنمایی در مورد انجام واکسیاسیون کزاز ۱ مورد		
۳۹	معاینه پستان و بررسی آن جهت آمادگی برای شیردهی ۱ مورد		
۴۰	غربالگری مادران پرخطر و ارجاع به پزشک متخصص یا بیمارستان ۱ مورد		
۴۱	درخواست انجام سونوگرافی ۱ مورد		
۴۲	تشخیص حاملگیهای پرخطر و آموزش موارد خطر		
۴۳	برنامه ریزی برای فواصل مراجعه در ۲ مورد		
۴۴	دیگرموارد:		
	آموزش و مشاوره در مورد بهداشت دوران بلوغ ۱ مورد		
۴۵	آموزش و مشاوره در مورد مسائل یائسگی ۱ مورد		
۴۶	آموزش و مشاوره ازدواج ۱ مورد		

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی در عرصه بهداشت باروری، مادر و کودک و تنظیم خانواده (کد درس ۳۴)

نام دانشجو: تاریخ: نام محل کارآموزی: نام مربی:

۴۷	آموزش و مشاوره عملکرد جنسی ۱ مورد		
۴۸	آموزش رابطین بهداشتی در یک موضوع مرتبط		
۴۹	بخش بهداشت جامعه (شهروروستا): شامل ۴ روز شهر و ۴ روز روستا		
	ارائه کلاس آموزشی برای مدرسه دخترانه ۱ مورد		
۵۰	ارائه کلاس آموزشی در فرهنگسرا برای خانمها با یک موضوع از قبل برنامه ریزی شده ۱ مورد		
۵۱	بازدید از یک کارخانه یا یک کارگاه که زنان در آن اشتغال دارند و ارائه آموزشهای لازم		
۵۲	بازدید و ارائه خدمات بهداشت مادر و کودک در مرکز بهداشت روستایی		
۵۳	بازدید از مرکزستادی در شبکه بهداشت و آشنایی با نحوه کار و جمع آوری اطلاعات بهداشتی و نظارت در آن مرکز و تهیه زیج حیاتی و تفسیر آن توسط دانشجو		
۵۴	ارائه کلاس آموزشی در مسجد برای زنان		
۵۵	بازدید از یک مرکز سالمندان و معلولان زنان و ارائه آموزش برای آنان		
۵۶	بازدید از منزل در شهروروستا با کمک رابطین یا بهورز		
۵۷	بازدید از مهد کودک و آموزش در مورد مسائل بهداشتی کودکان قبل از سنین مدرسه		
۵۸	انجام یک پروژه حل مشکل بهداشتی یا مدیریتی ۱ مورد (در سرفصل ذکر شده است)		
۵۹	باضافه هر نوع برنامه بهداشت جامعه دیگری که مربوط به منطقه و قابل اجرا باشد.		
۶۰	شرکت در جلسات پرسش و پاسخ روزانه با آمادگی قبلی و مطالعه مباحث نظری		

فهرست فعالیتهای دانشجوی مامایی در کارآموزی در عرصه نوزادان طبیعی و نیازمند به مراقبتهای ویژه (کد درس ۳۵)

نام دانشجو: تاریخ: نام محل کارآموزی: نام مربی:

ردیف	نام فعالیتها	تاریخ انجام و امضای مربی	کیفیت و ملاحظات
	در طی ۹ روز (روزانه ۶ ساعت همراه با ۱۵ دقیقه استراحت)		
۱	۱۰ مورد معاینه فیزیکی نوزاد از لحاظ بررسی سلامت: معاینه سر و گردن و فونتanelها، صورت، قفسه سینه، قلب و ریه، شکم، ستون فقرات، رنگ، مفصل لگن، تست بابینسکی، دستگاه تناسلی، تستهای تعیین سن جنین، رفلکسها و تستهای عصبی		
۲	آموزش ۲ مورد شیردهی از پستان		
۳	انجام ۱ مورد شستشوی معده نوزاد با گذاردن کاتتر معده		
۴	انجام ۱ مورد گاوآژ با گذاردن کاتتر معده		
۵	انجام ۱ مورد لاواژ با گذاردن کاتتر معده		
۶	اندازه گیریهای آنتروپومتریک و وزن در ۳ مورد		
۷	حمام، پوشاندن لباس و گرم نگهداری نوزاد ۲ مورد		
۸	مراقبت از نوزاد پرخطر در ۲ مورد (RDS و زردی)		
۹	مراقبت از نوزاد نارس در ۱ مورد		
۱۰	مراقبت از نوزاد در انکوباتور در ۲ مورد		
۱۱	مراقبت از نوزاد دچار بیماری و عارضه ۵ مورد به غیر از موارد فوق با ذکر نام هر مورد		
۱۲	محاسبه دارویی و اجرای تجویز پزشک در ۳ مورد		
۱۳	وصل سرم ۱ مورد و اجرای تغذیه وریدی ۳ مورد		
۱۴	خونگیری از ورید یا کف پا ۲ - ۱ مورد		
۱۵	آموزش به مادر در مورد نحوه دارو دادن و تغذیه نوزاد ۱ مورد		
۱۶	انجام معاینه ترخیص نوزاد ۱ مورد		
۱۷	آموزش واکسیناسیون، تغذیه و مراقبتهای نوزاد، رشد نوزاد، ادرار و مدفوع و گریه نوزاد، تعویض لباس و کهنه، علائم خطر نوزاد، آزمایشات لازم، مراقبت از بندناف، تب و تشنج و... ۱ مورد		
۱۸	تهیه یک پمفلت آموزشی (فردی یا گروهی)		
۱۹	آشنایی با وسایل احیای نوزاد و کاربرد آن روی مولاژ ۱ مورد و مشاهده یک احیا در صورت امکان		
۲۰	طرز کار با انکوباتور و مراقبت از دستگاه ۱ مورد		
۲۱	طرز کار با دستگاه فتوترابی و انجام ۱ مورد		
۲۲	مشاهده و کمک به تعویض خون یک مورد		
۲۳	کار و انجام مراقبتهای در NICU ۶ - ۳ روز		
۲۴	شرکت در جلسات پرسش و پاسخ روزانه با آمادگی قبلی و مطالعه مباحث نظری که مربی تعیین کرده است		

فهرست فعالیتهای دانشجوی مامایی در کارآموزی در عرصه بیماریهای داخلی و جراحی (کد درس ۳۶)

نام دانشجو: تاریخ: نام محل کارآموزی: نام مربی:

ردیف	نام فعالیتها	تاریخ انجام و امضای مربی	کیفیت و ملاحظات
	در طی ۹ روز (روزانه ۶ ساعت همراه با ۱۵ دقیقه استراحت)		
۱	تهیه شرح حال دقیق از ۱۵ مادر باردار دارای بیماریهای داخلی و جراحی		
۲	انجام معاینات فیزیکی کامل آنها		
۳	تشخیص موارد غیرطبیعی در شرح حال و معاینه		
۴	درخواست آزمایشات لازم براساس نیاز		
۵	تجزیه و تحلیل موارد غیرطبیعی آزمایشات پاراکلینیکی مهم		
۶	تجزیه و تحلیل و شناخت تغییرات آزمایشات پاراکلینیکی مهم در بارداری و تفسیر آن		
۷	کسب سریع اطلاعات مورد نیاز از پرونده بیمار		
۸	ارائه گزارش صحیح و دقیق از وضعیت بیمار به مربی		
۹	تشخیص و مشاهده، اداره و درمان اورژانسهای داخلی و جراحی در بارداری		
۱۰	تشخیص با توجه به شرح حال و معاینه فیزیکی، درخواست، تفسیر آزمایشات و پاراکلینیک و همچنین مشاهده و بررسی درمان آنها به انضمام انجام مراقبتهای لازم، ارائه آموزشهای مورد نیاز، شناخت داروهای مربوطه و... با تکیه بر اهمیت آنها در بارداری در طی ۱۲ روز شامل ۱۲ مورد داخلی (از هر دستگاه ۲-۳ مورد) و ۳ مورد جراحی		
۱۱	دادن آموزشهای لازم به مادر		
۱۲	برنامه ریزی مراقبتهای بارداری در این مادران تا انتهای بارداری		
۱۳	انجام یک فرآیند مراقبتی توسط هر دانشجو		
۱۴	شرکت در جلسات پرسش و پاسخ روزانه با آمادگی قبلی و مطالعه مباحث نظری که مربی تعیین کرده است		

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی در عرصه مدیریت و کاربرد آن در مامایی (کد درس ۳۷)

نام دانشجو: تاریخ: نام محل کارآموزی: نام مربی:

کیفیت و ملاحظات	تاریخ انجام و امضای مربی	نام فعالیتها در طی ۶ روز (روزانه ۴/۵ ساعت همراه با ۱۵ دقیقه استراحت)	ردیف
		<p>الف: تهیه پروژه کتبی در مورد ساختاربخش یا درمانگاه مربوط به کارمامایی:</p> <p>۱- ساختار فیزیکی به صورت رسم کروکی</p> <p>۲- تهیه لیست وسایل پزشکی، غیرپزشکی و اداری بخش</p> <p>۳- وضعیت بیماران بستری از لحاظ: تشخیصهای پزشکی - نیازهای مراقبتی - نیازهای آموزشی</p> <p>۴- تعداد متوسط بیماران بستری، پذیرش و ترخیص</p> <p>۵- روتینهای بخش از جمله:</p> <p>- نحوه پذیرش بیماران</p> <p>- نحوه ترخیص بیماران</p> <p>- نحوه نوشتن گزارشات و معاینات و آزمایشات</p> <p>- نحوه آموزش به بیمار</p> <p>- نحوه اجزای فرآیندهای مراقبتی و درمانی</p> <p>- ترتیب برگه های پرونده</p> <p>- نحوه انجام مشاوره ها</p> <p>- نحوه درخواست آزمایشات</p> <p>- نحوه چک دستورات پزشک</p> <p>- نحوه تکمیل کاردکس</p> <p>- نحوه ورود اطلاعات به کامپیوتر</p> <p>۶- تهیه لیست اسامی پزشکان، رزیدنتها، انترنها و دانشجویان پرستاری و مامایی و غیره و روزهای حضور آنها</p> <p>۷- تهیه لیست داروهای مصرفی رایج در بخش و نکات مراقبتی و تجویزی آنها</p> <p>۸- تهیه لیست وسایل و تجهیزات موجود در ترالی کد بخش و داروهای موجود آن</p> <p>۹- تهیه لیست روشهای تشخیصی بخش (آزمایشات)، چگونگی انجام آنها و آمادگیهای لازم برای بیماران (جهت انجام آنها)</p> <p>۱۰- تهیه لیست اسامی پرسنل پرستاری و مامایی و دیگر پرسنل و تعداد هر کدام در هر شیفت کاری</p> <p>۱۱- آگاهی از سیستمهای حفاظتی و امنیتی بخش و کنترل آن</p> <p>۱۲- آگاهی از روشهای تقسیم کار نیروی انسانی در بخش</p> <p>۱۳- تهیه لیستی از اشکالات فنی و تاسیساتی</p>	۱

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی در عرصه مدیریت و کاربرد آن در مامایی (کد درس ۳۷)

نام دانشجو:	تاریخ:	نام محل کارآموزی:	نام مربی:
۲			
۳			
۴			
۵			
۶			
۷			
۸			
۹			
۱۰			

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی در عرصه مدیریت و کاربرد آن در مامایی (کد درس ۳۷)

		نام دانشجو:	تاریخ:	نام محل کارآموزی:	نام مربی:
۱۱					ز: محاسبه تعداد نیروی انسانی مورد نیازبخش (حرفه ای و غیرحرفه ای) و تعداد هریک از آنها درهرشیفت
۱۲					ح: تهیه آمار روزانه بیماران
۱۳					ط: تهیه لیست غذایی بیماران و کنترل و نظارت برحسب اجرای آن
۱۴					ی: تهیه انواع درخواستها ازجمله: آزمایشات، وسایل انبار، و...
۱۵					ک: پیش بینی کلیه وسایل و داروهای مورد نیازشیفت های دیگر در شیفت صبح و یا قبل ازروزهای تعطیل
۱۶					ل: کنترل حضور و غیاب دانشجویان دربخش و ارائه گزارش لازم به مربی یا هد بخش
۱۷					م: شرکت فعال درراندنهای بالینی سوپروایزرها ازطریق: ۱- بازدید محیط فیزیکی بخش، تجهیزات وامکانات ۲- بررسی نحوه عملکرد کادرپرستاری و مامایی و ارتباطات آنها ۳- بررسی نحوه ثبت و ضبط اطلاعات و گزارشات ۴- بررسی وضعیت بالینی بیماران و ارائه خدمات به آنان ۵- تهیه لیست اشکالات موجود درهریک ازمواردفوق ۶- ارائه تذکرات بجا و مناسب به مسئولین بخشها ۷- پیگیری جهت برطرف شدن اشکالات تذکر داده شده
۱۸					ن: همکاری مناسب با پرسنل بخش درشرایط مقتضی
۱۹					الف: ارزشیابی از اجرای فرآیند مشکل گشایی (به صورت ارزیابی میزان دستیابی به اهداف تعیین شده)
۲۰					ب: طراحی برنامه ماهانه شیفت کاری پرسنل
۲۱					ج: بررسی وضعیت ارائه مراقبت به بیماران بخصوص بیماران بدحال
۲۲					د: انجام فعالیتهای مربوط به هدایت و راهنمایی دانشجویان و نیروی انسانی بخش
۲۳					ه: برقراری ارتباط مناسب و اثربخش با پزشکان، ماماها، پرستاران، دانشجویان، بیماران، همراهان بیمار، پرسنل خدمات و سایرقسمتهای بیمارستان
۲۴					و: انجام فعالیتهایی درجهت کنترل عفونت دربخش (باتوجه به امکانات وشرایط موجود) از طریق: ۱- ارائه پیشنهادات کاربردی درجهت کنترل عفونت ۲- اجرای برنامه های آموزشی جهت کنترل عفونت (برای پرسنل و دانشجویان)
۲۵					ز: همکاری مناسب با کلیه بخش درشرایط مقتضی
۲۶					شرکت درجلسات پرسش و پاسخ روزانه با آمادگی قبلی و مطالعه مباحث نظری که مربی تعیین کرده است
۲۷					شرکت در پرسش و پاسخ و مطالعه مباحث نظری که مربی تعیین می کند

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی در عرصه رادیولوژی، سونولوژی و الکتروولوژی در مامایی و زنان (کد درس ۳۸)

نام دانشجو: تاریخ: نام محل کارآموزی: نام مربی:

ردیف	نام فعالیتها	تاریخ انجام وامضای مربی	کیفیت و ملاحظات
	در طی ۶ روز (روزانه ۴/۵ ساعت و همراه با ۱۵ دقیقه استراحت)		
۱	مشاهده و تفسیر انعکسهای رادیولوژی ساده ارلگن		
۲	مشاهده و تفسیر انعکسهای رادیولوژی یا ماده حاجب از لگن و رحم		
۳	تشخیص عکس رادیولوژی با کیفیت خوب و بد از هم		
۴	مشاهده بخشهای مختلف دستگاههای رادیولوژی		
۵	مشاهده بخشهای مختلف و نحوه انجام رادیوتراپی		
۶	انجام سمع قلب جنین با سونیکید (داپلر)		
۷	مشاهده بخشهای مختلف دستگاه مانیتورینگ		
۸	انجام نصب و تعویض و آماده بکار کردن دستگاه مانیتورینگ		
۹	انجام مانیتورینگ با استفاده از دستگاه مربوطه		
۱۰	مشاهده بخشهای مختلف دستگاههای سونوگرافی		
۱۱	یافتن رحم و مثانه و تخمدان زن (حامله و غیرحامله) و نیز سروقفسه سینه و شکم و اندامها و... جنین و جفت در سونوگرافی		
۱۲	اندازه گیری قطری پاریتال، طول فمور، دور سر و دور شکم با استفاده از سونوگرافی		
۱۳	انجام تفسیر انعکسهای سونوگرافیک از رحم و لگن حامله و غیرحامله و نیز جنین و جفت		
۱۴	مشاهده آزمایش بیوفیزیکال پروفایل برای جنین		
۱۵	مشاهده بخشهای مختلف دستگاه الکتروکوترو دستگاههای فریزکننده (کرایو)		
۱۶	انجام یا مشاهده الکتروکوتر و فریز کردن دهانه رحم		
۱۷	مشاهده بخشهای مختلف دستگاه لیزر و نحوه انجام کار آن		
۱۸	مشاهده انواع دستگاهها و روشهای گرما ده و سرما ده برای برطرف کردن درد		
۱۹	مشاهده انواع و بخشهای مختلف دستگاههای TENS		
۲۰	استفاده و بکاربری دستگاه تنس حداقل یکبار بویژه برای برطرف کردن درد دیسمنوره، درد زایمان و نیز دربی اختیاری ادراری		
۲۱	دادن تمرینات برای برطرف کردن دردهای ستون فقرات بویژه ناحیه گردن، کمر و لگن و نیز درد زانو به مراجع (حتی المقدور مادر باردار یا مادر پس از زایمان)		

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی در عرصه رادیولوژی، سونولوژی و الکترولوژی در مامایی (کد درس ۳۸)

نام دانشجو: تاریخ: نام محل کارآموزی: نام مربی:

۲۲	دادن تمرینات و ورزشهای دوران بارداری		
۲۳	دادن تمرینات و ورزشهای دوران پس از زایمان		
۲۴	مشاهده انواع ماساژ درمانی برای برطرف کردن درد و برای ریلکسیشن		
۲۵	شرکت در جلسات پرسش و پاسخ روزانه با آمادگی قبلی و مطالعه مباحث نظری که استاد و مربی تعیین کرده است		
۲۶	شرکت در پرسش و پاسخ و مباحث نظری که مربی تعیین می کند		

منشور حقوق بیمار در ایران

۱- دریافت مطلوب خدمات سلامت حق بیمار است.

- ارائه خدمات سلامت باید:

- ۱-۱) شایسته شان و منزلت انسان و با احترام به ارزش‌ها، اعتقادات فرهنگی و مذهبی باشد.
- ۱-۲) بر پایه‌ی صداقت، انصاف، ادب و همراه با مهربانی باشد.
- ۱-۳) فارغ از هرگونه تبعیض از جمله قومی، فرهنگی، مذهبی، نوع بیماری و جنسیتی باشد.
- ۱-۴) بر اساس دانش روز باشد.
- ۱-۵) مبتنی بر برتری منافع بیمار باشد.
- ۱-۶) در مورد توزیع منابع سلامت مبتنی بر عدالت و اولویت‌های درمانی بیماران باشد.
- ۱-۷) مبتنی بر هماهنگی ارکان مراقبت اعم از پیشگیری، تشخیص، درمان و توانبخشی باشد.
- ۱-۸) به همراه تامین کلیه امکانات رفاهی پایه و ضروری و به دور از تحمل درد و رنج و محدودیت‌های غیرضروری باشد.
- ۱-۹) توجه ویژه‌ای به حقوق گروه‌های آسیب‌پذیر جامعه از جمله کودکان، زنان باردار، سالمندان، بیماران روانی، زندانیان، معلولان ذهنی و جسمی و افراد بدون سرپرست داشته باشد.
- ۱-۱۰) در سریع‌ترین زمان ممکن و با احترام به وقت بیمار باشد.
- ۱-۱۱) با در نظر گرفتن متغیرهایی چون زبان، سن و جنس گیرندگان خدمت باشد.
- ۱-۱۲) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، بدون توجه به تأمین هزینه‌ی آن صورت گیرد. در موارد غیر فوری (الکتیو) بر اساس ضوابط تعریف شده باشد.
- ۱-۱۳) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، در صورتی که ارائه خدمات مناسب ممکن نباشد، لازم است پس از ارائه‌ی خدمات ضروری و توضیحات لازم، زمینه انتقال بیمار به واحد مجهز فراهم گردد.
- ۱-۱۴) در مراحل پایانی حیات که وضعیت بیماری غیر قابل برگشت و مرگ بیمار قریب الوقوع می‌باشد برای حفظ آسایش وی راهکاری ارائه گردد. منظور از آسایش، کاهش درد و رنج بیمار، توجه به نیازهای روانی، اجتماعی، معنوی و عاطفی وی و خانواده‌اش در زمان احتضار می‌باشد. بیمار در حال احتضار حق دارد در آخرین لحظات زندگی خویش با فردی که می‌خواهد همراه گردد.

۲- اطلاعات باید به نحو مطلوب و به میزان کافی در اختیار بیمار قرار گیرد.

۲-۱) محتوای اطلاعات باید شامل موارد ذیل باشد:

۲-۲-۱) مفاد منشور حقوق بیمار در زمان پذیرش.

۲-۱-۲) ضوابط و هزینه‌های قابل پیش بینی بیمارستان اعم از خدمات درمانی و غیر درمانی و ضوابط بیمه و معرفی سیستم‌های حمایتی در زمان پذیرش.

۲-۱-۳) نام، مسئولیت و رتبه‌ی حرفه‌ای اعضای گروه پزشکی مسئول ارائه مراقبت از جمله پزشک، پرستار و دانشجو و ارتباط حرفه‌ای آن‌ها با یکدیگر.

۲-۱-۴) روش‌های تشخیصی و درمانی و نقاط ضعف و قوت هر روش و عوارض احتمالی آن، تشخیص بیماری، پیش‌آگهی و عوارض آن و نیز کلیه اطلاعات تأثیرگذار در روند تصمیم‌گیری بیمار.

۲-۱-۵) نحوه‌ی دسترسی به پزشک معالج و اعضای اصلی گروه پزشکی در طول درمان.

۲-۱-۶) کلیه اقداماتی که ماهیت پژوهشی دارند.

۲-۱-۷) ارائه آموزش‌های ضروری برای استمرار درمان.

۲-۲) نحوه‌ی ارائه اطلاعات باید به صورت ذیل باشد:

۲-۲-۱) اطلاعات باید در زمان مناسب و متناسب با شرایط بیمار از جمله اضطراب و درد و ویژگی‌های فردی وی از جمله زبان، تحصیلات و توان درک در اختیار وی قرار گیرد، مگر این‌که:

- تأخیر در شروع درمان به واسطه‌ی ارائه‌ی اطلاعات فوق سبب آسیب به بیمار گردد (در این صورت انتقال اطلاعات پس از اقدام ضروری، در اولین زمان مناسب باید انجام شود).

- بیمار علی‌رغم اطلاع از حق دریافت اطلاعات، از این امر امتناع نماید که در این صورت باید خواست بیمار محترم شمرده شود، مگر این‌که عدم اطلاع بیمار، وی یا سایرین را در معرض خطر جدی قرار دهد.

۲-۲-۲) بیمار می‌تواند به کلیه‌ی اطلاعات ثبت‌شده در پرونده‌ی بالینی خود دسترسی داشته باشد و تصویر آن را دریافت نموده و تصحیح اشتباهات مندرج در آن را درخواست نماید.

۳- حق انتخاب و تصمیم‌گیری آزادانه بیمار در دریافت خدمات سلامت باید محترم شمرده شود.

۳-۱) محدوده انتخاب و تصمیم‌گیری درباره موارد ذیل می‌باشد:

۳-۱-۱) انتخاب پزشک معالج و مرکز ارائه‌کننده‌ی خدمات سلامت در چارچوب ضوابط.

۳-۱-۲) انتخاب و نظر خواهی از پزشک دوم به عنوان مشاور.

۳-۱-۳) شرکت یا عدم شرکت در هر گونه پژوهش، با اطمینان از اینکه تصمیم‌گیری وی تأثیری در تداوم نحوه دریافت خدمات سلامت نخواهد داشت.

۳-۱-۴) قبول یا رد درمان‌های پیشنهادی پس از آگاهی از عوارض احتمالی ناشی از پذیرش یا رد آن مگر در موارد خودکشی یا مواردی که امتناع از درمان شخص دیگری را در معرض خطر جدی قرار می‌دهد.

۳-۱-۵) اعلام نظر قبلی بیمار در مورد اقدامات درمانی آتی در زمانی که بیمار واجد ظرفیت تصمیم‌گیری می‌باشد ثبت و به‌عنوان راهنمای اقدامات پزشکی در زمان فقدان ظرفیت تصمیم‌گیری وی با رعایت موازین قانونی مد نظر ارائه‌کنندگان خدمات سلامت و تصمیم‌گیرنده جایگزین بیمار قرار گیرد.

۳-۲) شرایط انتخاب و تصمیم‌گیری شامل موارد ذیل می‌باشد:

۳-۲-۱) انتخاب و تصمیم‌گیری بیمار باید آزادانه و آگاهانه، مبتنی بر دریافت اطلاعات کافی و جامع (مذکور در بند دوم) باشد.

۳-۲-۲) پس از ارائه اطلاعات، زمان لازم و کافی به بیمار جهت تصمیم‌گیری و انتخاب داده شود.

۴- ارائه خدمات سلامت باید مبتنی بر احترام به حریم خصوصی بیمار(حق خلوت) و رعایت اصل رازداری باشد.
۴-۱) رعایت اصل رازداری راجع به کلیه اطلاعات مربوط به بیمار الزامی است مگر در مواردی که قانون آن را استثنا کرده باشد.

۴-۲) در کلیه مراحل مراقبت اعم از تشخیصی و درمانی باید به حریم خصوصی بیمار احترام گذاشته شود. ضروری است بدین منظور کلیه امکانات لازم جهت تضمین حریم خصوصی بیمار فراهم گردد.

۴-۳) فقط بیمار و گروه درمانی و افراد مجاز از طرف بیمار و افرادی که به حکم قانون مجاز تلقی می‌شوند میتوانند به اطلاعات دسترسی داشته باشند.

۴-۴) بیمار حق دارد در مراحل تشخیصی از جمله معاینات، فرد معتمد خود را همراه داشته باشد. همراهی یکی از والدین کودک در تمام مراحل درمان حق کودک می باشد مگر اینکه این امر بر خلاف ضرورت‌های پزشکی باشد.

۵- دسترسی به نظام کارآمد رسیدگی به شکایات حق بیمار است.

۵-۱) هر بیمار حق دارد در صورت ادعای نقض حقوق خود که موضوع این منشور است، بدون اختلال در کیفیت دریافت خدمات سلامت به مقامات ذی صلاح شکایت نماید.

۵-۲) بیماران حق دارند از نحوه رسیدگی و نتایج شکایت خود آگاه شوند.

۵-۳) خسارت ناشی از خطای ارائه کنندگان خدمات سلامت باید پس از رسیدگی و اثبات مطابق مقررات در کوتاه‌ترین زمان ممکن جبران شود.

در اجرای مفاد این منشور در صورتی که بیمار به هر دلیلی فاقد ظرفیت تصمیم‌گیری باشد، اعمال کلیه حقوق بیمار- مذکور در این منشور- بر عهده تصمیم‌گیرنده قانونی جایگزین خواهد بود. البته چنانچه تصمیم‌گیرنده جایگزین بر خلاف نظر پزشک، مانع درمان بیمار شود، پزشک می‌تواند از طریق مراجع ذیربط درخواست تجدید نظر در تصمیم‌گیری را بنماید.

چنانچه بیماری که فاقد ظرفیت کافی برای تصمیم‌گیری است، اما میتواند در بخشی از روند درمان معقولانه تصمیم بگیرد، باید تصمیم او محترم شمرده شود.

آیین نامه اجرایی پوشش (Dress Code) و اخلاق حرفه ای دانشجویان در محیط های آزمایشگاهی – بالینی

نحوه پوشش و رفتار تمامی خدمتگزاران در مشاغل گروه پزشکی* باید به گونه ای باشد که ضمن حفظ شئون حرفه ای، زمینه را برای ارتباط مناسب و موثر حرفه ای با بیماران، همراهان بیماران، همکاران و اطرافیان در محیط های آموزشی فراهم سازد. لذا رعایت مقررات زیر برای کلیه عزیزانی که در محیط های آموزشی بالینی و آزمایشگاهی در حال تحصیل یا ارائه خدمت هستند، اخلاقاً الزامی است.

فصل اول: لباس و نحوه پوشش

لباس دانشجویان جهت ورود به محیط های آموزشی به ویژه محیط های بالینیو آزمایشگاهی باید متحد الشکل بوده و شامل مجموعه ویژگیهای زیر باشد:

- ۱- روپوش سفید بلند) در حد زانو و غیر چسبان با آستین بلند
- ۲- روپوش باید دارای آرم دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مربوطه باشد.
- ۳- تمامی دکمه های روپوش باید در تمام مدت حضور در محیط های آموزشی بطور آمل بسته باشد.
- ۴- استفاده از کارت شناسایی معتبر عکس دار حاوی(حرف اول نام، نام خانوادگی، عنوان، نام دانشکده و نام رشته) بر روی پوشش، در ناحیه سینه سمت چپ در تمام مدت های حضور در محیط های آموزشی الزامی می باشد.
- ۵- دانشجویان خانم باید تمامی سر، گردن، نواحی زیر گردن و موها را با پوشش مناسب بپوشانند.
- ۶- شلوار باید بلند متعارف و ساده و غیر چسبان باشد استفاده از شلوارهای جین پاره و نظایر آن در شان حرف پزشکی نیست.
- ۷- پوشیدن جوراب ساده که تمامی پا و ساق پا را بپوشاند ضروری است.
- ۸- پوشیدن جوراب های توری و یا دارای تزیینات ممنوع است.
- ۹- کفش باید راحت و مناسب بوده، هنگام راه رفتن صدا نداشته باشد.
- ۱۰- روپوش، لباس و کفش باید راحت، تمیز، مرتب و در حد متعارف باشد و نباید دارای رنگهای تند و زننده نا متعارف باشد.
- ۱۱- استفاده از نشانه های نامربوط به حرفه پزشکی و آویختن آن به روپوش، شلوار و کفش ممنوع می باشد
- ۱۲- استفاده و در معرض دید قرار دادن هر گونه انگشتر، دستبند، گردن بند و گوشواره(به جز حلقه ازدواج در محیط های آموزشی ممنوع می باشد.
- ۱۳- استفاده از دمپایی و صندل در محیط های آموزشی بجز اتاق عمل ممنوع می باشد.

* منظور از گروه پزشکی، شاغلین در حرف پزشکی، دندانپزشکی، داروسازی، پرستاری، مامایی، توانبخشی، بهداشت، تغذیه، پیراپزشکی، علوم پایه و فناوریهای نوین مرتبط با علوم پزشکی است.

فصل دوم: بهداشت فردی و موازین آرایش در محیط های آموزشی کشور

- ۱ - وابستگان به حرف پزشکی الگوهای نظافت و بهداشت فردی هستند، لذا، بدون تردید تمیزی ظاهر و بهداشت رفتار در محیط های آموزشی علوم علوم پزشکی از ضروریات است.
- ۲ - ناخن ها باید کوتاه و تمیز باشد آرایش ناخن ها با لاک و برچسب های ناخن در هر شکلی ممنوع است استفاده از ناخن های مصنوعی و ناخن بلند موجب افزایش شانس انتقال عفونت و احتمال آسیب به دیگران و تجهیزات پزشکی می باشد.
- ۳ - آرایش سر و صورت به صورت غیر متعارف و دور از شئون حرفه پزشکی ممنوع می باشد.
- ۴ - نمایان نمودن هرگونه آرایش بصورت تاتو و با استفاده از حلقه یا نگین در بینی یا هر قسمت از دستها و صورت ممنوع است.
- ۵ - ادوکلن و عطرها با بوی تند و حساسیت زا در محیط های آموزشی ممنوع است.

فصل سوم: موازین رفتار دانشجویان در محیط های آموزش پزشکی

- ۱ - رعایت اصول اخلاق حرفه ای، تواضع و فروتنی در برخورد با بیماران، همراهان بیماران، استادان، فراگیران و کارکنان الزامی است.
- ۲ - صحبت کردن در محیط های آموزشی باید به آرامی و با ادب همراه باشد. و هرگونه ایجاد سرو و صدای بلند و یا بر زبان راندن کلمات که در شان حرفه پزشکی نیست، ممنوع است.
- ۳ - استعمال دخانیات در کلیه زمان های حضور فرد در محیط های آموزشی، ممنوع می باشد.
- ۴ - جویدن آدامس و نظایر آن در آزمایشگاهها، سالن کنفرانس، راند بیماران و در حضور اساتید، کارکنان و بیماران ممنوع می باشد.
- ۵ - در زمان حضور در کلاس ها، آزمایشگاهها و راند بیماران، تلفن همراه باید خاموش بوده و در سایر زمان ها، استفاده از آن به حد ضرورت کاهش یابد.
- ۶ - هرگونه بحث و شوخی های عمومی مرتبط نظیر آسانسورها، کافی شاپ ها و رستوران ها ممنوع می باشد.

فصل چهارم: نظارت بر اجرا و پیگیری موارد تخلف آئین نامه

- ۱ - نظارت بر رعایت اصول این آئین نامه در بیمارستان های آموزشی و سایر محیط های آموزشی علوم وابسته پزشکی بالینی بر عهده معاون آموزشی بیمارستان، مدیر گروه، رئیس بخش و کارشناسان آموزشی و دانشجویی واحد مربوطه می باشد.
- ۲ - افرادی که اخلاق حرفه ای و اصول این آئین نامه را رعایت ننمایند ابتدا تذکر داده می شود و در صورت اصرار بر انجام تخلف به شورای انضباطی دانشجویان ارجاع داده می شوند.

مقررات کار با حیوانات آزمایشگاهی

حیوانات نقش بسیار مهمی در ارتقاء و گسترش تحقیقات علوم پزشکی داشته و مبنای اخلاقی و تعالیم ادیان الهی حکم می کند که به رعایت حقوق آنها پایبند باشیم. بر این اساس محققین باید در پژوهش هایی که بر روی حیوانات انجام می دهند، ملزم به رعایت اصول اخلاقی مربوطه باشند، به همین علت نیز بر اساس مصوبات کمیسیون نشریات، ذکر کد کمیته اخلاق در مقالات پژوهشی ارسالی به نشریات علمی الزامی می باشد. ذیلا به اصول و مقررات کار با حیوانات آزمایشگاهی اشاره می شود:

- ۱- فضا و ساختمان نگهداری دارای امکانات لازم برای سلامت حیوانات باشد.
- ۲- قبل از ورود حیوانات، بر اساس نوع و گونه، شرایط لازم برای نگهداری آنها فراهم باشد.
- ۳- قفس ها و دیوار کف و سایر بخش های ساختمانی قابل شستشو و قابل ضد عفونی کردن باشند.
- ۴- در فضای بسته شرایط لازم از نظر نور، اکسیژن، رطوبت و دما فراهم شود.
- ۵- در صورت نگهداری در فضای باز، حیوان باید دارای پناهگاه باشد.
- ۶- فضا و قفس با گونه حیوان متناسب باشد.
- ۷- قفس ها امکان استراحت حیوان را داشته باشند.
- ۸- در حمل و نقل حیوان، شرایط حرارت و برودت، نور و هوای تنفسی از محل خرید تا محل دائم حیوان فراهم باشد.
- ۹- وسیله نقلیه حمل حیوان، دارای شرایط مناسب بوده و مجوز لازم را داشته باشد.
- ۱۰- سلامت حیوان، توسط فرد تحویل گیرنده کنترل شود.
- ۱۱- قرنطینه حیوان تازه وارد شده، رعایت گردد.
- ۱۲- حیوانات در مجاورت حیوانات شکارچی خود قرار نگیرند.
- ۱۳- قفس ها در معرض دید فرد مراقب باشند.
- ۱۴- امکان فرار حیوان از قفس وجود نداشته باشد.
- ۱۵- صداهای اضافی که باعث آزار حیوان می شوند از محیط حذف شود.
- ۱۶- امکان آسیب و جراحی حیوان در اثر جابجایی وجود نداشته باشد.
- ۱۷- بستر و محل استراحت حیوان بصورت منظم تمیز گردد.
- ۱۸- فضای نگهداری باید به طور پیوسته شستشو و ضد عفونی شود.
- ۱۹- برای تمیز کردن محیط و سالم سازی وسایل کار از مواد ضد عفونی کننده استاندارد استفاده شود.
- ۲۰- غذا و آب مصرفی حیوان مناسب و بهداشتی باشد.
- ۲۱- تهویه و تخلیه فضولات به طور پیوسته انجام شود به نحوی که بوی آزار دهنده و امکان آلرژی زایی و انتقال بیماری به کارکنان، همچنین حیوانات آزمایشگاهی وجود نداشته باشد.
- ۲۲- فضای مناسب برای دفع اجساد و لاشه حیوانات وجود داشته باشد.
- ۲۳- فضای کافی، راحت و بهداشتی برای پرسنل اداری، تکنیسین ها و مراقبین وجود داشته باشد.
- ۲۴- در پژوهشها از حیوانات بیمار یا دارای شرایط ویژه مثل بارداری و شیردهی استفاده نشود.
- ۲۵- قبل از هرگونه اقدام پژوهشی، فرصت لازم برای سازگاری حیوان با محیط و افراد فراهم باشد.
- ۲۶- کارکنان باید آموزش کار با حیوانات را دیده باشند.

شرایط اجرای پژوهش های حیوانی

- ✓ گونه خاص حیوانی انتخاب شده برای آزمایش و تحقیق مناسب باشد.
- ✓ حداقل حیوان مورد نیاز برای صحت آماری و حقیقی پژوهشی مورد استفاده قرار گیرد.
- ✓ امکان استفاده از برنامه های جایگزینی بهینه به جای استفاده از حیوان وجود نداشته باشد.
- ✓ در مراحل مختلف تحقیق و در روش اتلاف حیوان پس از تحقیق حداقل آزار بکار گرفته شود.
- ✓ در کل مدت مطالعه کدهای کار با حیوانات رعایت شود.
- ✓ نتایج باید منجر به ارتقاء سطح سلامت جامعه گردد.